

قطره با دریا

آثار تربیتی و اجتماعی نماز جماعت

بسم الله الرحمن الرحیم

قطره با دریا : آثار تربیتی, فردی و اجتماعی نماز جماعت

نویسنده:

سلمان حبیبی

ناشر چاپی:

مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

قطره با دریا : آثار تربیتی, فردی و اجتماعی نماز جماعت

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : قطره با دریا : آثار تربیتی, فردی و اجتماعی نماز جماعت/سلمان حبیبی

مشخصات نشر : قم: مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۰.

مشخصات ظاهری : ۱۳۰ ص.

وضعیت فهرست نویسی : در انتظار فهرستنویسی (اطلاعات ثبت)

شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۰۳۶۶۷

ص:۱

اشاره

قدردانی

قدردانی

از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته اند:

ویراستار: محمدصادق دهقان

نمونه خوانی: محمدرضا پورفلاحتی و علی روحانی

حروف نگار: مجید مشایخی و محمد نادری

صفحه آرا: مجید مشایخی

طراح جلد: ابوالحسن کوه کن

ناظر چاپ: علی اکبر مینایی

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما

مهر / ۱۳۸۰

تقدیم به پیشگاه

تقدیم به پیشگاه

با عظمت انسان کامل بالفعل وصی بر حق نبی اکرم صلی الله علیه و آله وسلم افتخار خلقت، مصداق اتم لقد خَلَقنا الانسان فی احسن تقویم امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام

گر همه عزّت نپذیرد مرا

من به کجا این همه ذلّت برم

مقدمه

مقدمه

وقتی دل تنگ و خسته از خاک، معراج جان و سیر به افلاک را آرزو می کنی، تنها می توانی بر براق نماز گستره آسمان ها را بپیمایی که الصلوه معراج المؤمن؛

وقتی غوغای زندگی تو را از خود بی خود می کند به نمازی عاشقانه بایست و غبار تیرگی را از جسم و جان بزدای آن گاه سبکساری تن و روان را به تماشا نشین؛ بکوش تا دمی با یار باشی و نسیم نشاط در کوچه های دلت جاری کنی، بکوش تا در انبوه جامعه و در لابلای امواج «ناس» گم نشوی؛ آن گاه که دغدغه ی فردا، امروزت را به تشویش می کشاند، وقتی هراس تردید سایه وحشت بر جانت می گستراند، آفتاب اطمینان را در سپیده دم نجوی (نماز صبح) و نیم روز نیایش (ظهر و عصر) و شبانگاه شوق (مغرب و عشا) بر دلت بتابان، خود را به دریای مواج انسان های با ایمان پیوند ده، قطره را به دریای بی کران شکرگزاران برسان، تا همه دغدغه ها و تشویش ها خاکستر شوند و بدان که در هر حالی دست خداوند با جماعت است و یدالله مع الجماعه.

وقتی بهار نماز است خزان افسردگی چرا؟! وقتی با نماز به معراج می توان رفت تن به چاه تیره ی کسالت چرا؟! این نمازگزار است که شایستگی هم سخنی با محبوب و حلاوت همزبانی با دوست را در ذرّه ذرّه وجودش احساس می کند. نماز نور چشم پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم ، عمود دین و استوارترین تکیه گاه و یادآور «راه و مقصد» است.

نماز کلاسی سیاسی، فرهنگی، معنوی و تربیتی است. در این کلاس تواضع و خشوع و صفا و خلوص و معرفت و کمال تدریس می شود. نماز را تکریم و تعظیم کنیم و همه ی توان ها را به حفظ و گسترش فرهنگ نماز به کار بندیم که «الذین ان منّهم فی الارض اقاموالصلوه» (حج / ۴۱) اگر چنین شود تهاجم فرهنگ ها و تمامی دسیسه ها و نیرنگ ها بی اثر می شود که «اقم الصلوه ان الصلوه تتنهی عن الفحشاء و المنکر» (عنکبوت / ۴۵). نماز را تکریم کنیم تا به ساحل سلام و سلامت برسیم و بیاییم هماره از او بخواهیم که: «ربِّ اجعلنی مقیم الصلوه و من ذرّیتی ربّنا و تقبّل دعاء (ابراهیم / ۴۰)

خدایا مرا و فرزندانم را از برپا کنندگان نماز قرار ده، پروردگارا این دعا را بپذیر.

نماز آنگاه که با جماعت و امامت امامی عادل و دردآشنا برگزار شود چهره وحدت و مساوات را ترسیم می کند. در چنین اجتماعی نفاقها و کینه ها، بدبینی ها و بدخواهی ها رخت بر می بندد و جای خود را به مهر و صفا، برادری و برابری می دهد.

بدان امید که لطف الهی شامل حال ما گردد.

از جناب حجه الاسلام سلمان حبیبی که همتش جمع آوری این مجموعه را ممکن ساخت، سپاسگزاریم.

«انّه ولیّ التوفیق»

«مدیریت پژوهشی مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما»

پیش گفتار

اشاره

پیش گفتار

بشـر به حکم فطرت در این نشأت خاکی پیوسـته در جسـتجوی تکیه گاه مطمئنی است که با اتکاء به آن آرامش قابل قبولی بر زنـدگیش حاکم ساخته و همه دغدغه ها و تنش ها و چالشـهای خاطرش را به آسایشـی دلپذیر مبدّل سازد. که گمشده اصـلی انسان دنیای کنونی همین پدیده مقدس است.

از طرفی وجود اقـدس حق برترین پناهگـاهی است که آفرینش انسـان و تـدبیر زنـدگیش به دست بـا کفـایت اوست که اعتقاد حقیقی به وجود او و به یاد او بودن بالاترین و زیباترین آرامشها را در زندگی بندگان مؤمن حاکم می سازد.(۱)

و از سوی دیگر نمـاز محکم ترین حلقه اتصـال مخلوق به خـالق بوده و خاکیـان را به افلاکیان متصل می سازد و فرشـیان را به اوج عرشیان می رساند. چرا که خود خالق فرموده است: نماز را جهت ذکر و یاد من برپا دارید.(۲)

اگر زمانی این حلقه اتصال مخلوق با خالق همراه شود با پدیـده مقدس دیگری به نام وحدت در میان بندگان موحد « نورٌ علی نور »ی بر صـفحه گیتی نقش خواهـد بست چرا که ایجـاد وحـدت دلهای پاک و همبسـتگی خـدا پرسـتان مخلص خود هماره مورد تأکید خدای متعال می باشد.

۱- سوره رعد / ۲۸.

۲- سوره طه / ۱۴.

نماز جماعت مراسم منحصر به فردی است که انبوه جمعیّت خداپرستان را با یک ایده پاک عبادی در کنار یکدیگر قرار داده و توحید و یگانه پرستی را با اتحاد و یگانگی دلها به نمایش می گذارد. آن مراسمی که به قول عارف رومی به خاطر آه حسرت از دست دادن فضیلت آن، هاتف غیبی قبولی عبادت انبوه بندگان را مژده می دهد.

کتاب حاضر تلاشی است در جهت آشنایی مؤمنان به ویژه نسل جوان با فضایل و برکات این عبادت اجتماعی که هم ارتباط دلهای عبادتگر را با یکدیگر و هم اتحاد عبادتگران با معبود را به ارمغان می آورد.

نماز جماعت در کلام امام خمینی قدس سره

ما با ذکر خدا، با اسم خدا پیش بردیم و نماز بالاترین ذکر خداست. اگر در نماز کوتاهی بشود و هر کسی بگوید: « خوب من خودم تنهایی می روم در خانه ام می خوانم » خیر، نماز را در جماعت بخوانید، اجتماع باید باشد، مساجد را پر کنید، اینها از مسجد می ترسند.(۱)

نماز جماعت را انسان خیال می کند خوب یک عبادتی است که با هم جمع می شوند یک نمازی را می خوانند لکن در این نماز جماعت ها مسایل سیاسی باید طرح بشود.(۲)

نماز جماعت، اجتماع مردم در یک محلی، این برای این است که اینها مطلع بشوند از حال مملکت خودشان، مطلع بشوند. از حال برادرهای

۱- صحیفه نور، ج ۱۲، ص ۱۴۸.

۲- صحیفه نور، ج ۳، ص ۱۲۴.

خودشان، گرفتاری هاشان را اطلاع پیدا بکنند و رفع بکنند.(۱)

نماز جماعت در سیره امام خمینی قدس سره

مرحوم شیخ نصراله خلخالی گفت: من چهل سال با امام دوست بودم هیچ گاه ندیدم نماز شب او ترک شود، همیشه قبل از اذان صبح بیدار بود و در حال عبادت و مناجات به سر می برد، همواره در نمازهای جماعت شرکت می کرد و به دیگران اقتدا می نمود.(۲)

نماز جماعت در کلام مقام معظم رهبری «دام ظله الوارف»

مساجد و نماز خانه ها، پاکیزه و مرتّب و رغبت انگیز باشد. نماز در وقت فضیلت و به جماعت گزارده شود.(۳)

مردم مساجد را با حضور در نمازهای جماعت که بهترین شیوه نمازگزاران است رونق بخشند.(۴)

آبادی مساجد و افزایش نمازهای جماعت، به معنای بروز برکات نماز در سطح همکاری و همدلی اجتماعی است.(۵)

آن جا که پای فعالیت و نشاط دسته جمعی افراد جامعه به میان می آید. نماز همچون گرمترین و پرشورترین عبادت دسته جمعی، نقش بزرگی را

۱- صحیفه نور، ج ۹، ص ۱۳۶.

۲- امام در سنگر نماز، مؤسسه تنظیم آثار امامره.

۳- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس اوّل نماز ــ ۱۶/۷/۱۳۷۰.

۴- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس سوّم نماز ــ ۱۶/۶/۱۳۷۲.

۵- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس چهارم نماز ــ ۱۰/۷/۱۳۷۶.

برعهده می گیرد.(۱)

نماز جماعت در سیره ی رهبر فرزانه ی انقلاب

معظم له از برنـامه هایی که دارنـد و تقریبا می شود گفت هیـچ گاه ترک نمی شود این است که حـداقل یک ساعت مانـده به اذان صـبح بیدار می شوند و تا اذان صبح به تهجد و شب زنده داری مشغولند، سپس نماز صبح را می خوانند یکی از توفیقاتی که ایشـان دارنـد این است که نمازهایشـان همه به جمـاعت خوانـده می شود حـتی نمـاز صـبح؛ نمـاز صـبح در درون خـانه به جماعت خوانده می شود، نماز ظهر هم با شرکت تعدادی از ملاقات کنندگان و نیز افرادی که در دفتر هستند برگزار می شود، گـاهی وقت هـا هم بعضـی از افراد، شخصـیت هـا و علمـایی که از علاقمنـدان ایشـان هسـتند و دوست دارنـد نمـاز را با ایشان بخوانند ظهر یا شب برای حضور در نماز جماعت به آنجا می آیند.

۱- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس چهارم نماز ــ ۱۰/۷/۱۳۷۶.

بخش اول: اهمیت نماز جماعت در قرآن

اشاره

بخش اول: اهمیت نماز جماعت در قرآن

زیر فصل ها

نماز جماعت قبل از اسلام

نماز جماعت قبل از اسلام

« یا مَرْیَمُ اُقْنُتی لِرَبِّکِ وَ اسْجُدی وَ ارْکَعی مَعَ الرّاکِعینَ »(۱)

« ای مریم برای پروردگار خود خضوع کن و سجده بجا بیاور و با رکوع کنندگان رکوع نما »

دستور خواندن نماز جماعت را، خداوند متعال قبل از ظهور اسلام برای اهل عبادت صادر فرموده، به حضرت مریم علیهاالسلام دستور می دهد. رکوع خود را با سایر رکوع کنندگان انجام بده که جمله « و ارکعی مع الراکعین » اشاره به نماز جماعت دارد.

نماز جماعت در اسلام

نماز جماعت در اسلام

« وَ اَقیمُوا الصَّلوةَ وَ اتُوا الزَّکوةَ وَ ارْکَعُوا مَعَ الرّاکِعینَ »(۲)

و نماز را بپا دارید و زکاه را بپردازید و همراه رکوع کنندگان، رکوع نمایید (نماز را به جماعت بخوانید).

۱- سوره آل عمران / ۴۳.

۲- سوره بقره / آیه ۴۳.

در این آیه شریفه، خداوند مسلمانان را ابتدا به برپایی نماز دستور می دهد، زیرا که نماز مهمترین پیوند انسان با خداست و به دنبال آن دستور به اداء زکات می دهد زیرا که زکات مهمترین پیوند انسان با خلق خداست و آنگاه دستور می دهد که نماز را به بهترین و زیباترین نوعش یعنی جماعت برگزار نمایند. که آیه شریفه اهمیت و فضیلت نماز جماعت را بیان می نماید و دلیل قرآنی برای اقامه نمازهای یومیه به جماعت است.

نماز جماعت در میدان جنگ

نماز جماعت در میدان جنگ

« وَ إذا کُنْتَ فیهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلوهَ فَلْتَقُمْ طائِفَهٌ مِنْهُمْ مَعَکَ وَلْیَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ... »(۱)

خدای متعال خطاب به رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید:

« و هنگامی که در میان آنها باشی و (در میدان جنگ) برای آنها نماز را برپا کنی، باید دسته ای از آنها با تو (به نماز) برخیزند و سلاحهایشان را با خود برگیرند. و هنگامی که سجده کردند (و نماز را به پایان رساندند) باید به پشت سر شما (به میدان نبرد) بروند و آن دسته دیگر که نماز نخوانده اند (و مشغول پیکار بوده اند) بیایند و با تو نماز بخوانند، آنها باید وسایل دفاعی و سلاحهایشان را (در حال نماز) با خود حمل کنند. (زیرا) کافران آرزو دارند که شما از سلاحها و متاعهای خود غافل شوید و یکباره به شما هجوم آورند. و... »

آیه شریفه درباره « نماز خوف »(۲) است که در میدان نبرد آن هم به صورت جماعت برگزار می گردد. اهمیّت نماز و اقامه آن با جماعت تا آن جاست که مسلمانان در سخت ترین شرایط جنگ نیز نباید از آن غفلت کنند. درباره شأن نزول این آیه می خوانیم:

۱- سوره نساء / آیه ۱۰۲.

۲- نماز خوف، نماز یومیه انسان در حال جنگ و امثال آن که با کیفیت مخصوص و به طور مختصر به جا آورده می شود.

« هنگامی که پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم با عده ای از مسلمانان به عزم « مکّه » وارد سرزمین « حدیبیّه » شدند و خبر به گوش قریش رسید، خالد بن ولید به سرپرستی یک گروه دویست نفری برای جلوگیری از پیشروی مسلمانان به سوی مکّه، در کوههای نزدیک مکّه مستقر شد، هنگام ظهر « بلال » اذان گفت و پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم نماز ظهر را به جماعت برگزار کرد.

خالد از مشاهده این صحنه در فکر فرو رفت و به افراد خود گفت: در موقع نماز عصر که در نظر آنها بسیار با ارزش است و حتّی از نور چشمان خود آن را گرامی تر می دارند باید از فرصت استفاده کرد و با یک حمله برق آسا کار مسلمانان را در حال نماز یکسره کرد.

در این هنگام این آیه نازل شد و دستور نماز خوف را که از هر حمله غافلگیرانه ای جلوگیری می کند به مسلمانان داد، و این خود یکی از نکات اعجاز قرآن است که قبل از اقدام دشمن، نقشه های آنها را نقش بر آب کرد، و لذا گفته می شود خالد بن ولید با مشاهده این صحنه ایمان آورد و مسلمان شد ».(۱)

۱- تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۹۹ _ ۱۰۰.

بخش دوم: نماز جماعت در احادیث معصومین(ع) (چهل حدیث)

اشاره

بخش دوم: نماز جماعت در احادیث معصومین(ع) (چهل حدیث)

زیر فصل ها

الف: پاداش و فضائل نماز جماعت

اشاره

الف: پاداش و فضائل نماز جماعت

پاداش نماز جماعت

پاداش نماز جماعت

قالَ رَسُولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله وسلم :

اتانی جَبْرَئیلُ مَعَ سَبْعینَ اَلْفَ مَلَکٍ بَعْدَ صَلاهِ الظُّهْرِ فَقالَ: یا مُحَمَّدُ اِنَّ رَبَّکَ یَقْرَئُکَ السَّلامَ وَ اَهْدی اِلَیْکَ هَدِیَتَیْنِ لَمْ یَهْدِهِما اِلی نَبِیٍّ قَبْلَکَ، قُلْتُ: وَ ما تِلْکَ الْهَدِیَتانِ قالَ: اَلْوِتْرُ ثَلاثُ رَکَعاتٍ وَ الصَّلاةُ الْخَمْسِ فی جَماعَه،

قُلْتُ یا جَبْرَئیلُ وَ ما لِاُمَّتی فِی الْجَماعَهِ؟

قالَ: یا مُحَمَّدُ اِذا کانَ اِثْنَیْنِ کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ رَکْعَهٍ مِائَهً وَ خَمْسینَ صَلاهً وَ اِذا کانُوا ثَلاثَهً کَتَبَ لِکُلِّ واحِدٍ بِکُلِّ رَکْعَهٍ سِتَ مِائَهِ صَلاهً وَ اِذا کانُوا اَرْبَعَهً کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ واحِدٍ بِکُلِّ رَکْعَهٍ اَلْفاً وَ مِأتَیْ صَلاهً وَ اِذا کانُوا خَمْسَهً کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ واحِدٍ بِکُلِّ رَکْعَهٍ اَلْفَیْنِ وَ اَرْبَعَمِائَهٍ وَ اِذا کانُوا سَتَّهً کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ واحِدٍ مِنْهُمْ بِکُلِّ رَکْعَهٍ اَرْبَعَهَ الافٍ وَ ثمانَ مِائَهِ صَلاهً وَ اِذا کانُوا سَبْعَهً کَتَبَ

اللّه ُلِکُلِ واحِدٍ مِنْهُمْ بِکُلِّ رَکْعَهٍ تِسْعَهَ الافٍ وَ سِتَّ مِائَهٍ صَلاهً وَ اِذا کانُوا ثَمانِیَهً کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ واحِدٍ مِنْهُمْ بِکُلِّ رَکْعَهٍ تِسْعَهَ عَشَرَ اَلْفاً وَ مِائَتَیْ صَلاهً وَ اِذا کانُوا تِسْعَهً کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ واحِدٍ مِنْهُمْ بِکُلِّ رَکْعَهٍ سِتَّهً وَ ثَلاثینَ اَلْفاً وَ اَرْبَعَ مِائَهِ صَلاهً، وَ اِذا کانُوا عَشَرهً کَتَبَ اللّه ُلِکُلِّ واحِدٍ بِکُلِّ رَکْعَهٍ سَبْعینَ اَلْفاً وَ اَلْفَیْنِ وَ ثَمانَ مِائَهِ صَلاهً.

فَاِنْ زادُوا عَلَی الْعَشْرَهِ فَلَو صارَتِ السَّمواتُ کُلُّها مِداداً وَ الاَشْجارُ اَقْلاماً وَ الثَّقَلانُ مَعَ الْمَلائِکَهِ کُتّاباً لَمْ یَقْدِرُوا اَنْ یَکْتُبُوا ثَوابَ رَکْعَهٍ واحِدَهٍ.

یا مُحَمَّدُ تَکْبیرَهٌ یُدْرِکُهَا الْمُؤْمِنُ مَعَ الْاِمامِ خَیْرٌ مِنْ سِتّینَ اَلْفَ حَجَّهٍ وَ عُمْرَهٍ وَ خَیْرٌ مِنَ الدُّنْیا وَ ما فیها سَبْعینَ اَلْفَ مَرَّهٍ وَ رَکْعَهٌ یُصَلّیهَا الْمُؤْمِنُ مَعَ الْاِمامِ خَیْرٌ مِنْ مِائَهِ اَلْفِ دینارٍ یَتَصَدَّقُ بِها عَلَی الْمَساکینَ وَ سَجْدَهٌ یَسْجُدُها الْمُؤْمِنُ مَعَ الْاِمامِ فی جَماعَهٍ خَیْرٌ مِنْ عِتْقِ مِائَهِ رَقَبَهٍ(۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

جبرئیل با هفتاد هزار ملک بعد از نماز ظهر بر من نازل شد و گفت: ای محمد پروردگارت سلام می رساند و دو هدیه برای تو فرستاده که قبل از تو برای هیچ پیامبری نفرستاده است.

گفتم آن دو هدیه چیست؟ گفت:

۱ _ نماز وتر و شفع سه رکعت،

۲ _ خواندن نمازهای پنجگانه (یومیه) به جماعت

گفتم: در جماعت چه ثوابی برای امت من خواهد بود؟

گفت: ای محمد

۱ _ اگر دو نفر باشند یکی مأموم و دیگری امام جماعت، به هر کدام برای هر رکعت ثواب صد و پنجاه (۱۵۰) نماز داده می شود.

۲ _ و اگر سه نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب ششصد (۶۰۰) نماز داده می شود.

۳ _ و اگر چهار نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب هزار و دویست (۱۲۰۰) نماز داده می شود.

۱- بحار الانوار، جلد ۸۸، ص ۱۴.

۴ ـ و اگر پنج نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب دو هزار و چهار صد (۲۴۰۰) نماز داده می شود.

۵ ـ و اگر شش نفر باشند، به هر کدام برای هر رکعت ثواب چهار هزار و ششصد (۴۶۰۰) نماز داده می شود.

۶ ـ و اگر هفت نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب نه هزار و ششصد (۹۶۰۰) نماز داده می شود.

۷ ـ و اگر هشت نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب نوزده هزار و ششصد (۱۹۶۰۰) نماز داده می شود.

۸ ـ و اگر نه نفر باشند به هر کدام برای هر نماز ثواب سی و شش هزار و چهار صد (۳۶۴۰۰) نماز داده می شود.

۹ ـ و اگر به ده نفر برسند به هر کدام برای هر رکعت ثواب هفتاد و دو هزار و هشتصد (۷۲۸۰۰) نماز داده می شود.

اگر از ده تجاوز نمود اگر تمام دریاهای زمین و آسمان مرکب شوند و درختها قلم شوند و جن و انس با ملائکه نویسنده، قدرت نوشتن ثواب یک رکعت از این جماعت را نخواهند داشت.

جبرئیل همچنین گفت: ای محمد، اگر مأموم تکبیره الاحرام امام را درک کند بهتر است از هفتاد هزار حج و عمره و هفتاد هزار مرتبه بهتر از دنیا و آنچه در آن است.

اگر مأموم یک رکعت امام را درک کند بهتر است از صد هزار دینار که به فقراء صدقه بدهد، و اگر یک سجده با امام انجام دهد بهتر است از صد بنده که در راه خدا آزاد کند.

ثواب رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت

ثواب رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

اَلا وَ مَنْ مَشـی اِلی مَسْـجِدٍ یَطْلُبُ فیهِ الْجَماعَهَ کانَ لَهُ بِکُلِّ خُطْوَهٍ سَـبْعُونَ اَلْفَ حَسَـنَهٍ وَ مَحی عَنْهُ سَبْعینَ الْفَ سَیِّئَهٍ وَ یَرْفَعُ لَهُ مِنَّ الدَّرَجاتِ مِثْلُ ذلِکَ وَ اِنْ ماتَ وَ هُوَ عَلی ذلِکَ وَکَلَّ اللّه

عَزَّوَجَلَّ بِهِ سَبْعینَ اَلْفَ مَلَکٍ یُعَوِّدُونَهُ فی قَبْرِهِ یُؤَنِّسُونَهُ فی وَحْدَتِهِ وَ یَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتّی یُبْعَثَ.(۱)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

آگاه باشید، هر کس به طرف مسجد برای اقامه نماز جماعت حرکت کند، برای هر قدمی هفتاد هزار حسنه و ثواب برای او نوشته می شود، و هفتاد هزار گناه او پاک می شود و به همین اندازه درجاتش بالا می رود، و اگر در همین حال بمیرد خداوند هفتاد هزار فرشته بر او بگمارد، که او را در قبرش زیارت کنند، و در تنهایی مونس او باشند و برایش استغفار کنند تا برانگیخته شود.

ارزش فضیلت درک تکبیره الاحرام نماز جماعت

اشاره

ارزش فضیلت درک تکبیره الاحرام نماز جماعت

عَنْ عَبْدِ اللّه ِبْنِ مَسْعُودٍ رحمهم الله اِنَّهُ فاتَتْهُ تَکْبیرَهُ الاِْفْتِتاحِ یَوْماً فَاَعْتَقَ رَقَبَهً وَ جاءَ اِلَی النَّبی صلی الله علیه و آله وسلم فَقالَ، یا رَسُولَ اللّه ِفاتَتْنی تَکْبیرهُ الاِفْتِتاحِ یَوْماً فَاَعْتَقْتُ رَقَبَهً هَلْ کُنْتُ مُدْرِکاً فَضْلَها؟

فَقالَ: لا

فَقالَ اِبنُ مَسْعُودٍ: ثُمَّ اَعتِقُ اُخری هَلْ کُنْتُ مَدْرِکاً فَضْلَها؟ فَقالَ: لا یَاْبنَ مَسْعُودٍ! وَ لَوْ اَنْفَقْتَ ما فِی الاَرْضِ جَمیعاً لَمْ تَکُنْ مُدْرِکَ فَضْلَها.(۲)

از عبداللّه بن مسعود نقل شده: روزی به تکبیر اول نماز جماعت نرسید و برای جبران فوت این ثواب یک بنده آزاد کرد، خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم آمد عرض کرد: یا رسول اللّه من به تکبیر اوّل نماز جماعت نرسیدم و برای جبران آن یک بنده آزاد کردم. آیا با این کار آن ثواب فوت شده را درک خواهم کرد؟

حضرت فرمود: خیر.

ابن مسعود گفت: یک بنده دیگر آزاد خواهم کرد. آیا به ثواب فوت شده خواهم رسید؟ حضرت فرمود: خیر.

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- مستدرک الوسایل، ج ۱، ص ۴۸۸.

ای ابن مسعود اگر آنچه در زمین است در راه خدا انفاق کنی ثواب فوت شده را درک نخواهی کرد.

پاداش به جماعت خواندن نمازهای واجب در روز جمعه

پاداش به جماعت خواندن نمازهای واجب در روز جمعه

قال علی علیه السلام : قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

مَنْ صَلّی صَلاهَ الصُّبْحِ یَوْمَ الْجُمْعَهِ مَعَ الْجماعَهِ، اَعْطاهُ اللّه ُ بِکُلِّ رَکْعَهٍ ثَوابَ نَبِیٍّ وَ بَنی لَهُ فِی الْجَنَّهِ قَصْراً مِنَ الزَّبَرْجَدِ وَ یَسْتَغْفِرُ لَهُ مَلائِکَهُ السَّمواتِ السَّبْعِ وَ سُمُوکُ الْبِحارِ وَ اَوْراقُ الاْشْجارِ وَ طُیُورُ الْهَواءِ وَ نُجُومُ السَّماءِ وَ اَقْطارُ الاْمْطارِ اِلَی الْجُمْعَهِ الاْتِیَهِ.

وَ مَنْ صَلّی صَلاهَ الظُّهْرِ مِنْها مَعَها اَعْطاهُ اللّه ُ ثَوابَ الْعُلَماءِ وَ الصُّلَحاءِ وَ الزُّهادِ، وَ بِکُلِّ رَکْعَهٍ حَجَّهً وَ عُمْرَهً وَ یَحْشُرُ وَ فی رَأْسِهِ تاجٌ مِنَ النُّورِ وَ لَوْ ماتَ اِلَی الْجُمْعَهِ الاْتِیَهِ کانَ کَمَنْ ماتَ شَهیداً.

وَ مَنْ صَلّی صَلاهَ الْعَصْرِ مِنْها مَعَها اَعْطاهُ اللّه ُ ثَوابَ خَمْسَهِ وَ عِشْرینَ نَبِیّاً وَ مَنْ صَلّی صَلاهَ الْمَغْرِبِ مِنْها مَعَها فَکَاَنَّهُ اَکْسی اَلْفَ یَتیمٍ وَ اَشْبَعَ اَلْفَ جائِعٍ وَ خَدَمَ اَلْفَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ وَ بَنی بَیْتَ الْمُقَدَّسِ بِیَدِهِ وَ یَجْعَلُ اللّه ُ تَعالی قَبْرَهُ رَوْضَهً وَ یَرْحَمَهُ النَّکیرَیْنِ.

وَ مَنْ صَلّی صَلاهَ الْعِشاءِ مِنْها مَعَ الْجَماعَهِ یُنادی مَلَکٌ مِنْ تَحْتَ الْعَرْشِ: اَیُّهَا الْعَبْدُ السَّعیدُ ادْعُ کُلَّها تُریدُ مِنَ اللّه ِ مِنْ حَوائِجِ الدُّنْیا وَ الاْخِرَهِ وَ یَسْقی عِنْدَ الاْحْتِضارِ بِشَرْبَهِ الْکَوْثَرِ وَ یَطْعَمُ بِفَواکِهِ الْجَنَّهِ وَ غَفَرَ اللّه ُ لِوالِدَیْهِ وَ لَوْ ماتَ تِلْکَ اللَّیْلَهِ کانَ کَمَنْ ماتَ شَهیداً.(۱)

امام علی علیه السلام فرمود: پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که روز جمعه نماز صبح را به جماعت بخواند، خداوند برای هر رکعت ثواب پیامبری به او عطا می کند و قصری از زبرجد برای او در بهشت بنا می کند و ملائکه هفت آسمان، ماهیان دریا، برگ درختان و پرندگان هوا و ستاره های آسمان ها و قطرات باران تا جمعه آینده برای او استغفار می کنند.

۱- انوارالهدایه، ج۱، ص۲۰۶،حدیث۱ / جایگاه نماز دراحادیث و روایات، ص۸۳

کسی که نماز ظهر جمعه(۱) را به جماعت بخواند، خداوند به او ثواب علماء و صلحاء و زهاد را عطا می کند و برای هر رکعتی ثواب یک حج و یک عمره عطا می کند و فردای قیامت محشور می شود و حال آنکه در سر او تاجی از نور می باشد و اگر تا جمعه آینده بمیرد مانند شهید مرده است.

کسی که نماز عصر را به جماعت بخواند خداوند به او ثواب بیست و پنج نبی را عطا می کند.

کسی که نماز مغرب را به جماعت بخواند پس گویا هزار یتیم برهنه را پوشانده، و هزار گرسنه را سیر کرده و به هزار پیامبر مرسل خدمت نموده است، و بیت المقدس را با دست خود بنا نموده و خدا قبر او را باغی قرار می دهد و دو ملک نکیر و منکر به او رحم خواهند نمود.

کسی که در روز جمعه نماز عشا را به جماعت بخواند، ملکی از تحت عرش خدا ندا می کند: ای بنده سعادتمند خدا هر چه از حوائج دنیا و آخرت می خواهی، دعا کن که برآورده است و در موقع احتضار از آب کوثر سیراب خواهد شد و او را به میوه های بهشتی اطعام می کنند و خداوند پدر و مادر او را می بخشد و اگر در این شب بمیرد مانند شهید مرده است.

فضیلت یک رکعت

فضیلت یک رکعت

قال الرضا علیه السلام :

فَضْلُ الْجَماعَهِ عَلَی الْفَرْدِ بِکُلِّ رَکْعَهٍ اَلْفا رَکْعَهٍ(۲)

حضرت رضا علیه السلام فرمودند:

فضیلت نماز جماعت بر نماز فرادی هر یک رکعت برابر با دو هزار رکعت است.

یک نماز جماعت بهتر از چهل سال نماز در خانه

یک نماز جماعت بهتر از چهل سال نماز در خانه

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم : صَلاهُ الرَّجُلِ فی جَماعَهٍ خَیْرٌ مِنْ صَلاتِهِ فی بَیْتِهِ

۱- نمازگزار می تواند به جای نماز ظهر روز جمعه در نماز جمعه شرکت کند و ادای آن او را از به جا آوردن نماز ظهر بی نیاز می سازد.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۴.

اَرْبَعینَ سَنَهً، قیلَ: یا رَسُولُ اللّه ! صَلاهُ یَوْمٍ؟ فَقالَ: صَلوهُ واحِدَهٍ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: نماز خواندن انسان در جماعت بهتر است از نمازی که چهل سال در خانه خوانده شود. عرض کردند: یا رسول اللّه ! نماز یک روز؟ حضرت فرمود: بلکه یک نماز.

ب: اهمیت نماز جماعت

اشاره

ب: اهمیت نماز جماعت

برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فرادی طولانی

نماز جماعت با هر دشواری

سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا

احیاء تمام شب

بر یهود امت من سلام نکنید

دوری از ایمان

برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فرادی طولانی

برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فرادی طولانی

وَ سَئَلَ رَجُلٌ عَن اِلصّادِق علیه السلام : اِنَّ لی مَسْجِداً عَلی بابِ داری فَاَیُّهُما اَفْضَلُ اُصَلّی فی مَنْزِلی فَاُطیلُ الصَّلاهَ اَوْ اُصَلّی لَهُمْ وَ اخْلَفُ، فَکَتَبَ: صَلِّ بِهِمْ وَ اَحْسِنِ الصَّلاهَ وَ لا تَثْقَلْ.(۲)

مردی از حضرت صادق علیه السلام سؤال کرد: مسجدی در همسایگی من قرار دارد من در خانه (با انجام مستحبات) و طولانی نماز بخوانم بهتر است یا در مسجد با جماعت (به طور مختصر).

امام علیه السلام در جواب نوشت: نماز را به جماعت بخوان، نماز را خوب انجام ده و آنرا عمل سنگین برای خود قرار مده.

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۲۰۰ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص ۹۹.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۴۷۷.

نماز جماعت با هر دشواری

نماز جماعت با هر دشواری

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم : اَلصَّلاهُ جَماعَهٌ وَ لَوْ عَلی رَأْسِ زُجٍّ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

در نماز جماعت شرکت نمایید، گرچه آن را در جای پرزحمت و سخت انجام دهید. (یعنی هر قدر سخت و دشوار باشد، از حضور در جماعت دریغ نکنید).

سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا

سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا

عَنِ الصّادِق علیه السلام قالَ رَسُولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله وسلم :

فَأَتاهُ رَجُلٌ أَعْمی فَقالَ: یا رَسُولَ اللّه ِ، أَنَا ضَریرُ الْبَصَرِ وَ رُبَّما أَسْمَعُ النِدّاءَ وَ لا أَجِدُ مَنْ یَقُودَنی اِلَی الْجَماعَهِ وَ الصَّلاهِ مَعَکَ فَقالَ لَهُ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله وسلم شَدِّ مِنْ مَنْزِلِکَ اِلَی الْمَسْجِدِ حَبْلًا وَ اَحْضَرِ الْجَماعَه.(۲)

امام صادق علیه السلام می فرماید:

در زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم مردی که به خاطر نابینایی از شرکت در مسجد و جماعت محروم بود. (و متوجّه اهمیت زیاد نماز جماعت گردیده بود) به حضور پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم رسید و عرض کرد: من نابینا هستم و صدای اذان را می شنوم، امّا کسی را پیدا نمی کنم، که دستم را بگیرد و به مسجد بیاورد! و با شما نماز بخوانم.

آن حضرت فرمود: طنابی را از خانه خود تا مسجد نصب کن، و بدین وسیله خود را به نماز جماعت برسان.

احیاء تمام شب

احیاء تمام شب

عَنْ اَبی بَصیرِ عَنِ الصّادِقِ علیه السلام عَنْ آبائِهِ علیهم السلام قالَ:

قالَ رَسُولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله وسلم :

۱- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۵.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۷.

مَنْ صَلّی الْمَغْرِبَ وَ الْعِشاءَ وَ صَلاهَ الْغُداهِ فِی الْمَسْجِدِ فَکَاَنَّما اَحْیَی اللَّیْلَ کُلَّهُ.(۱)

ابی بصیر از امام صادق علیه السلام نقل می کند که حضرت می فرمایند: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که نماز مغرب و عشاء و نماز صبحش را در مسجد، به جماعت بخواند گویا که تمام شب را احیاء گرفته است.

بر یهود امت من سلام نکنید

بر یهود امت من سلام نکنید

قال النبیّ صلی الله علیه و آله وسلم :

سَلِّمُوا عَلَی الْیَهُود وَ النَّصاری، وَ لا تُسَلِّمُوا عَلَی الْیَهُودِ اُمَّتی، قیلَ یا رَسُولَ اللّه ِ مَنْ یَهُودُ اُمَّتِکَ؟ قالَ صلی الله علیه و آله وسلم : اَلَّذینَ یَسْمَعُونَ اَلاَذانَ وَ الْاءقامَهَ وَ لَمْ یَحْضُرِ الْجَماعَهَ.(۲)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

به یهود و نصاری سلام کنید، ولی بر یهود امت من سلام نکنید، عرض کردند: یا رسول اللّه یهود امت شما کیست؟ فرمود: کسی که صدای اذان و اقامه را می شنود، ولی در نماز جماعت حضور پیدا نمی کند.

دوری از ایمان

دوری از ایمان

قال الصادق علیه السلام :

مَنْ خَلَعَ جَماعَهَ الْمُسْلِمینَ قَدْرِ شِبْرٍ، خَلَعَ رَبْقَهَ الْایمانِ مِنْ عُنُقِهِ.(۳)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که به اندازه یک وجب از جماعت مسلمانان (عمداً) دوری کند ریسمان ایمان را از گردنش درآورده و به دور افکنده.

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۸.
۲- لئالی الاخبار، ج ۴، ص ۲۰۴.
۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۳.

ج: شرایط امام جماعت

اشاره

ج: شرایط امام جماعت

حق امام جماعت

شرایط ترجیح امام جماعت

فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم

اقتدا به امام جماعت اهل ولایت

اقتداء به سه گروه ممنوع

امام جماعت

امام جماعت مسئول نقصان وبهره مند از اجر نماز مأمومین است

امام جماعت و رعایت حال نماز گزاران

رعایت حال کودکان

حق امام جماعت

حق امام جماعت

قالَ زَیْنُ الْعابِدین علیه السلام :

وَ اَمّا حَقِّ اِمامِکَ فی صَلاتِکَ فَاَنْ تَعْلَمَ اَنَّهُ قَدْ تَقَلَّدَ السَّفارَهَ فیما بَیْنَکَ وَ بَیْنَ اللّه ِ وَ الوِفادَهَ اِلی رَبِّکَ وَ تَکَلَّمَ عَنْکَ وَ لَمْ تَتَکَلَّمْ عَنْهُ وَ دَعا لَکَ وَ لَمْ تَدْعُ لَهُ وَ طَلَبَ فیکَ وَ لَمْ تَطْلُبْ فیهِ، وَ کفاکَ هَمَّ المَقام بَیْنَ یَدَیِ اللّه ِ وَ الْمَسْأَلَهَ لَهُ فیکَ، وَ لَمْ تَکْفِهِ ذلِکَ، فَاِنْ کانَ فی شَیْ ءٍ مِنْ ذلِکَ تَقْصیرٌ کانَ بِهِ دُونَکَ، وَ اِنْ کانَ اِثماً لَمْ تَکُنْ شَریکَهُ فیهِ وَ لَمْ یَکُنْ لَکَ عَلَیْهِ فَضْلٌ فَوَقی نَفْسَکَ بِنَفْسِهِ وَ وَقی صَلاتَکَ بِصَلاتِهِ فَتَشْکُرُ لَهُ عَلی ذلِکَ، وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّهَ اِلاّ بِاللّه ِ.(۱)

امام سجاد علیه السلام فرمودند:

حق امام جماعت این است که: بدانی او (امام جماعت) سفارت و وساطت بین تو و خدا، و نمایندگی تو را در پیشگاه پروردگار متعال به عهده گرفته است، وی از جانب تو سخن

۱- تحف العقول، رساله حقوق، ص ۲۷۱.

می گوید، نه تو از ناحیه او، او برای تو دعا می کند، نه تو برای او، او از خدا برای تو طلب فیض و رحمت می نماید، نه تو درباره او، او به جای تو در پیشگاه خداوند ایستاده و به درگاه او دعا می کند، نه تو به جای او، اگر در هر یک از این مراحل کوتاهی شود، او مقصّر است نه تو. اگر گنهکار باشد (برخلاف وظیفه خود رفتار کند) تو شریک جرم او نیستی، در صورتی که او را به عدالت می شناختی و به او اقتدا کردی، نماز تو باطل نیست. تو بر او برتری نداری او جانش را سپر جان تو، نمازش را سپر نماز تو قرار داده است، بنابراین، باید از این خدمت و محبّتش قدردانی کنی و حق او را بشناسی.

شرایط ترجیح امام جماعت

شرایط ترجیح امام جماعت

قالَ الرِّضا علیه السلام :

وَ إنَّ اَوْلَی النّاسِ بِالتَّقَدُّمِ فِی الْجَماعَهِ اَقْرَئُهُمْ بِالْقُرْآنِ وَ اِنْ کانُوا فِی الْقُرْآنِ سَواءً فَاَفْقَهُهُمْ، وَ اِنْ کانُوا فِی الْفِقْهِ سَواءً فَاَقْدَمُهُمْ هِجْرَهً وَ اِنْ کانُوا فِی الْهِجْرَهِ سَواءً فَأَسَنُّهُمْ فِاِنْ کانُوا فِی السِّنِّ سَواءً فَاَصْبَحُهُمْ وَجْهاً وَ صاحِبُ الْمَسْجِدِ اَوْلی بِالْمَسْجِدِ.(۱)

امام رضا علیه السلام فرمودند:

حق تقدم در نماز جماعت برای امام به این ترتیب خواهد بود.

اول آن که از نظر قرائت بهتر باشد.

دوم آن که از نظر شناخت به مسائل آگاه تر باشد.

سوم آن که از نظر هجرت مقدم باشد.

چهارم آن که از نظر سن مقدم باشد.

پنجم آن که زیباتر باشد.

و در پایان فرمود صاحب مسجد (که شاید مقصود امام جماعت راتب باشد) مقدم بر دیگران است.

۱- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۴۵۲، حدیث ۵۹.

فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم

فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم

قال الصادق علیه السلام :

اَلصَّلاهُ خَلْفَ الْعالِمِ بِاَلْفِ رَکْعَهٍ.(۱)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

خواندن نماز پشت سر عالم هزار رکعت ثواب دارد.

اقتدا به امام جماعت اهل ولایت

اقتدا به امام جماعت اهل ولایت

قال الرضا علیه السلام :

وَ لا تُصَلّی خَلْفَ فاجِرٍ وَ لا یُقْتَدی اِلاّ بِاَهْلِ الْوَلایَهِ(۲)

امام رضا علیه السلام فرمودند:

پشت سر آدم فاجر نماز نخوان، اقتدا فقط بر شخص اهل ولایت اهل بیت عصمت و طهارت جایز است.

اقتداء به سه گروه ممنوع

اقتداء به سه گروه ممنوع

قال الصادق علیه السلام :

ثَلاثَهٌ لا یُصَلّی خَلْفَهُمْ: اَلْمَجْهُولُ، وَ الْغالی وَ اِنْ کانَ یَقُولُ بِقَوْلِکَ، وَ الْمُجاهِرُ بِالْفِسْقِ وَ اِنْ کانَ مُقْتَصِداً.(۳)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

پشت سر سه گروه نماز نخوان (اقتدا نکن)

۱ _ شخص ناشناخته

۱- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۴۵۶ / بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۵۵.

۲- تحف العقول، ص ۳۰۸.

۳- خصال صدوق، ص ۱۵۴.

۲ _ مرد غلوّ(۱) کننده، هر چند که هم عقیده (شیعه دوازده امامی) تو باشد.

۳ _ شخص متظاهر به فسق و گناه، اگر چه مردی میانه رو و معقول باشد.

امام جماعت

امام جماعت

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

اِمامُ الْقَوْمِ وافِدُهُمْ فَقَدِّمُوا فی صَلاتِکُمْ اَفْضَلَکُمْ.(۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

امام جماعت هر جمعی نماینده آن در پیشگاه خداوند می باشد. پس برای امامت جماعت خود بهترین ها را برگزینید.

امام جماعت مسئول نقصان و بهره مند از اجر نماز مأمومین است

امام جماعت مسئول نقصان و بهره مند از اجر نماز مأمومین است

کَتَبَ اَمیرُ الْمُؤْمِنینَ لِمُحَمَّدِ بْنِ اَبی بَکْرٍ: اُنْظُرْ اِلی صَلاتِکَ کَیْفَ هِیَ؟ فَاِنَّکَ اِمامٌ لِقَوْمِکَ أَنْ تَتِمَّها وَ لا تَخَفَّفَها، فَلَیْسَ مِنْ اِمامٍ یُصَلّی بِقَوْمٍ یَکُونُ فی صَلاتِهِمْ نُقْصانٌ اِلاّ کانَ عَلَیْهِ، لا تَنْقُصْ مِنْ صَلاتِهِمْ شَیْ ءٌ وَ تَمِّمْها وَ تَحَفَّظْ فیها یَکُنْ لَکَ مِثْلَ اَجْرِهِمْ وَ لا یَنْقُصُ ذلِکَ مِنْ اَجْرِهِمْ شَیْئاً.(۳)

امیر المؤمنین علیه السلام در نامه ای به محمد بن ابابکر نوشتند: توجه داشته باش که نمازت چگونه است. چون تو امام قوم خود خواهی بود مواظب باش نمازت از هر جهت کامل باشد و کمبودی نداشته باشد، اگر شخصی امام جماعت باشد و آن جماعت نقصی داشته مسئولیت آن به عهده اوست.

۱- غالی، غلو کننده و از حد درگذرنده « کسی که مقام ائمه اطهار علیهم السلام یا امیرالمؤمنین علیه السلام را از حد بگذراند و در حد مقام اولوهیت خدایی قرار دهد ».

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۰۹.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۱.

مراقب نماز جماعت باش که چیزی کم نباشد بلکه از هر جهت تمام و در این صورت خداوند متعال همان اجر که به آنها می دهد به تو هم خواهد داد و حال آنکه از اجر آنان کم نمی کند.

امام جماعت و رعایت حال نمازگزاران

امام جماعت و رعایت حال نمازگزاران

قال علی علیه السلام : یا مالِک

وَ اِذا قُمْتَ فی صَلاتِکَ لِلنّاسِ فَلا تَکُونَنَّ مُنَفِّراً وَ لا مُضَیِّعاً فَاِنَّ فِی النّاسِ مَنْ بِهِ العِلَّهُ وَ لَهُ الْحاجَهُ، وَ قَدْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم حینَ وَجَّهَنی اِلَی الْیَمَنِ کَیْفَ اُصَلّی بِهِمْ؟ فَقالَ: صَلِّ بِهِمْ کَصَلاهِ اَضْعَفِهِمْ، وَ کُنْ بِالْمُؤْمِنینَ رَحیماً.(۱)

علی علیه السلام فرمودند:

هنگامی که برخاستی و خودت را مهیّا ساختی تا با مردم نمازگزاری، نماز را چندان طولانی مخوان که مردم را پراکنده سازی، و سریع و تند هم مخوان که آن را تباه کنی، زیرا در میان مردمی که با تو نماز می گزارند، کسانی هستند که علیل و بیمار و ناتوان یا گرفتارند. من از رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم هنگامی که مرا برای تبلیغ اسلام به یمن می فرستاد پرسیدم: چگونه با مردم نماز بگزارم؟ حضرت فرمود: با آنها مانند ناتوانترین آنان نماز گزار، و بر حال مؤمنین ترحم کن.

رعایت حال کودکان

رعایت حال کودکان

قال الصادق علیه السلام :

صَلّی رَسُولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله وسلم اَلظُّهْرَ وَ الْعَصْرَ فَخَفَّفَ الصَّلاهَ فی الرَّکْعَتَیْنِ فَلَمّا انْصَرَفَ ... قالُوا: خَفَّفْتَ فِی الرَّکْعَتَیْنِ الْاَخیرَتَیْنِ؟ فَقالَ لَهُمْ: اَوَ ما سَمِعْتُمْ صُراخَ الصَّبِیِّ.(۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

روزی رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم نماز ظهر و عصر را به جا می آورد، ناگهان دو

۱- نهج البلاغه، فیض الاسلام، ص ۱۰۲۳.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۶۹.

رکعت آخر نماز را به سرعت خواند. اصحاب پس از نماز از حضرت سؤال کردند: [آیا دستور جدید آمده؟] دو رکعت آخر نماز را سریع تر خواندی؟ فرمود: مگر صدای فریاد گریه کودک را نمی شنوید.

د: صفهای نماز جماعت

اشاره

د: صفهای نماز جماعت

ثواب صف اول

محافظت بر صف اول

صف اول صف ملائکه

بهترین صفوف نماز جماعت

صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه

تنظیم صفوف نماز جماعت

اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت

ثواب صف اول

ثواب صف اول

قال الصادق علیه السلام :

من صَلّی مَعَهُمْ فِی الصَّفِّ الْاَوَّلِ کانَ کَمَنْ خَلْفَ رَسُولِ اللّه .(۱)

حضرت صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که در صف اول نماز جماعت شرکت نماید، مانند آن است که پشت سر پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم نماز خوانده باشد.

محافظت بر صف اول

محافظت بر صف اول

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

وَ مَنْ حافَظَ عَلَی الصَّفِّ الاْوَّلِ وَ التَّکْبیرَهِ الاُْولی لا یُؤْذی مُسْلِماً، اَعْطاهُ اللّه ُمِنَ الاْجْرِ ما

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۸۱.

يُعْطى الْمُؤَذِّنُونَ فِى الدُّنْيا وَ الْاخِرَهِ.(۱)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که محافظت و مداومت بر صف اوّل و تکبیر اوّل نماید، و مسلمانی را اذیت نکند، خداوند به او اجری معادل اجری که مؤذن در دنیا و آخرت دریافت می کند، عطا خواهد کرد.

صف اول صف ملائکه

صف اول صف ملائکه

قال علی علیه السلام :

اَفْضَلُ الصُّفُوفِ اَوَّلُها وَ هُوَ صَفُّ الْمَلائِکَهِ وَ اَفْضَلُ الْمُقَدَّمِ مَیامِنُ الْإمامِ.(۲)

حضرت علی علیه السلام فرمودند:

بهترین صفهای نماز جماعت، صف اول است و آن صف ملائکه است و بهترین جای صف اول سمت راست امام جماعت است.

بهترین صفوف نماز جماعت

بهترین صفوف نماز جماعت

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

خَیْرُ صُفُوفِ الصَّلاهِ اَلْمُقَدَّمُ، ... وَ لَوْ یَعْلَمُ النّاسُ ما فِی الصَّفِّ الْاَوَّلِ لَمْ یُصَلِّ اِلَیْهِ اَحَدٌ اِلاّ بِاسْتِهامٍ.(۳)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

بهترین صفوف نماز جماعت صف اوّل است، اگر مردم می فهمیدند صف اول چقدر فضیلت دارد (همه مردم در صف اول شرکت می کردند) و در نتیجه با قید قرعه در صف اول نماز می خواندند.

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۸۷.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۸.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۸.

صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه

صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

اَمّا الْجَماعَهُ فَاِنَّ صُفُوفَ اُمَّتی کَصُفُوفِ الْمَلائِکَهِ وَ الرَّکْعَهُ فِی الْجَماعَهِ اَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ رَکْعَهً، کُلُّ رَکْعَهٍ اَحَبُّ اِلَی اللّه ِ ـ عَزَّوَجَلَّ ـ مِنْ عِبادَهٍ اَرْبَعینَ سَنَهً.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

صفهای (نماز جماعت) امّت من مانند صفهای فرشتگان است و یک رکعت نماز جماعت برابر با بیست و چهار رکعت (نماز فرادی) می باشد که نزد خدا هر رکعتی از آن از عبادت چهل سال محبوب تر است.

تنظیم صفوف نماز جماعت

تنظیم صفوف نماز جماعت

قال علی علیه السلام :

سَدُّوا فُرَجَ الصُّفُوفِ وَ مَنِ اسْتَطاعَ اَنْ یَتِمَّ الصَّفَ الاْوَّلَ اَوِ الَّذی یَلیهِ فَلْیَفْعَلْ ذلِکَ فَاِنَّ ذلِکَ اَحَبُّ اِلی نَبِیّکُمْ وَ اَتِمُّوا الصُّفُوفَ فَاِنَّ اللّه َوَ مَلائِکَتَهُ یُصَلُّونَ عَلَی الَّذینَ یَتِمُّونَ الصُّفُوفَ.(۲)

حضرت علی علیه السلام فرمودند:

جاهای خالی بین صفها را پر کنید. کسی که می تواند صف اول یا دوم را کامل کند، که جای خالی نباشد این کار را انجام دهد. که این عمل نزد پیامبر شما محبوب تر است. صفهای نماز جماعت را تکمیل کنید. بدرستی که خدا و ملائکه درود می فرستند بر آنان که صفوف را تکمیل کنند.

اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت

اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت

عَنْ اِبنِ مَسْعُود قالَ:

کانَ رَسُولُ اللّه ِصلی الله علیه و آله وسلم یَمْسَحُ مَناکِبَنا فِی الصَّلوهِ وَ یَقُولُ: اِسْتَوُوا وَ لا

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.
۲- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۴۷۲.

تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُکُمْ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم شانه های نمازگزار را در نماز جماعت می گرفت و منظم می کرد و می فرمود: مساوی و منظم باشید، نامنظم و جدا از هم نباشید که قلبهای شما از همدیگر جدا می شود.

ه: فلسفه و آداب نماز جماعت

اشاره

ه: فلسفه و آداب نماز جماعت

فلسفه نماز جماعت

آداب نماز جماعت

آثار توجه به آداب نماز جماعت

فلسفه نماز جماعت

فلسفه نماز جماعت

قالَ الصّادِقُ علیه السلام :

اِنَّما جُعِلَتِ الْجَماعَهُ وَ الْاِجْتِماعُ اِلَی الصَّلاهِ لِکَیْ یَعْرِفَ مَنْ یُصَلّی مِمَّنْ لا یُصَلّی وَ مَنْ یَحْفِظُ مَواقیتَ الصَّلاهِ مِمَّنْ یَضِیعُ وَ لَوْ لا ذلِکَ لَمْ یَکُنْ أَحَداً اَنْ یَشْهَدَ عَلی اَحَدٍ بِالصَّلاحِ، لاَِنَّ رَسُولَ اللّه ِ صلی الله علیه و آله وسلم قالَ لا صَلاهَ لِمَنْ لَمْ یُصَلِّ فِی الْمَسْجِدِ مَعَ الْمُسْلِمینَ اِلّا مِنْ عِلَّهٍ.(۲)

حضرت صادق علیه السلام فرمودند:

بدرستی که جماعت و اجتماع در نماز قرار داده شد تا کسانی که نمازگزار می باشند از کسانی که نماز را به پا نمی دارند تشخیص داده شوند. کسانی که به وقت نمازها اهمیت می دهند از کسانی که وقت نماز را ضایع می کنند متمایز شوند. اگر این اثرات نماز جماعت نمی بود کسی نمی توانست شهادت بدهد که فلانی آدم صالحی است زیرا کسی که در نماز

۱- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۴۷۰.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۷.

جماعت شرکت نمی کند در بین مسلمانان اهل نماز به حساب نمی آید، زیرا رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: برای کسی که در مسجد با مسلمین نماز نمی خواند نمازی نیست مگر اینکه عذر موجّهی داشته باشد.

آداب نماز جماعت

آداب نماز جماعت

قالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله وسلم :

رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ وَ لَیْسَ لَهُ صَلاهٌ وَ رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ فَلَهُ صَلاهٌ واحِدَهٌ وَ لا حَظَّ لَهُ فِی الْجَماعَهِ وَ رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ فَلَهُ اَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ صَلاهً، وَ رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ فَلَهُ خَمْسُونَ صَلاهً، وَ رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ فَلَهُ سَبْعُونَ صَلاهً، وَ رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ فَلَهُ مِأَتَیْ صَلاهٍ، وَ رَجُلٌ یُصَلّی فِی الْجَماعَهِ فَلَهُ خَمْسُ مِأَهِ صَلوهٍ.

فَقامَ جابِرُ بْنُ عَبْدِ اللّه ِ الاْنْصاری وَ قالَ یا رَسُولَ اللّه ِ فَسِّرْ لَنا هذِهِ، قالَ رَسُولُ اللّه : رَجُلٌ یُصَلّی یَرْفَعُ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمامِ وَ یَضَعُ قَبْلَ الْإِمامِ فَلا صَلاهَ لَهُ، وَ رَجُلٌ یَضَعُ رَأْسَهُ مَعَ الْإِمامِ وَ یَرْفَعُ مَعَ الْإِمامِ فَلَهُ صَلاهٌ واحِدَهٌ وَ لا حَظَّ فِی الْجَماعَهِ، وَ رَجُلٌ یَضَعُ رَأْسَهُ بَعْدَ الْإِمامِ وَ یَرْفَعُ بَعْدَهُ فَلَهُ اَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ صَلاهً وَ رَجُلٌ دَخَلَ فِی الْمَسْجِدِ فَرَاَ الْصُفُوفَ فَقامَ وَحْدَهُ وَ خَرَجَ رَجُلٌ مِنَ الصَّفِ یَمْشِی الْقَهْقَری وَ قامَ مَعَهُ فَلَهُ مَعَ مَنْ مَعَهُ خَمْسُونَ صَلاهً وَ رَجُلٌ یُصَلّی بِالْمِسْواکِ فَلَهُ سَبْعُونَ صَلاهً، وَ رَجُلٌ کانَ مُؤَذِّناً یُؤَذِّنُ فی اَوْقاتِ الصَّلاهِ فَلَهُ مِأَتا صَلاهٍ وَ رَجُلٌ کانَ اِماماً یَقُومُ فَیُؤَدّی حَقَّ الْإِمامَهِ فَلَهُ خَمْسُ مِأَهِ صَلاهٍ.(۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

مردی نماز جماعت می خواند و گویی نماز نخوانده است، و مردی نماز جماعت می خواند و برای او یک نماز است و بهره ای از جماعت ندارد، و مردی نماز جماعت می خواند و نماز او مساوی با بیست و چهار نماز می باشد. مردی نماز جماعت می خواند و نماز او مساوی با پنجاه

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۲۰۲ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص۹۳.

نماز است، مردی نماز جماعت می خوانـد و برای او هفتاد نماز است، و مردی نماز جماعت می خوانـد برای او پانصد نماز می باشد.

در این هنگـام جـابر بن عبـداللّه انصـاری ایسـتاد و گفت: یـا رسول اللّه تفسـیر و بیـان نماییـد منظور از این افراد چه کسانی می باشند. پیامبر فرمودند:

مردی نماز جماعت می خواند اما قبل از امام سـر از رکوع و سجود برمی دارد و قبل از امام هم به رکوع و سجود می رود نماز واقعی و حقیقی نخوانده است.

کسـی که نمـاز جمـاعت می خوانـد امـا بـا امام به رکوع و سـجده می رود و هم زمان با امام برمی گردد مثل فرادی یک نماز خوانده و بهره ای از ثواب جماعت نبرده است.

کسی که نماز جماعت می خواند اما بعد از امام به رکوع و سجده می رود و بعد از امام سر از رکوع و سجده برمی دارد، برای هر نماز بیست و چهار نماز ثواب به او خواهند داد.

کسـی که داخـل مسـجد می شود صـفوف نمـاز جمـاعت پر است و محلی برای او وجود نـدارد و خود به تنهایی یک صف را تشـکیل می دهد و یک نفر از صف جلو احساس می کند که او تنهاست، به عقب برمی گردد که تنها نباشد. خداوند به هر دو نفر ثواب پنجاه نماز خواهد داد.

کسی که مسواک می زند و با دهان تمیز نماز می خواند ثواب هفتاد نماز به او خواهند داد.

کسـی که در اوقات نماز اذان می گویـد (و بعـد وارد نماز جماعت می شود) و یا اینکه مؤذن و مکبّر نماز جماعت است ثواب دویست نماز خواهند داد.

کسی که امام جماعت باشد و دیگران به او اقتدا کنند ثواب پانصد نماز خواهد داشت.

آثار توجه به آداب نماز جماعت

آثار توجه به آداب نماز جماعت

اَبو الْحَسَنِ مُوسَی بْن جَعْفَر علیهماالسلام یُحَدِّثُ عَنْ اَبیهِ علیه السلام اَنَّهُ قالَ:

مَنْ اَسْبَغَ وَضُوئَهُ فی بَیْتِهِ وَ تَمَشَّطَ وَ تَطَیَّبَ ثُمَّ مَشی مِنْ بَیْتِهِ غَیْرَ مُسْتَعْجِلٍ وَ عَلَیْهِ السَّکینَهُ وَ الْوِقارُ اِلی مُصَّلاهُ رَغْبَهً فی جَماعَهِ الْمُسْلِمینَ لَمْ یَرْفَعْ قَدَماً وَ لَمْ یَضَعْ اُخْری اِلاّ کُتِبَ لَهُ حَسَنَهٌ، وَ مَحَیَتْ عَنْهُ سَیِّئَهٌ وَ رُفِعَتْ لَهُ دَرَجَهٌ فَاِذا ما دَخَلَ الْمَسْجِدَ اِلی اَنْ قالَ علیه السلام ثُمَّ اِفْتَتَحَ الصَّلوهَ مَعَ الْاِمامِ جَماعَهً اِلاّ وَجَبَتْ لَهُ مِنَ اللّه ِ الْمَغْفِرَهُ وَ الْجَنَّهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ یُسَلِّمَ الْاِمامُ؛(۱)

۱- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۳۸۷.

امام موسی بن جعفر علیه السلام از پدر بزرگوارش نقل فرمود:

کسی که در منزلش وضوی کامل بگیرد و مویش را شانه کند و خود را معطّر نماید، سپس از خانه اش بدون عجله و با آرامش و وقار بیرون آید و به طرف محل نماز برود در حالی که میل به جماعت مسلمین دارد قدمی از زمین برنمی دارد و نمی گذارد مگر این که یک حسنه برایش نوشته می شود و یک گناه از او محو می گردد و یک درجه به خدا نزدیک می شود تا زمانی که داخل مسجد شود. تا اینکه فرمود: سپس نماز را با امام جماعت شروع کند از طرف خدا مغفرت و بهشت بر او واجب می شود قبل از اینکه امام سلام نماز را بدهد.

و: تارک نماز جماعت

اشاره

عواقب ترک نماز جماعت

عواقب ترک نماز جماعت

قالَ النَّبِیُّ علیه السلام :

اَتانى جِبْرَئيلُ وَ ميكائيلُ وَ اِسْرافيلُ وَ عِزْرائيلُ مَعَ كُلِّ واحِدٍ ثَمانُونَ اَلْفَ مَلَكٍ فَقالُوا: يا مُحَمَّدُ اَلْجَبّارُ يَقْرَئُكَ السَّلامَ وَ يَقُولُ: قُلْ لِاُمَّتِكَ إِنَّهُ مَنْ ماتَ مُفارِقَ الْجَماعَهِ لا يَجِدُ ريحَ الْجَنَّهِ وَ اِنْ كانَ اَكْثَرَ عَمَلاً مِنْ اَهْلِ الاٰرْضِ لا اَقْبَلُ مِنْهُ صرْفاً وَ لا عَدْلاً، يا مُحَمَّدُ تارِكُ الْجَماعَهِ

عِنْدی مَلْعُونٌ وَ عِنْدَ الْمَلائِکَهِ مَلْعُونٌ، وَ قَدْ لَعَنَهُمُ اللّه ُفِی التُّوریهِ وَ الْاِنْجیلِ وَ الزَّبُورِ وَ الْفُرْقانِ وَ تارِکُ الْجَماعَهِ یَصْبَحُ وَ یَمْسی فی لَعْنَهِ اللّه ِ.

یا مُحَمَّدُ: تارِکُ الْجَماعَهِ لا اَسْتَجیبُ لَهُ دَعْوَهً وَ لا اَنْزِلُ عَلَیْهِ رَحْمَهً وَ هُمْ یَهُودُ اُمَّتِکَ، اِنْ مَرِضُوا فَلا تَعُدْهُمْ، اِنْ ماتُوا فَلا تَشْهَدْ جَنائِزَهُمْ، وَ لا یَمْشی عَلی وَجْهِ الاْرْضِ اَبْغَضُ اِلَیَّ مِنْ تارِکِ الْجَماعَهِ، یا مُحَمَّدُ قَدْ اَمَرْتُ کُلَّ ذی نَفْسٍ وَ رُوحٍ اَنْ یَلْعِنُوا عَلی تارِکِ الْجَماعَهِ، وَ تارِکُها شَرٌّ مِنْ شارِبِ الْخَمْرِ وَ الْمُحْتَکِرِ وَ مِنْ سَفّاکِ الدِّماءِ وَ آکِلِ الرِّبا، وَ تارِکُ الْجَماعَهِ لَیْسَ لَهُ فِی الْجَنَّهِ نَصیبٌ وَ شَرٌّ مِنَ النَّباشِ وَ الْمُخْنِثِ وَ شَرٌّ مِنَ الْقَتاتِ وَ شَرٌّ مِنْ شاهِدِ الزُّورِ...

یا مُحَمَّدُ: مَنْ ماتَ مُفارِقَ الْجَماعَهِ اَدْخِلُهُ ناراً.(۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

جبرئیل، میکائیل، اسرافیل، عزرائیل، هرکدام با هشتاد هزار ملک نزد من آمدند و گفتند: ای محمد خداوند به تو سلام می رساند و می گوید به امت خود بگو هر کس بمیرد در حالی که به جماعت حاضر نمی شده است بوی بهشت به او نمی رسد و لو اینکه خیر او بیشتر از اعمال اهل زمین باشد. من به هیچ وجه آن اعمال را از او قبول نمی کنم.

ای محمد! کسی که ترک جماعت کرده نزد من ملعون است و همچنین نزد ملایکه و در کتابهای آسمانی تورات، انجیل، زبور، فرقان، هم مورد لعن الهی است، و شخصی که تارک نماز جماعت باشد صبح و عصر را طی کند در حالی که در لعنت خدا به سر می برد.

ای محمّد: دعای تارک جماعت را مستجاب نمی کنم، و رحمت خود را بر او نازل نمی گردانم و آنان یهودان امت تو خواهند بود، اگر مریض شدند عیادتشان مکنید، و اگر مردند آنان را تشییع نکنید. روی زمین مبغوض تر از تارک جماعت نزد من نیست.

ای محمّد: امر نمودم هر صاحب روح و نفسی که تارک جماعت را لعن کند و تارک جماعت بدتر است از شرابخوار، احتکار کننده، خونریز، رباخوار، تارک جماعت نصیبی از بهشت برای او نیست و بدتر است از کسی که نبش قبر می کند و کسی که دروغگو و

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۳۰۲ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص ۱۱۶.

سخن چین می باشد، و بدتر است از مردی که خود را شبیه زنان می کند و بدتر است از شهادت دهنده بر امر باطل...

ای محمّد! کسی که بمیرد و اهل جماعت نباشد او را در آتش جهنم داخل می کنم.

آثار ترک نماز جماعت

آثار ترک نماز جماعت

قالَ النَّبِی صلی الله علیه و آله وسلم :

مَنْ تَرَکَ الْجَماعَةَ ابْتِلاهُ اللّه تَعالی بِاَشْیاءَ، یَذْهَبُ الْبَهاء مِنْ وَجْهِهِ، وَ الْبَرَکَهُ مِنْ رِزْقِهِ، وَ یَسُوءُ خُلْقَهُ، وَ یَعْسُرُ سَکَراتِهِ، وَ یَمُوتُ هُوَ جائِعٌ وَ عَطْشان، وَ یَعْقَدُ لِسانُهُ وَ لمْ یَقْدِرْ عَلی جَوابِ النَّکیرَیْنِ، وَ یَضیقُ عَلَیْهِ قَبْرَهُ، وَ لَمْ یَرْضَ اللّه عَنْهُ، وَ یَعْسُرُ عَلَیْهِ الْحِسابُ وَ یُعَذَّبُ فِی النّارِ کَالْکُفّار.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که نماز جماعت را ترک کند، خداوند او را به چیزهایی مبتلا می کند، که نورانیت صورت او را می برد، برکت را از رزق او برمی دارد و او را بد اخلاق می کند و سکرات مرگ بر او سخت می شود، و در حال گرسنگی و تشنگی می میرد، و زبان او بسته می شود و قدرت جواب نکیر و منکر را ندارد، قبر او تنگ می شود، و خدا از او راضی نیست و حساب را بر او سخت می گیرد، و او را مانند کفار عذاب می کند.

ترک نماز جماعت بدون عذر

ترک نماز جماعت بدون عذر

قال رسول صلی الله علیه و آله وسلم :

لا صَلوهَ لِمَنْ لم یُصَلِّ فِی الْمَسْجِدِ مَعَ الْمُسْلِمینَ اِلّا مِنْ عِلَّهٍ.(۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که بدون عذری در جماعت مسلمانها در مسجد شرکت نکند، نمازش پذیرفته نیست.

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۲۰۵ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص ۱۱۵.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۷.

مبارزه منفی با تارک نماز جماعت

مبارزه منفی با تارک نماز جماعت

قالَ النَّبِیُ صلی الله علیه و آله وسلم :

مَنْ کـانَ جـارَ بَیْتِ اللّه ِ وَلـمْ یَحْضُـرِ الْجَمـاعَهِ ثَلاـثَ اَیّـام مُتَوالِیـاتٍ، فَعَلَیْهِ لَعْنَهُ اللّه ِ وَالْمَلاـئِکَهِ وَ النّـاسِ اَجْمَعینَ فَـاِنَ خَطَبَ فَلا تَزَوَّجُوهُ، وَ اِنْ مَرِضَ فَلا تَعُودُوهُ، وَ اِنْ رَفَعَ جِنازَتُهُ فَلا تَشـیِّعُوهُ، أَلا فَلا صَـلاهَ لَهُ، أَلا فَلا صَوْمَ لَهُ، أَلا فَلا زَکوهَ لَهُ، أَلا فَلا حَـجَّ لَهُ، أَلا فَلا جَهادَ لَهُ، وَ إنْ ماتَ ماتَ مَیْتَهَ الْجاهِلِیَّهِ.(۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسـی که همسایه مسـجد باشد و سه روز پشت سـر هم حاضـر به جماعت نشود، لعنت خدا و ملائکه و همه مردم برا او خواهد بود، اگر چنین شخصی خواستگاری نمود به او دختر مدهید، اگر مریض شد او را عیادت نکنید و اگر مرد او را تشییع نکنید.

بدانید و توجه داشـته باشـید شـخص تارک جماعت، نماز، روزه، زکات، حج و جهاد، او قبول نخواهد بود و اگر بمیرد همانند زمان جاهلیت مرده یعنی بدون دین از دنیا رفته است.

ترک همسایگی مسجد

ترک همسایگی مسجد

قال الصادق علیه السلام :

رُفِعَ اِلی اَمیرِ الْمُؤْمِنینَ علیه السلام بِالْکُوفَهِ اَنَّ قَوْماً مِنْ جیرانِ الْمَسْجِدِ لا یَشْهَدُونَ الصَّلاهَ جَماعَهً فِی الْمَسْجِدِ فَقالَ: لِیَحْضُرَنَّ مَعَنا صَلاتَنا جَماعَهً اَوْ لَیَتَحَوَّلَنَّ عَنّا وَ لا یُجاوِرُونا وَ لا نُجاوِرُهُمْ.(۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

به حضرت علی علیه السلام خبر دادند که در کوفه قومی هستند در همسایگی مسجد که به

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۲۰۵ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص ۱۱۸.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۳.

جماعت مسلمین در مسجد حاضر نمی شوند، امام فرمود: باید به جماعت ما و نماز با ما در مسجد حاضر شوند، در غیر این صورت باید کوچ کنند و از همسایگی مسجد دور شوند و با ما همسایه نباشند و ما نیز با آنان مجاور نباشیم.

غیبت و قطع رابطه با تارک نماز جماعت

غیبت و قطع رابطه با تارک نماز جماعت

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

لا صَلاهَ لِمَنْ لا یُصَلّی فِی الْمَسْجِدِ مَعَ الْمُسْلِمینَ اِلاّ مِنْ عِلَّهٍ وَ لا غَیْبَهَ اِلاّ لِمَنْ صَلّی فی بَیْتِهِ وَ رَغِبَ عَنْ جَماعَتِنا وَ مَنْ رَغِبَ عَنْ جَماعَهِ الْمُسْلِمینَ سَقَطَتْ عَدالَتُهُ وَ وَجَبَ هِجْرانُهُ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که بدون عذر موجّهی با مسلمین در مسجد نماز جماعت نمی خواند نمازش کامل نیست، و کسی که در منزلش نماز می خواند و نسبت به جماعت مسلمین بی توجّه است غیبتش جایز است و کسی که نسبت به جماعت مسلمین بی توجه است از عدالت ساقط است و دوری کردن از او واجب است.

بی اعتنایی به نماز جماعت

بی اعتنایی به نماز جماعت

عَنْ اَبی جَعْفَر علیه السلام قالَ: قالَ عَلیٌّ علیه السلام :

مَنْ سَمِعَ النِّداءَ فَلَمْ یَجِبْهُ مِنْ غَیْرِ عِلَّهٍ فَلا صَلاهَ لَهُ.(۲)

حضرت باقر علیه السلام می فرماید: علی علیه السلام فرمودند:

هر کس صدای اذان جماعت را بشنود و بدون هیچ عذری پاسخ ندهد، نمازش مقبول نیست (یعنی نمازش ارزش واقعی خود را نداشته و آثار نمازگزار بر او مترتّب نیست).

وظیفه همسایه مسجد

وظیفه همسایه مسجد

قال الباقر علیه السلام :

لا صَلاهَ لِمَنْ لا يَشْهَدُ الصَّلاهَ مِنْ جيرانِ الْمَسْجَدِ اِلاّ مَريضٌ اَوْ مَشْغُولٌ.(۳)

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۵.

۳- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۵.

امام باقر علیه السلام فرمودند:

کسی که همسایه مسجد است و به نماز (جماعت) حاضر نمی شود نمازش کامل نیست مگر مریض باشد یا عذر موجّهی داشته باشد.

محرومیت از امور اجتماعی

محرومیت از امور اجتماعی

قالَ الصّادِقُ علیه السلام : عَنْ اَمیرِ الْمُؤْمِنینَ علیه السلام بَلَغَهُ اَنَّ قَوْماً لا یَحْضُرُونَ الصَّلاهَ فِی الْمَسْجِدِ فَخَطَبَ فَقالَ علیه السلام : إنَّ قَوْماً لا یَحْضُرُونَ الصَّلاهَ مَعَنا فی مَساجِدِنا فَلا یُؤاکِلُونا، وَ لا یُشارِبُونا، وَ لا یُشاوِرُونا، وَ لا یُناکِحُونا وَ لا یَأْخُذُوا مِنْ فَیْئِنا شَیْئاً اَوْ یَحْضُرُوا مَعَنا صَلاتَنا جَماعَهً.

قالَ الصّادِقُ علیه السلام : فَامْتَنَعَ الْمُسْلِمُونَ عَنْ مُؤاکِلَتِهِمْ وَ مُشارِبَتِهِمْ وَ مُناکِحَتِهِمْ حَتّی حَضَرُوا الْجَماعَهِ مَعَ الْمُسْلِمینَ.(۱)

امام صادق علیه السلام فرمودند: از علی علیه السلام که به آن حضرت خبر رسید گروهی برای نماز در مسجد حاضر نمی شوند، حضرت خطبه ای خواند و در آن خطبه چنین فرمود: به درستی که گروهی برای نماز در مساجد ما حاضر نمی شوند پس با ما غذا نخورند، آب نیاشامند، مشورت نکنند، از ما « زن » نگیرند و از غنایم ما چیزی اخذ نکنند، تا اینکه در نماز جماعت با ما حاضر شوند.

سپس امام صادق علیه السلام فرمودند: مسلمین مطابق دستور امیرالمؤمنین عمل کردند و بطور کلی در همه جهات ترک مراوده نمودند با آنها تا اینکه آن جماعت توبه نمودند و به جماعت مسلمین حاضر شدند.

۱- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۴.

بخش سوم: چهل نمونه از آثار و برکات نماز جماعت

اشاره

بخش سوم: چهل نمونه از آثار و برکات نماز جماعت

زیر فصل ها

الف: آثار و برکات نماز جماعت در آخرت

اشاره

الف: آثار و برکات نماز جماعت در آخرت

خشنودی خداوند

تقرب به خدا

دریافت هدیه از خدا

جزای کامل

درود خدا و فرشتگان

محبوب خدا و ملائکه بودن

کفاره گناهان

پاک شدن از گناه

مونس در قبر

عبور از صراط

نجات از سختیها و دشواریهای قیامت

آزادی از آتش دوزخ

مقام شفاعت

شباهت به فرشتگان

ورود در بهشت

کامل کننده نماز

آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت

خشنودی خداوند

خشنودی خداوند

قالَ رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

ثَلاثَهٌ یَضْحَک اللّه ُاِلَیْهِمْ، اَلرَّجُلُ اِذا قامَ بِاللَّیْلِ یُصَلّی، وَ الْقُومُ اِذا صَفُّوا فِی الصَّلاهِ، وَ الْقَوْمُ اِذا صَفُّوا فِی قِتالِ الْعَدُوِ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

سه گروهند که خداوند از آنان خشنود است:

۱ ـ کسی که نماز شب بخواند.

۲ ـ جمعی که نماز جماعت را به پا می دارند.

۳ ـ دسته ای که در برابر دشمن در راه خدا صف آرایی می کند.

تقرب به خدا

تقرب به خدا

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

یا عَلیُّ ثَلاثَ دَرَجاتٌ، اِسْباغُ الْوُضُوءِ فِی السَّبَراتِ، وَ اِنْتِظارُ الصَّلاهَ بَعْدَ الصَّلاهِ، وَ الْمَشْیُ بِاللَّیْلِ وَ النَّهارِ اِلَی الْجَماعاتِ.(۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

ای علی سه چیز موجب درجه و قرب به خدا است:

۱ ـ وضوی کامل در هوای سرد.

۲ ـ انتظار نماز بعد از نماز.

۳ ــ قدم برداشتن به طرف نماز جماعت در شب و روز.

۱- ثواب الاعمال، ص ۹۶.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۰.

دریافت هدیه از خدا

دریافت هدیه از خدا

پیامبر اسـلام صـلی الله علیه و آله وسـلم فرمودنـد: هر کس نمازهای پنجگانه خود را با جماعت بخواند خداوند به او پنج هدیه بزرگ عطا می نماید.

۱ ــ تنگدستی را از او می برد.

۲ ــ تنگی قبر را از او برطرف می کند.

۳ ــ نامه عملش را به دست راستش می دهند.

۴ ــ از پل صراط مانند برق می گذرد.

۵ ــ بدون حساب و کتاب وارد بهشت می شود.(۱)

جزای کامل

جزای کامل

قالَ رَسُولَ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

مَنْ صَـلَّی الْخَمسْ فِی الْجَمـاعَهِ وَ حافَظَ عَلَی الْجُمُعَهِ فَقَـدْ اِکْتـالَ الاْـجْرَ بِالْمِکْیـالِ الاْوْفی وَ قالَ تَعالی: « ثُمَّ یُجْزاهُ الْجَزاءَ الاْوْفی ».(۲)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسـی که نمازهای پنجگانه خود را به جماعت بخوانـد و در نماز جمعه حاضـر شود، اجر خود را به اندازه کافی دریافت کرده است. سـپس رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم این آیه کریمه را تلاوت فرمود: « پس جزا داده می شود بر آن، جزای کامل تر ».(۳)

درود خدا و فرشتگان

درود خدا و فرشتگان

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

اِنَّ اللّه ‌َو مَلائِکَتَهُ یُصَلّونَ عَلَی الَّذینَ یَصِلُونَ الصُّفُوفَ الاْوَّلَ.(۴)

۱- منهاج الشارعین / نماز، پرواز بسوی بی نیاز، ص ۳۰.

۲- سوره نجم / آیه ۴۱.

۳- جامع الاحادیث الشیعه، ج ۶، ص ۳۸۶.

۴- کنزالعمال، ج ۲، ص ۶۲۳.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

خداوند و فرشتگانش بر کسانی که صفهای اول جماعت را به هم پیوند می دهند درود می فرستند.

محبوب خدا و ملائکه بودن

محبوب خدا و ملائکه بودن

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

آتانی جِبْرَئیلُ ... فَقالَ:

یا مُحَمَّدُ مَنْ اَحَبَّ الْجَماعَهَ اَحَبَّهُ اللّه ُوَ الْمَلائِکَهُ أَجْمَعُونَ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

جبرئیل ... نزد من آمدند و گفتند:

ای محمد، کسی که نماز جماعت را دوست بدارد خداوند و تمام فرشتگان او را دوست می دارند.

کفاره گناهان

کفاره گناهان

عَنْ اَبِی الْحَسَنِ علیه السلام :

اِنْتِظارُ الصَّلوهِ جَماعَهً مِنْ جَماعَهٍ اِلی جَماعَهٍ کَفّارَهُ کُلِّ ذَنْبٍ.(۲)

انتظار نماز جماعت، از نماز جماعتی تا نماز جماعتی دیگر کفاره همه گناهان است.

پاک شدن از گناه

پاک شدن از گناه

قال النبیّ صلی الله علیه و آله وسلم :

مَنْ اَتَی الْجَماعَهَ ایماناً وَ احْتِساباً، اِسْتَأْنَفَ اَلْعَمَلَ.(۳)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

۱- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۵.

۲- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۳۸۸.

۳- ثواب الاعمال، ص ۵۹.

هر کس فقط از روی ایمان و عمل خالص برای خدا در نماز جماعت شرکت کند، خداوند مهربان گناهان او را می آمرزد، او پاک و پاکیزه می گردد. و مانند کسی می باشد که تازه به تکلیف رسیده و اکنون می خواهد اعمال و تکالیف خود را شروع کند.

مونس در قبر

مونس در قبر

قالَ رَسُولُ اللّه ِصلی الله علیه و آله وسلم :

اَلا وَ مَنْ مَشى ... وَکَّلَ اللّه ُعَزَّوَجَلَّ بِهِ سَبْعينَ اَلْفَ مَلَكٍ يُعَوِّدُونَهُ فى قَبْرِهِ يُؤَنِّسُونَهُ فى وَحْدَتِهِ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتّى يُبْعَثَ.(۱)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

آگاه باشید هر کس به طرف مسجد برای اقامه نماز جماعت حرکت کند ... خداوند هفتاد هزار فرشته بر او بگمارد که در قبر او را زیارت کنند، و در تنهایی مونس او باشند و برایش استغفار کنند تا هنگامی که برانگیخته می شود.

عبور از صراط

عبور از صراط

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

وَ مَنْ حافَظَ عَلَى الْجَماعَهِ حَيْثُما كانَ، مَرَّ عَلَى الصِّراطِ كَالْبَرْقِ اللاّمِعِ فى اَوَّلِ زُمْرَهٍ مَعَ السّابِقينَ.(۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هر کس در هر کجا باشد بر جماعت مداومت کند، مانند برق سریع و درخشان همراه نخستین گروه بهشتیان از صراط عبور می کند.

نجات از سختیها و دشواریهای قیامت

نجات از سختیها و دشواریهای قیامت

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۳.

وَ اَمّا یَوْمَ الْقِیامَهِ یَجْمَعُ اللّه ُفیهِ الاْوَّلینَ وَ الْاخَرینَ لِلْحِسابِ فَما مِنْ مُؤْمِنٍ مَشی اِلَی الْجَماعَهِ اِلاّ خَفَّفَ اللّه ُعَزَّوَجَلَّ عَلَیْهِ أَهْوالَ یَوْمِ الْقِیامَهِ ثُمَّ یَأْمُرُ بِهِ اِلَی الْجَنَّهِ.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

در روز قیامت، خداوند همه انسانها را برای حساب گرد می آورد. هر مؤمنی که در نماز جماعت شرکت کرده خداوند سختیها و دشواریهای روز قیامت را برایش آسان می کند، آنگاه فرمان می دهد که او را روانه بهشت سازند.

آزادی از آتش دوزخ

آزادی از آتش دوزخ

عن النبیّ صلی الله علیه و آله وسلم قال:

مَنْ صَلّی اَرْبَعینَ یَوْماً فی جَماعَهٍ یُدْرِکُ التَّکْبیرَهَ الْاُولی کُتِبَ لَهُ بَرائَتانِ بَرائَهٌ مِنَ النّارِ وَ بَرائَهٌ مِنَ النِّفاقِ.(۲)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هر کس، چهل روز در نماز جماعت شرکت کند و به طور مرتب نمازگزارد و تکبیره الاحرام را درک کند، دو برائت نامه و دو سند رهایی بخش به او می دهند ۱ ــ نجات از آتش ۲ ــ رهایی از نفاق.

مقام شفاعت

مقام شفاعت

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

اِنّ اللّه َوَعَدَ اَنْ یَدْخُلَ الْجَنَّهَ ثَلاثَهَ بِغَیْرِ حِسابٍ وَ یَشْفَعُ کُلَّ واحِدٍ مِنْهُمْ فی ثَمانینَ اَلْفاً، اَلْمُؤَذِّنُ وَ الْاِمامُ وَ رَجُلٌ یَتَوَضَّأُ ثُمَّ یَدْخُلُ الْمَسْجِدَ فَیُصَّلی فِی الْجَماعَهِ.(۳)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۴.

۳- مستدرک الوسایل، ج ۱، ص ۴۸۸.

خداوند به سه گروه وعده داد، بدون حساب وارد بهشت شوند، و هر یک از این گروه (روز قیامت) می توانند هشتاد هزار نفر [تعداد زیادی] را شفاعت کنند و آنها عبارتند از:

۱ ـ مؤذن

۲ ـ امام جماعت

۳ ـ کسی که وضو بگیرد، سپس داخل مسجد شود و نماز را به جماعت به جا آورد.

شباهت به فرشتگان

شباهت به فرشتگان

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمودند: خداوند فرشتگانی خلق کرده است که گروهی از آنان به صف ایستاده (و در حال قیامند) و هیچ گاه پراکنده نمی شوند، و بعضی در رکوعند و هرگز از این حالت خارج نمی شوند و برخی در سجودند و هیچ گاه سر از سجده برنمی دارند؛ و کسانی که نماز جماعت می خوانند در حال قیام و رکوع و سجود شبیه این فرشتگانند و اگر کسانی بخواهند از ثواب فرشتگان بهره ای داشته باشند نماز جماعت را ترک نکنند.(۱)

ورود در بهشت

ورود در بهشت

قالَ الصّادِقُ علیه السلام :

مَنْ صَلّی عَنْ یَمینِ الْاِمامِ اَرْبَعینَ یَوْماً دَخَلَ الْجَنَّهَ.(۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که سمت راست امام جماعت چهل روز نماز بخواند وارد بهشت می شود.

کامل کننده نماز

کامل کننده نماز

قالَ رَسُولُ اللّه ِصلی الله علیه و آله وسلم :

سَوّو صُفُوفَکُمْ فَاِنَّ تَسْوِیَهَ الصَّفِّ تَمامُ الصَّلاهِ.(۳)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود:

۱- منهاج الشارعین، ص ۲۱۲ و ۲۱۳ / هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۱۷۸.

۲- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۴۶۵.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۲۰.

صفهای نماز جماعت را مساوی کنید که مساوی کردن صفها، کامل کننده نماز است.

آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت

آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت

قالَ الرِّضا علیه السلام :

اِنَّما جُعِلَتِ الْجَماعَهُ لِئَلّا یَکُونَ الْاِخْلاصُ وَ التَّوْحیدُ وَ الْاِسْلامُ وَ الْعِبادَهُ لِلّه ِاِلّا ظاهِراً مَکْشُوفاً مَشْهُوراً. لِاَنَّ فی اِظْهارِهِ حُجَّهً عَلی اَهْلِ الشَّرْقِ وَ الْغَرْبِ لِلّه ِوَحْدَهُ وَلِیَکُونَ الْمنافِقُ وَ الْمُسْتَخَفُّ مُؤَدّیاً لما اَقَرَّبِهِ یَظْهَرُ الْاِسْلامُ وَ الْمراقَبَهُ وَ لِیَکُونَ شَهاداتُ النّاسِ بِالْاِسْلامِ بَعْضِهِمْ بِبَعْضٍ جائِزَهً مُمْکِنَهً مَعَ ما فیهِ مِنَ الْمُساعَدَهِ عَلَی البِرِّ وَ التَّقوی وَ الزَّجْرِ عَنْ کَثیرٍ مِنْ مَعاصِی اللّه ِعَزَّوَجَلَّ.(۱)

امام رضا علیه السلام فرمود:

علت تشریع نماز جماعت آن است که اسلام، توحید، بندگی و اخلاص به خداوند متعال در معرض دید عموم قرار گیرد و در میان مردم ظاهر و مشهور باشد، زیرا در این صورت است که حجّت در زمینه وحدانیّت خداوند بر مردم شرق و غرب تمام می شود، و اشخاص منافق و بی اعتنا به نماز مطابق اقرار زبانی وادار به عمل می شوند، و مراقبت صورت می گیرد و گواهیهای مردم علیه یکدیگر در زمینه اسلام امکان پیدا می کند، علاوه بر این در چنین اجتماعاتی نیکوکاری و تقوی گسترش و توسعه می یابد، و عملاً جلوی بسیاری از گناهان گرفته می شود.

ب: آثار و برکات نماز جماعت در دنیا

اشاره

ب: آثار و برکات نماز جماعت در دنیا

استجابت دعا

در پناه و حمایت خداوند

پیوند دلها

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

میزان تأیید

اثبات عدالت

قبول شهادت

استجابت دعا

استجابت دعا

قال النبیّ صلی الله علیه و آله وسلم :

اِنَّ اللّه ـ عَزَّوَجَلَّ یَسْتَحْیِی مِنْ عَبْدِهِ اِذا صَلّی فی جَماعَةٍ ثُمَّ سَأَلَهُ حاجَةً اَنْ یَنْصَرِفَ حَتّی یَقْضِیَها.(۱)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

چون بنـده خدا نماز را به جماعت گزارد و پس از آن حاجتی را از خدا خواهد، خدای عزّوجل حیا می کند از وی که پیش از روگرداندن، حاجتش را برآورده نسازد.

در پناه و حمایت خداوند

در پناه و حمایت خداوند

عَنِ الصّادِقِ صلی الله علیه و آله وسلم قالَ:

مَنْ صَلّی الْغَداةَ وَ الْعِشاءَ الاْخِرَةَ فی جَماعَةٍ فَهُوَ فی ذِمَّةِ اللّه عَزَّوَجَلَّ وَ مَنْ ظَلَمَهُ فَاِنَّما یَظْلِمُ اللّه ـ وَ مَنْ حَقَّرَهُ فَاِنَّما یُحَقِّرُ اللّه ـ عَزَّوَجَلِّ.(۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

هر که نماز صبح و عشا را به جماعت بخواند، او در امان خدای عزّوجل است. هر که به او ستم کند به خدا ستم کرده است و هر که او را تحقیر کند خدای عزّوجل را تحقیر نموده است.

پیوند دلها

پیوند دلها

قالَ رَسُولُ اللّه صلى الله علیه و آله وسلم :

۱- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۴.

۲- المحاسن، ص ۵۲.

اِسْتَوُوا تَسْتَوی قُلُوبُکُمْ وَ تَماسُّوا تَراحَمُوا.(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

صفهای نماز جماعت را هماهنگ و تنظیم نمایید تا دلهایتان متعادل شود. و با هم در تماس باشید تا مهربانی افزوده شود.

میزان تأیید

میزان تأیید

قال رَسُول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

اِذا سُئِلْتَ عَمَّنْ لا یَشْهَدُ الْجَماعَهَ فَقُلْ: لا اَعْرِفُهُ.(۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هنگامی که از شما راجع به کسی که در نماز جماعت شرکت نمی کنند بپرسند، بگویید او را نمی شناسم.

اثبات عدالت

اثبات عدالت

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله وسلم :

وَ مَنْ لَزِمَ جَماعَهَ الْمُسْلِمینَ حَرُمَتْ عَلَیْهِمْ غَیْبَتُهُ وَ ثَبَتَتْ عَدالَتُهُ.(۳)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که بر اقامه نماز جماعت استمرار بخشد، غیبت او بر مسلمانان حرام و عدالتش ثابت می شود.

قبول شهادت

قبول شهادت

عَنْ النَّبِی صلی الله علیه و آله وسلم قالَ:

مَنْ صَلَّی الصَّلَواتِ الْخَمْسَ جَماعَهً فَظُنُّو بِهِ کُلَّ خَیْرٍ.(۴)

۱- کنزالعمال، ج ۷، ص ۶۲۳.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۵.

۳- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

۴- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۱.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هر کس نمازهای پنجگانه خود را به جماعت بخواند حسن ظن به او داشته باشید و شهادت او را در مورد دیگران قبول کنید.

ج: آثار و برکات اجتماعی نماز جماعت

اشاره

ج: آثار و برکات اجتماعی نماز جماعت

ایجاد فضای معنوی در جامعه

دعاهای دسته جمعی

کانون خیر و خدمت

نظم اجتماعی

حفظ اعتبار اجتماعی

کسب شخصیت

آشنایی مسلمانان با یکدیگر

بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی

تقویت روح مساوات و برابری

تقویت روحیه مساعدت و همکاری

ایجاد فضای معنوی در جامعه

ایجاد فضای معنوی در جامعه

صدای مؤذن و بر پایی صفوف جماعت، عطر معنویت و تقوا را در جامعه منتشر می سازد و به عبارتی دیگر تجسم عملی امر به معروف و نهی از منکر است. به طرفداران توحید قوت و تحرك و امید می بخشد و منکر خواهان را منزوی و مأیوس می نماید.

حرکت فشرده مؤمنان به سوی مساجد و تعطیلی همه مشاغل جز اشتغال به خدا و انجام فرمان او فضای جامعه را تغییر می دهد.
زیبایی این تقید و

تعهد حتی قلبهای تاریک و نا آشنا را به خود مشغول و مشعوف می نماید و کفّه دین باوران را در مقایسه با دنیا طلبان سنگین می نماید.(۱)

دعاهای دسته جمعی

دعاهای دسته جمعی

از برکات مهم نماز جماعت، دعاهای دسته جمعی است. گاهی دعا کننده یک نفر است، ولی آمین گوینده زیاد است، اگر یک دل شکسته، یک نفر مظلوم، یک آدم مستجاب الدعوه و درستکار از بندگان خاص خدا، و یک نفر آدم بی گناه جزء آمین گویندگان باشد، ممکن است از برکات آمین آن یک نفر دعای همه مستجاب گردد و حوائج همه برآورده شود.(۲)

کانون خیر و خدمت

کانون خیر و خدمت

با حضور در مسجد و نماز جماعت، اهل ایمان یکدیگر را ملاقات می کنند، از وضع هم با خبر می گردند، با اوضاع اجتماعی، اقتصادی و زندگی هم آشنا می شوند، اگر مشکلی برای شخص یا اشخاصی پیش آمده باشد از آن مطلع می گردند. و بر اساس روح ایمان و مسئولیتی که در خود احساس می نمایند، برای رفع مشکل اشخاص و اجتماع خویش، می توانند اقدام عملی دسته جمعی صورت دهند، چنانکه این گونه خدمات ارزنده اجتماعی را از سوی اهل مسجد و ایمان، در زمینه امدادهای جبهه جنگ، تعاون برای کمک به وضع اقتصادی جامعه، همکاری برای ازدواج جوانان مستعدّ، و حتی همیاری برای رفع مشکلات خانوادگی گرفتاران را هم مشاهده کرده ایم.(۳)

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۰.

۲- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

۳- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۶.

نظم اجتماعی

نظم اجتماعی

مسلمانان نمازگزار در مسجدها، در صفهای منظّم و مرتّب قرار می گیرند، آنگاه که امام جماعت نماز را با تکبیره الاحرام شروع می کند، همه با هم دستها را تا مقابل گوش بالا می برند و به نماز امام اقتدا می کنند، بهترین و زیباترین جلوه گاه نظم به شمار می آید که خود این نظم دسته جمعی وقتی استمرار داشته باشد کمک شایانی در نظم فردی نیز می کند. در حقیقت این نظم اجتماعی الگویی می شود برای مؤمنان که در کارهای روزمره خویش در تمام ابعاد زندگی منظم باشند.

حفظ اعتبار اجتماعی

حفظ اعتبار اجتماعی

در برابر وعده هایی که به شرکت کنندگان در نماز جماعت داده شده است، تهدیدهای سختی نیز از سوی اسلام متوجه کسانی است که از نماز جماعت اسلامی فاصله بگیرند از جمله در روایتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمود:

غیبت کردن از مسلمانان جایز نیست مگر مسلمانانی که در خانه اش نماز بخواند و از جماعت ما روگردان باشد.(۱) و در جای دیگر فرمود: هر کس از جماعت مسلمانان روی گرداند از عدالت ساقط می گردد(۲) و لازم است با او قطع رابطه شود.(۳)

بنابراین حفظ اعتبار اجتماعی در گرو شرکت در نماز جماعت مسلمانان

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

۳- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

است و هر کس در نماز جماعت مسلمانان شرکت کند از این اعتبار و هویّت اصلی برخوردار خواهد بود.(۱)

کسب شخصیت

کسب شخصیت

اشخاصی که پیوسته به مسجد رفت و آمد دارند، با اهل ایمان و نمازگزاران و افراد منظّم و متعبد در معاشرت و رفت و آمد هستند، ایمان و تعهد عملی آنان در معرض دید دیگران قرار می گیرد، و به یک معیار شخصیتی و اعتبار اجتماعی نیز دست می یابند، و قهراً این جمعیت در داد و ستدهای اقتصادی، خانوادگی و سایر روابط اجتماعی آنان ملاک اعتبار و اطمینان قرار می گیرند.(۲)

آشنایی مسلمانان با یکدیگر

آشنایی مسلمانان با یکدیگر

اگر در میان برنامه ها و اجتماعاتی که به منظور آشنا کردن افراد یک مجموعه با یکدیگر تفحص کنیم. برنامه نماز را سالم ترین عاطفی ترین، پربهاترین و کم خرج ترین آنها ارزیابی می کنیم.

مسلمانان در قالب این برنامه دینی و عبادت دسته جمعی قادر خواهند بود یکدیگر را شناسایی کنند و به هنگام گرفتاری و نیاز یار هم باشند و در صورتی که در دادگاه و یا هرگونه قضاوت، قبول شهادت و استفساری نیاز به گواهی بود، هم مسجدی ها و هم جماعتی های خود را تأیید نمایند نماز زمینه معارفه و شناسایی مثبت را فراهم می سازد.(۳)

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۲.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۳.

۳- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۰.

بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی

بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی

استاد علامه « سید محمد حسین طباطبایی » حکیم و مفسّر بزرگ اسلامی، نوشته است، این اجتماعی که در اسلام مقرّر شده، بهترین وسیله برای رفع اختلافات طبقاتی است، زیرا مؤثرترین راه برای این که این اختلافات طبقاتی ریشه کن شود، از بین بردن بداندیشی ها و بدبینی ها نسبت به یکدیگر است، و این خاصیّت در پرستش دسته جمعی به وجه اَحسن موجود است.

زیرا کسی که عبادت خداوند را با اخلاص انجام می دهد، جز با خدا با کس دیگری سر و کار ندارد، درهای رحمت پروردگار به روی همه باز است و خزانه بی پایان نعمت او تمام شدنی نیست، و ساحت قرب او بدن مانع و مزاحم، همه را به خود می پذیرد، و در نتیجه انس و الفت و مهر و محبّتی که بواسطه اجتماع، به هنگام عبادت در مردم پدید می آید، برای رفع کدورت و اختلافات بهترین وسیله است.(۱)

تقویت روح مساوات و برابری

تقویت روح مساوات و برابری

در حین انجام این عبادت هیچ گونه امتیازی بین افراد نمازگزار دیده نمی شود. در صفهای جماعت فقیر و غنی، رئیس و مرئوس، سفید و سیاه، کوچک و بزرگ، شهری و روستایی، با سواد و بی سواد، معروف و گمنام، و خلاصه هر قومی با هر ملیّتی در کنار هم و در ردیف هم قرار می گیرند و همه به یک قبله و در زیر یک سقف، با هم به رکوع و سجود و قیام و قعود می پردازند.

۱- عبادت در اسلام، ص ۱۱۰ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۹.

این عبادت هم هماهنگ و دسته جمعی در مرحله نخست دلها و فکرها را به هم نزدیک می کند و پیوند برادری و دوستی را تحکیم می گرداند و باعث تقویت مساوات و برابری در جامعه می گردد.

تقویت روحیه مساعدت و همکاری

تقویت روحیه مساعدت و همکاری

امام رضا علیه السلام فرمودند:

مَع ما فیهِ مِنَ الْمُساعِدَهِ عَلَی الْبِرِّ وَ التَّقْوی وَ الزَّجْرِ عَنْ کَثیرٍ مِنْ مَعاصِی اللّه ِ عَزَّوَجَلَّ(۱)

در پرتو نماز جماعت، روح مساعدت و همکاری برای احیاء کارهای نیک و خدا پسندانه به وجود می آید و چنین روحیّه ها و جماعتی سبب باز دارندگی از گناهان زیاد و نافرمانی خداوند را فراهم می گرداند.(۲)

د: آثار و برکات سیاسی نماز جماعت

اشاره

د: آثار و برکات سیاسی نماز جماعت

وحدت و یک پارچگی مسلمانان

مرز ایمان و صلاحیّت

عرضه اسلام به جامعه

اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی

رعب و وحشت دشمنان

کار ساز و مشکل گشا بودن

توفیق یافتن

وحدت و یک پارچگی مسلمانان

وحدت و یک پارچگی مسلمانان

اگر همه مسلمانان نمازهای یومیه خویش را در مساجد و محل کار و

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۶.

کسب خویش اقامه نمایند، و بدین وسیله تشکل همبستگی خویش را در میان جوامع بشری پی ریزی کنند، چنان وحشتی بر دشمنان اسلام مستولی بشود که قدرت کوچکترین دهن کجی را به اسلام و مسلمین نداشته باشند و هرگز آرزوی جنگ و مبارزه با مسلمانان را در دل نپرورانند.(۱)

مرز ایمان و صلاحیّت

مرز ایمان و صلاحیّت

حضور در مسجد و اقامه نماز جماعت، یکی از آثار ایمان و تعبّد و تعهد و صلاحیت دینی افراد است، و همین تقید عملی، مرز دینداری و روح اطاعت آنان را، از اشخاصی که به خصلت ایمان و اطاعت پایبند نیستند، تفکیک می گرداند. آری، یک راه اساسی شناسایی مرز ایمان و نفاق، شرکت در نمازهای جماعت است،(۲) بدین جهت می خوانیم:

یک روز رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم نماز صبح را خواند، و بعد از آن روی خود را به طرف جمعیّت برگردانید و از وضع یارانی که در نماز حضور نیافته بودند، با بردن نام آنان به پرس و جو پرداخت.

آن گاه که اصحاب اعلام کردند، این افراد غایبند و در نماز حضور ندارند، آن حضرت فرمود: اِنَّهُ لَیْسَ مِنْ صَلاهٍ اَثْقَلُ عَلی الْمُنافِقینَ، مِنْ هذِهِ الصّلاه وَ صَلاهِ العِشاءِ الآخِرَه.(۳)

این را بدانید که هیچ نمازی به اندازه این نماز جماعت صبح و نماز جماعت عشاء برای منافقین سنگین و دردناک نیست!

۱- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۵.

۳- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۲۴۶.

عرضه اسلام به جامعه

عرضه اسلام به جامعه

دعوت به یک اعتقاد و یک روش، گونه های مختلف دارد. امروزه با راه یافتن تکنیکها و شیوه های جدید در تبلیغات، اثر ارائه نمونه در معرض دید عموم یا نصب ماکت و تصویر در جذب افراد، بر کسی پوشیده نیست. نماز ماکت اسلام و اعتقاد مجسم دینی است و عرضه آشکار آن و به فرمایش امام رضا علیه السلام حجت را برای بسیاری از افراد تمام می کند که نتوانند از اسلام و اعتقاد دینی اظهار بی اطلاعی کنند، زیرا به آنان گفته می شود شما مراسم بزرگ و عمومی دینی را در جامعه ملاحظه می کردید چرا از پرسشی پیرامون چگونگی آن دریغ کردید؟![۱]

اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی

اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی

از جمله آثار و برکات برجسته اجتماعات سیاسی عبادی نماز جماعت در مساجد و مراکز دینی اجرا و پیاده کردن سنّتهای اسلامی است، که رهبران اسلام توصیه فراوان به آن نموده اند، و از نظر روانی و اخلاقی و تربیتی فوق العاده مفید و مؤثر است. سنت سنیه[۲] سلام، معانقه، و مصافحه، که مسلمانان در هنگام برخورد با یکدیگر دارند، در رفع هرگونه کدورت و ایجاد محبّت و علاقه بین مؤمنین اثر به سزایی دارد.[۳]

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۵۹.

۲- مؤنث سَنِیّ، به معنی رفیع، بلند، عالی رتبه، بلند مرتبه، فرهنگ فارسی معین.

۳- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

رعب و وحشت دشمنان

رعب و وحشت دشمنان

امروزه مانور نیرو و امکانات از جمله تاکتیک ها و برنامه های بودجه بری است که قدرتها، برای نمایش موجودیت خود در برابر دیگران در موقعیت های مختلف آن را به انجام می رسانند.

نماز جماعت مسلمانان، یک مانور نیرویی سالم و آرامی است که بدون صرف بودجه هر روزه انجام می گیرد و در هر کوچه و میدان و محله ای، صفوف متّحد نمازگزاران مانوری است که دشمن را از فکر صدمه زدن و طرح نقشه علیه مسلمانان منصرف می سازد.

آری نماز جماعت اعلام موجودیت و حضور در برابر کفار است.(۱) لذا وقتی خداوند تبارک و تعالی به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمان داد آئین خود را آشکار نماید، برپایی نماز جماعت که در آن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم و امیرالمؤمنین علیه السلام ، و جعفر بن ابیطالب شرکت داشتند جزء نخستین اقدامات آن بزرگوار بود.(۲)

کار ساز و مشکل گشا بودن

کار ساز و مشکل گشا بودن

اجتماع مسلمین و مؤمنین در مساجد مشکل گشا است، زیرا که می توان مشکل اقتصادی، اجتماعی، و بهداشتی و درمانی و سیاسی مسلمانان را در این اجتماعات حل و فصل نمود و از امکانات مادّی، علمی، عملی، سیاسی و غیره مسلمانان در راه خدمت به اسلام و مسلمین بهره برداری کرد.

مهمتر از همه اینکه از وجود این اجتماعات در راه پیشبرد فرهنگ

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۱.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۶۳.

اسـلامی، اخلاـقی، سیاسـی، نظـامی، صـناعی، طـبّی و تبلیغی می تـوان بهره برداری نمود، و از وجود متخصّـِصان علم اخلاـق، حدیث، تربیت، تاریخ، جهان بینی، و همین طور علوم طب و غیره اسـتفاده کامل برده و نتایج پر باری به نفع مسلمانان به دست آورده و استفاده کرد.(۱)

توفیق یافتن

توفیق یافتن

در میان مؤمنان و کسانی که به زبان، اسـلام را پـذیرفته انـد افرادی وجود دارند که چندان در عمل، اعتقاد به لوازم ایمان خود ندارنـد، برپـایی نماز جماعت و عمومیت فرهنگِ شـرکت در آن، این گروه را وا می دارد که نماز خود را همراه با جمع به جا آورنـد و اگر در اصـل نمـاز، یـا در به جا آوردن آن در اول اوقات سـست و بی اراده هسـتند، زمینه این توفیق در میان جمع بر ایشان فراهم گردد.(۲)

۱- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

۲- پرستش آگاهانه، ص ۱۵۹.

بخش چهارم: چهل داستان در اهمیت نماز جماعت

اشاره

بخش چهارم: چهل داستان در اهمیت نماز جماعت

زیر فصل ها

آیه « و جعلنا... »

قبول نماز جماعت به سبب یک آه

سکوت در نماز جماعت

نماز جماعت در سه وقت

آخرین نماز جماعت

اوّلین نماز جماعت در اسلام

اوّلین نماز جماعت در اسلام

ابن حجر در « الاصابه » در ترجمه « عفیف کندی » و بسیاری از دانشمندان تاریخ، داستان ذیل را نقل می کنند که او گفت:

در روزگار جاهلیت وارد « مکه » شدم و میزبانم « عباس بن عبدالمطلب » بود، و ما دو نفر در اطراف « کعبه » بودیم ناگهان دیدم مردی آمد، در برابر « کعبه » ایستاد و سپس پسری را دیدم که آمد در طرف راست او ایستاد، چیزی نگذشت زنی را دیدم که آمد در پشت سر آنها قرار گرفت، و من مشاهده کردم که این دو نفر به پیروی از آن مرد، رکوع و سجود می نمودند. این منظره بی سابقه حسّ کنجکاوی مرا تحریک کرد که جریان را از عبّاس بپرسم.

او گفت:

آن مرد محمّد بن عبداللّه است، و آن پسر، برادرزاده او، و زنی که پشت آنها است، همسر محمّد است. سپس گفت: برادرزاده ام می گوید: که روزی فرا خواهد رسید که خزانه های « کسری » و « قیصر » را در اختیار خواهد داشت. ولی به خدا سوگند روی زمین کسی پیرو آیین او نیست جز همین سه نفر.(۱)

۱- فروغ ابدیت، ج ۱، ص ۲۴۳.

آخرین نماز جماعت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم

آخرین نماز جماعت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم در آخرین روزهای حیات خویش، در بستر بیماری بود که ناگهان صدای اذان بلال در گوشها طنین انداخت، پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم با شنیدن اذان با چهره ای شاداب از بستر بیرون آمد، وضو گرفت. دستی بر دوش حضرت علی علیه السلام و دستی دیگر بر دوش فضل بن عباس گذاشت. به سختی به مسجد رفت و نماز صبح را با مردم برگزار کرد. از همه مسلمانان حاضر در مسجد حلالیّت طلبید و در حالی به سوی خانه بازگشت، که حضرت علی علیه السلام و فضل زیر بغل آن حضرت را گرفته بودند.(۱)

نماز جماعت به امامت حضرت مهدی علیه السلام

نماز جماعت به امامت حضرت مهدی علیه السلام

بعد از آنکه حضرت عیسی علیه السلام به یاران حضرت مهدی علیه السلام می پیوندد حضرت مهدی عج الله تعالی فرجه الشریف به آن حضرت می گوید جلو بایست و با مردم نماز بخوان ولی حضرت عیسی می گوید: نماز برای تو اقامه شده لذا پشت سر حضرت ولی عصر عج الله تعالی فرجه الشریف می ایستد و نماز می خواند و با او بیعت می کند.(۲)

نظم در نماز جماعت

نظم در نماز جماعت

مرحوم آیت اللّه العظمی سیّد ابوالحسن رفیعی که از حکما و مراجع تقلید بود، مدّتی که در تهران بودند در مسجد جمعه تهران برای نماز مغرب و عشا اقامه جماعت می نمودند.

۱- منتهی الامال / بهترین پناهگاه، ص ۷۹.

۲- طاووس بهشتیان، ص ۲۸۸ / داستانهای نماز، ص ۴۵.

آیت اللّه رفیعی به طور منظّم به نماز جماعت نمی آمدند، امام خمینی رحمه الله در آن وقت در تهران بود و در نماز جماعت آیت اللّه رفیعی شرکت می نمود. شبی آیت اللّه رفیعی دیر کرد. امام خمینی در میان جمعیّت برخاست و خطاب به مردم چنین گفت:

ای مردم! بیایید با هم به آقا بگوییم به طور منظّم و مرتّب، سر وقت تشریف بیاورید، این گونه که ایشان می آیند، وقت بسیاری از مردم تضییع می گردد، همه ما با هم به آقا اعتراض کنیم.

طولی نکشید که آیت اللّه رفیعی آمد، یک نفر به آقا گفت:

یک سیّد جوانی می گفت: به آقا بگوییم مرتّب بیایند، تقریباً به بی نظمی شما در آمدن، اعتراض داشت!

آیت اللّه رفیعی فرمود: آن سیّد کی بود؟

در آن وقت امام خمینی رحمه الله در یک طرف در چند قدمی مشغول نماز بودند، آن شخص امام را نشان داد همین که چشم آقای رفیعی به امام افتاد، فرمود:

ایشان حاج آقا روح اللّه هستند، مرد بسیار فاضل و وارسته و بسیار با تقوا و منظّم می باشند، اگر یک وقت دیر آمدم، ایشان را جلو ببرید تا به جای من نماز بخواند، حق با ایشان است.(۱)

امام خمینی قدس سره و نماز جماعت

امام خمینی قدس سره و نماز جماعت

ظهر روزی که شهید مصطفی خمینی، فرزند گرانقدر امام قدس سرهبه شهادت

۱- مجله حوزه، ش ۳۲، ص ۹۰.

رسیده بود، منزل امام پر بود از کسانی که از دور و نزدیک برای عرض تسلیت به محضر ایشان آمده بودند.

اذان ظهر که شد، امام برخاست، وضو گرفت و برای نماز جماعت به مسجد رفت، غافلگیر شده بودم، فکر نمی کردم امام آن روز برای نماز جماعت به مسجد برود. فوراً یک نفر را فرستادم که خادم مسجد را از رفتن امام با خبر کند، امّا گویا خادم مسجد در آنجا نبود و آن شخص سریع سجّاده ای را از همسایه ها برای امام فراهم می کند.

مردم شهر نجف وقتی فهمیدند امام به مسجد آمده، گروه گروه برای عرض تسلیت به مسجد وارد شدند.

مردم وقتی امام را می دیدند که به صلابت کوه ایستاد و گریه نمی کند، به شدّت تحت تأثیر قرار گرفته بودند و گریه می کردند.

امام با آرامش و وقار تمام نماز جماعت ظهر و عصر را خواند و پس از نماز، در مسجد روضه خوانی شروع شد.(۱)

نماز جماعت با سران کشورهای اسلامی

نماز جماعت با سران کشورهای اسلامی

روزی که سران کشورهای مسلمان برای قضیّه صلح ایران و عراق به خدمتشان آمده بودند، وسط جلسه بود که اذان ظهر گفته شد، امام قدس سرهبلند شدند و فرمودند که من می خواهم نماز بخوانم و چون مقیّد بودند هنگام نماز خود را با عطر و اُدکلن خوشبو کنند. در همان جلسه اشاره کردند که اُدکلن من را بیاورید، پس از معطّر نمودن خود به نماز ایستادند و دیگران هم

۱- سرگذشت های ویژه از زندگی امام خمینی قدس سره، ج ۱، ص ۶۵ / محراب عشق، ص ۷۳.

پشت سر ایشان نماز جماعت خواندند.(۱)

اهتمام فوق العاده حضرت امام قدس سرهبه نماز جماعت

اهتمام فوق العاده حضرت امام قدس سرهبه نماز جماعت

امام خمینی قدس سرهمی فرمودند: در دوران رضا خان من از یکی از ائمّه جماعت سئوال کردم که اگر یک وقت رضا خان لباسها را ممنوع کند و اجازه پوشیدن لباس روحانی به شما ندهد، چه کار می کنید؟ او گفت: ما توی منزل می نشینیم و جایی نمی رویم. گفتم: من اگر پیشنماز بودم و رضا خان لباس را ممنوع می کرد، همان روز با لباس تغییر یافته به مسجد می آمدم و به اجتماع می رفتم، نباید اجتماع را رها کرد و از مردم دور بود.(۲)

ترک عادت بر اثر خواندن نماز جماعت

ترک عادت بر اثر خواندن نماز جماعت

به رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم گفتند: فلان جوان که در نماز جماعت حاضر می شود، چشم چران است و به نامحرم نگاه می کند!

حضرت فرمودند:

او را به حال خود واگذارید که این نماز جماعت سبب ترک این عادت زشتش می شود.

بعد از مدتی همانطور که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم خبر داده بود آن جوان موفق به توبه از آن عادت زشت شد.(۳)

۱- داستانهای نماز، ص ۹۳.

۲- امام در سنگر نماز، ص ۵۵.

۳- ارزش و اهمیت نماز، ص ۵۶.

عظمت نماز جماعت

عظمت نماز جماعت

مفتی اعظم مصر می گوید:

یکی از مستشرقین مشهور که در قاهره بود، روزی از دانشگاه الازهر و دیگر آثار باستانی بازدید کرد. به همراه او از چند مسجد دیدن کردیم. در یکی از مساجد نماز جماعت برگزار بود. مسلمین در صفهای فشرده با ابهت و هیمنه خاصی به طور هماهنگ تکبیر و سبحان اللّه می گفتند. یک لحظه دیدم حالت چهره مستشرق تغییر کرد. اول فکر کردم، اتفاقی برایش افتاده است. پرسیدم مشکلی پیش آمده؟ جواب داد: نه، هیبت و عظمت این نماز و عبادت، تمام تنم را مرتعش کرد و از این همه هماهنگی و اتحاد، متعجّب هستم.(۱)

خاطره ای از نماز جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه علیهاالسلام

خاطره ای از نماز جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه علیهاالسلام

حجه الاسلام و المسلمین آشتیانی در جلسه ای فرمودند: که مرحوم آیت اللّه نجفی مرعشی در حرم مطهر نماز جماعت می خواندند که یک وقت صدای شیون از میان زنان بلند شد. بعد از نماز مرحوم آیت اللّه نجفی با عده ای از نمازگزاران به سمت صدا و شیون زنان رفتند و دیدند که رئیس شهربانی آن زمان به حرم آمده و دارد چادر زنان را از روی سرشان برمی دارد.

حضرت آیت اللّه نجفی وقتی این صحنه را می بینند ناراحت می شوند و

۱- واعظ اجتماع، ص ۲۴ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۷.

یک سیلی محکمی به رئیس شهربانی آن زمان می زند. رئیس شهربانی می گوید: « سید با این کارت حکم اعدام خودت را امضاء کردی ».

بعد از سه روز در بازار همانطوری که داشت دنبال زنان می رفت که چادر را از سر آنها بردارد که سقف بازار فرو می ریزد و رئیس شهربانی به جهنّم واصل می شود.(۱)

آیت اللّه حائری و نماز جماعت

آیت اللّه حائری و نماز جماعت

آیت اللّه العظمی اراکی قدس سرهفرمودند:

در زمان کشف حجاب که به دستور رضا خان صادر شده بود، بنا بود که هر روز یکی از رؤسای شهر قم با زنش به صورت بی حجاب در خیابان راه بروند تا مردم از آنها یاد بگیرند. و علاوه بر این، در اطراف حرم، نزدیکی های غروب زنان بی حجاب را جمع می کردند و تظاهرات راه می انداختند که حضرت آیت اللّه حائری جهت اقامه نماز جماعت به حرم مطهر نرود. اتفاقاً ایشان یک روز می بینند وضع اطراف حرم بر اثر تجمع زنان بی حجاب خیلی وخیم است، تصمیم می گیرد که برای اقامه جماعت به حرم نرود و به خانه می رود نمازش را می خواند.

شب که می خوابد در عالم خواب سیّدی می آید به او می فرماید، که حائری نماز جماعت حرم را ترک مکن و لذا آیت اللّه حائری با اراده کامل و قوی نماز جماعت حرم مطهّر را ادامه داد.(۲)

۱- نماز، پرواز بسوی بی نیاز، ص ۴۸.

۲- مردان علم در میدان عمل، ج ۱، ص ۳۵۴ / نماز، پرواز به سوی بی نیاز، ص ۳۷.

جایگاه اهمیت دهنده نماز جماعت در بهشت

جایگاه اهمیت دهنده نماز جماعت در بهشت

شهید دستغیب در کتاب قیامت و قرآن می نویسد یکی از بزرگان می گوید: در خواب فردی را در بهشت دیدم که در میان قصری بزرگ و با شکوه بر تختی تکیه زده است. جلو رفتم و سلام کردم. اول فکر کردم که او از انبیاست. گفتم: تو کیستی؟ گفت: من در دنیا یک کارگر ساده بودم. پرسیدم: چه کردی که به آن مقام بزرگ رسیده ای؟ گفت: به واسطه انجام دو عمل، یکی روزه هایی که گرفتم و دیگری اینکه در دنیا به نماز جماعت اهمیّت می دادم و نمازهایم را همیشه به جماعت می خواندم.(۱)

نماز جماعت در خانه

نماز جماعت در خانه

در احوالات مرحوم آیت الله سیدحسین خوانساری گفته اند که وی هرگز نماز شب و زیارت عاشورا و نماز جماعت را ترک ننمود و هر زمان که برایش عذری پیش می آمد که نمی توانست به مسجد برود، در خانه اش با زن و فرزند خویش نماز جماعت می خواند.(۲)

حضرت ابراهیم علیه السلام و نماز جماعت

حضرت ابراهیم علیه السلام و نماز جماعت

یکی از پیامبران بزرگ الهی که عمر دویست ساله خود را در راه مبارزه با شرک و دعوت مردم به توحید و اطاعت خداوند گذرانید، حضرت ابراهیم علیه السلام بود.

۱- ثواب نماز جماعت و گناه ترک آن، ص ۱۶ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۸.

۲- نماز عارفان، سیدمهدی شمس الدین، ص ۴۱.

عبادت و نماز در مکتب او، یکی از مهمترین وظایف پیروانش به شمار می رفت. آنگاه که آن حضرت از سوی خداوند فرمان یافت تا همسرش هاجر و فرزند نوزادش، اسماعیل را به سرزمین مکّه برده و در آن جا اسکان دهد. آماده اجرای دستور الهی شد و به درگاه خداوند عرض کرد:

« رَبَّنا إِنّی أَسْکَنْتُ مِنْ ذُرِّیَتی بِوادٍ غَیْرِ ذی ذَرْعٍ عِنْدَ بَیْتِکَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنا لِیُقیمُوا الصَّلوهَ ».(۱)

پروردگارا! من بعضی از فرزندانم را در سرزمین بی آب و علفی، در کنار خانه ای که حرم تست، ساکن ساختم تا نماز را برپا دارنـد؛ [تا از اینجا نـدای دعوت مردم به نماز برخیزد و اینها نماز را برپا کننـد و قیام نماز را به عهده گیرند، وقتی که نماز قیام کرد، ملت در پرتو قیام نماز از هرگونه شرک و طغیانگری منزّه خواهد بود.]

و نیز درباره ابراهیم علیه السلام می خوانیم:

« روزهایی که اسماعیل بزرگ شده بود، در هشتم ذیحجّه ای، ابراهیم علیه السلام فرزند را برداشت و لبیک گویان راه « مِنا » را پیش گرفتنـد و بـا پیروان موحّـِدی که همراه آنـان بودنـد، ابراهیم علیه السـلام برای ظهر و عصـر و مغرب و عشـا، نمازهـای جماعتی تشکیل داد. و پیروانش به او اقتـدا کردنـد (و از آن تاریخ تا کنون حدود چهار هزار سال می گذرد) که درّه « مِنا » و بعد صحرای عرفات را با نور توحید و نماز جماعت، جلوه شکوهمندی بخشیدند ».(۲)

نماز جماعت دشمن شکن

نماز جماعت دشمن شکن

یکی از نمازهای دشـمن شـکن، در طول تاریخ اسـلام، همانا نماز جماعت پیامبر صـلی الله علیه و آله وسـلم و مسـلمین در فتح مکّه است.

۱- سوره ابراهیم / آیه ۳۷.

۲- هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۵۱ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۲۲۸.

در فتح مکه وقتی ابوسـفیان و اطرافیانش، هیمنه و شـکوه پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم و مسلمین را در نماز جماعت دیدند، سخت مبهوت و حیران آن همه عظمت اسلام شدند.

ابوسـفیان وقتی دید که پیامبر صـلی الله علیه و آله وسـلم در جلو ایسـتاده و مسلمین پشت سر او به نماز ایستاده اند و با تکبیر او همه تکبیر می گویند و با رکوع و سجودش، همه با او هماهنگ عمل می کنند، مجذوب آن همه عظمت و شکوه گردید.

ابوسفیان که می دید چگونه مسلمین در تبعیت و پیروی از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم از یکدیگر پیشی می گیرند و دسـتوراتش را با جان و دل انجام می دهنـد، نمی توانست آن همه ابهت و احترام را ببینـد و خاموش بماند و سـرانجام چاره ای جز اسلام آوردن ندید و مسلمان شد.(۱)

نماز جماعت در محاصره دشمن

نماز جماعت در محاصره دشمن

بیمارسـتان از هر طرف در محاصـره دشـمن بود. ضد انقلاب بیمارسـتان را به شدّت زیر انواع گلوله گرفته بود. با تاریک شدن هوا، شـهید دکتر چمران چند نفر را بیرون بیمارسـتان گذاشت تا دشـمن را سـرگرم کنند و به بقیه دستور داد که برای خواندن نماز جماعت بروند داخل بیمارستان خودش با آرامش تمام به نماز ایستاد و ما هم به او اقتدا کردیم.

نمـاز عاشـقانه ای بود. هر لحظه ممکن بود گلوله ای تمام هستی ما را به آتش بکشـد، اما چنان در جـذبه شور انگیز نماز غرق بودیم که هیچ

۱- درس سخنوری، ج ۳، ص ۴۰.

نمی شنیدیم. بعد از تمام شدن نماز متوجّه شدیم که در این فاصله، چهار گلوله آر.پی.جی. به بیمارستان خورده است.(۱)

اهتمام به نماز جماعت

اهتمام به نماز جماعت

یکی از عبّاد روزی نتوانست نماز عصر را با جماعت بخواند. برای جبران این کوتاهی، زمینی را که صد هزار درهم ارزش داشت، در راه خدا صدقه داد.

عابدی می گوید هر شب که به نماز جماعت نمی رسید. آن شب را تا صبح بیدار می ماند و به عبادت و انابه می پرداخت.

از ابن ربیعه نقل شده که یک بار نماز صبح او قضا شد، که برای جبرانش یک بنده را آزاد کرد.

به ربیع بن خُثیم گفتند چرا شبها را نمی خوابی؟ گفت:

« می ترسم دشمن (خواب) بر من غالب شود و من از فیض نماز شب و شب زنده داری محروم بمانم.(۲)

ترس و وحشت دشمن از نماز جمعه و جماعت

ترس و وحشت دشمن از نماز جمعه و جماعت

مستر همفر جاسوس کهنه کار انگلیس و مؤسس فرقه وهابیت می نویسد:

باید اساس هرگونه نماز جماعتی را با اشاعه اتهامات به ائمّه جمعه و جماعات برهم زد و از استقبال مردم از آن کاست.

مخصوصاً لازم است دلایلی بر فسق و فجور امام جماعت ارائه داد تا

۱- صخره ها و پروانه ها، ص ۲۶ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۱.

۲- رساله لقاء اللّه ، ص ۱۰۷ و ۱۰۸ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۶.

هرگونه رابطه ای بین امام و مردم به سوء ظن و دشمنی با او از میان برود.(۱)

خواندن سوره های کوتاه در نماز جماعت

خواندن سوره های کوتاه در نماز جماعت

در روایت می خوانیم: در روزگار رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم مَعاذ بن جَبل در مسجدی نماز جماعت می خواند، امّا با خوانـدن حمد طولانی و سوره بزرگ قرآن، نماز را زیاد طول می داد، تا جایی که یکی از نمازگزاران، نماز را رها می کند و خود نماز فرادی می خواند و سپس سوار مرکب می شود و دنبال کار خود می رود!

اما وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم از نماز طولانی « معاذ بن جبل » و ناراحتی آن نمازگزار با خبر می شود. کسی را سراغ معاذ می فرستد، تا به او اعلام دارد:

اِیّاکَ اَنْ تَکُونَ فَتّاناً، عَلَیْکَ بِالشَّمْسِ وَ ضُحاها وَ ذَواتِها

ای معاذ! بپرهیز از اینکه با نماز خود فتنه و ناراحتی برای افراد فراهم کنی، بلکه در نماز خود سوره الشمس و الضُّحی و اینگونه سوره های کوچک بخوان.(۲)

تاجر صالح

تاجر صالح

مرجع عالیقـدر شیعه، آیت اللّه شیخ جعفر کـاشف الغطاء، از علمای طراز اول قرن دوازدهم هجری در یکی از مساجـد نجف اشرف اقامه نماز جماعت می نمود.

۱- مردان علم در میدان عمل / ارزش و اهمیت نماز، ص ۵۸.

۲- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۲۵۵ / جلوه های نماز، ص ۳۱۴.

یک روز ظهر، مسلمین به مسجد آمدند و در صفوف جماعت در انتظار تشریف آوردن علامه به سر می بردند، ولی آمدن ایشان طول کشید و آنها از آمدن او مأیوس شدند و برخاستند و نماز خود را فرادی خواندند.

در این وقت، شیخ جعفر به مسجد آمد. دید مردم فرادی نماز می خوانند. بسیار ناراحت شد و آنها را سرزنش کرد و گفت: « آیا در میان شما یک نفر مورد اطمینان نیست که هرگاه من به مسجد نرسیدم، به او اقتدا کنید و نماز را به جماعت بخوانید؟ »

مردم از شرم چیزی نگفتند.

در این بین، چشم ایشان به مرد تاجر نیکوکار و موثق و صالحی افتاد، که در گوشه ای از مسجد نماز می خواند.

شیخ جعفر نزد وی رفت و به او اقتدا کرد.

مردم نیز به پیروی از شیخ، صفها را منظم نموده و به آن تاجر صالح اقتدا کردند و دستها به نشانه نیت بالا رفت.

آن تاجر، دریافت که شیخ و مردم به او اقتدا کرده اند، بسیار شرمنده شد.

از طرفی شرعاً نمی توانست نماز خود را قطع کند، و از سوی دیگر خویش را لایق امام جماعتی نمی دانست.

در حالی که عرق شرم از سر و رویش می بارید، نماز را با زحمت به پایان رساند.

بعد از نماز، فوراً برخاست که کنار برود. شیخ جعفر دست او را گرفت و اصرار کرد که باید نماز عصر را نیز بخوانی. وی هر چه اظهار شرمندگی می کرد، فایده ای نداشت.

تاجر گفت: « مرا چه به امام جماعت! مرا کشتید؟...»(۱)

نماز جماعت در روز عاشورا

نماز جماعت در روز عاشورا

ابوثمامه صیداوی که از یاران حضرت امام حسین علیه السلام بود در روز عاشورا به هنگام ظهر، به خدمت امام علیه السلام شتافت و عرض کرد: جانم به فدای شما باد، دوست داریم نماز ظهر را به جماعت با شما به جای آوریم و آنگاه خداوند را به وسیله شهادت ملاقات کنیم.

حضرت سر به سوی آسمان برداشت و چون از فرا رسیدن وقت ظهر آگاه شد فرمود: نماز را به یادمان آوردی، خداوند تو را از نمازگزاران و ذاکرین قرار دهد. درست گفتی، اینک وقت نماز است.

آن گاه فرمود: از دشمن بخواهید که دست از جنگ بردارد تا ما نماز به جای آوریم. ولی آنها نپذیرفتند (و اهانت کردند و جنگ را شدّت بخشیدند. عدّه ای از جمله حبیب بن مظاهر که اصرار بر حقّانیّت امام حسین علیه السلام و قبول نماز او داشتند به شهادت رسیدند و در حقیقت شهید راه نماز شدند).

حضرت به زهیر بن قین و سعید بن عبداللّه فرمود: پیش روی من بایستید تا نماز ظهر را به جای آورم، ایشان چنان کردند و حضرت با تعداد از اصحاب به نماز ایستادند و عدّه ای دیگر به نگهبانی مشغول شدند، و بدان صورت در ظهر عاشورا نماز جماعت را (بصورت نماز خوف) با شکوه تمام برگزار کردند.

۱- سفینه البحار، ج ۱، ص ۱۶۲ / قصه های نماز، ص ۴۰.

دشـمن نیز برای بر هم زدن نماز جماعت، بارانی از تیر به سـمت نمازگزاران پرتاب کرد، امّا هر تیری که به سوی حضـرت رها می شـد ابن سـعید بن عبـداللّه بود که بـا حرکت به موقع بـدن خود، آن تیر را به جـان می خریـد و اجازه نمی داد به حضـرت اصابت کند.

نمـاز جمـاعت پایـان یـافت و سـعید روی زمین افتـاد. پس از شـهادتش جز زخمهای شمشـیر و نیزه، سـیزده چوبه تیر بر بـدنش یافتند.(۱)

حُرّ و نماز جماعت امام حسین علیه السلام

حُرّ و نماز جماعت امام حسین علیه السلام

بعـد از اینکه حُرّ راه را بر امـام حسـین علیه السـلام و یـارانش بست و آنها را در نقطه ای متوقف نمود تا زمان نماز فرا رسـید و امام علیه السلام خواست با یارانش نماز بخواند.

امام علیه السلام اذان ظهر را گفت و قبل از نماز بین دو لشگر ایستاد رو به سپاه حُرّ کرده، خطبه ای خواند و اتمام حجّت نمود، پس از اتمام خطبه و گفتن اذان ظهر، امام علیه السلام رو به حُرّ کرده فرمود: « شما با اصحابت نماز بخوان و من هم با اصحاب خود. حرّ گفت: مـا نیز به شـما اقتـدا می کنیم » و در نتیجه، هر دو سـپاه به امـام حسـین علیه السـلام اقتـدا کرده و نمـاز ظهر را خواندند و شاید نتیجه این نماز جماعت، رستگاری حر و بازگشتش به سوی امام علیه السلام بود.(۲)

ثروت یا نماز جماعت

ثروت یا نماز جماعت

یکی از صحابه رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم مردی است به نام سعد که، هر پنج

۱- منتهی الامال، ج ۱، ص ۲۶۳ / داستان نماز عارفان، ص ۳۸.

۲- سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله وسلم ، ص ۲۱۸.

وقت نماز به مسجد می آمد و نمازهای یومیّه خود را پشت سر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم با جماعت به جا می آورد و اهتمام زیادی به نماز اول وقت داشت.

او مرد تنگدستی بود که گاه گاهی به رسول اللّه از فقر و تنگدستی شکایت می کرد و از آن حضرت می خواست که برایش دعا کند تا خداوند او را ثروتمند نماید.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم می فرمود: ای سعد بقدری که بتوانی در دنیا زندگی کنی و دین خود را نگهداری، بهتر است از ثروتی که دین خود را از دست بدهی!

ولی او همچنان برای ثروتمند شدن اصرار می ورزید.

تا اینکه روزی جبرئیل نازل شد و دو درهم به آن حضرت داد و عرض کرد:

یا رسول اللّه این مبلغ را به سعد بدهید و بفرمائید که تجارت کند!

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم بعد از نماز جماعت او را طلبید و فرمود:

ای سعد: حاضری تجارت کنی عرض کرد یا رسول اللّه تجارت بدون سرمایه ممکن نیست. دو درهم را به او لطف کردند او شروع کرد به تجارت کردن، کم کم سرمایه او زیادتر شده. هر چه می خرید دو برابر می فروخت کارش به جایی رسیده بود که یک دکّان درب مسجد گرفته اموالی فراوان جمع نمود و مشغول معاملات کلّی گردید.

گاهی که بلال اذان می گفت و مردم را برای اداء فریضه الهی دعوت می کرد و رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به مسجد می آمدند. سعد را می دیدند که همچنان مشغول کار است و به نماز حاضر نشده حضرت نماز را خوانده بر

می گشتند و می فرمودند: ای سعد دنیا تو را زیاد مشغول کرده. عرض می کرد: یا رسول اللّه چه کنم که نه شریک دارم و نه شاگرد. جنسی فروختم به نسیه که باید پولش را بگیرم و متاعی خریدم از دیگری که باید وی بیاید و پولش را بستاند.

به این ترتیب اگر به نماز مسجد حاضر شوم تأثیر فراوانی در کارم پیدا شده ضرر کلی متوجّهم خواهد شد.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم از این حالت سعد بسیار متأثر شدند. ساعتی گذشت، جبرئیل نازل شد، عرض کرد یا رسول اللّه خدای تعالی به غم دل شما مطّلع شده به جهت غفلت سعد از عبادت و شما کدام حال وی را دوست دارید؟ حالت سابق وی یا حالت امروز او را؟

فرمود: حال گذشته او که به نماز حاضر شده و به یاد خدا بوده و از نظر من با ارزشترین اوقاتش بود.

عرض کرد: آن مبلغی را که به او دادید، پس بگیرید!

هنگام ظهر شد، پیامبر اکرم برای نماز به مسجد آمدند.

سعد را دیدند که مشغول کاسبی است و دقیقه ای از معاملات غفلت نمی کند حضرت فرمود: سعد حال وضع درآمدت خوب شده اگر ممکن است آن دو درهم را به ما پس بده، عرض کرد یا رسول اللّه اجازه دهید پنجاه درهم تقدیم کنم. فرمودند: نه همان دو درهم ما را بس است.

دو درهم را به حضور پیغمبر خدا تقدیم نموده حضرت از مقابل دکّان او گذشتند روزگار وضع زندگانی او را چنان عوض کرد که هر چه به هزار درهم می خرید به پانصد درهم، می فروخت به طوری که با گذشت زمان به

مدت کوتاهی دچار پریشانی و تنگدستی شد! مجدّداً سعد رو به مسجد آورد و در اول وقت در نماز جماعت پشت سر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم حاضر می شد و نمازهای خود را به جا می آورد، رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم و نمازگزاران از اینکه سعد را دوباره در جمع خود مشاهده کردند خشنود شده خدا را شکر کردند.

ای کاش اغنیاء و ثروتمندان، در مساجد و مجالس و نمازها شرکت می کردند و شکر نعمت پروردگار را به جا می آوردند.(۱)

قضای سی سال نماز

قضای سی سال نماز

شخصی اهل مسجد و نماز بود و نماز جماعتش ترک نمی شد، به قدری مقیّد بود که زودتر از دیگران به مسجد می آمد و در صف اول جماعت قرار می گرفت و آخرین نفری بود که از مسجد بیرون می رفت.

یکی از روزها کاری برایش پیش آمد که باعث شد اندکی دیر به مسجد برسد. دید در صف اول جماعت جا نیست. مجبور شد در صف آخر قرار بگیرد، ولی پیش خود خجالت می کشید و آثار شرمندگی از چهره اش پدیدار شد.

با خود می گفت « وای بر من! چرا در صف آخر قرار گرفتم؟ »

ناگهان به خود آمد و گفت: این چه فکر باطلی است که بر من چیره شده است. اگر خلوص که روح عبادت است باشد، صف اول و آخر ندارد.

بعد که کمی فکر کرد، ادامه داد: عجب! معلوم می شود سی سال نماز من

۱- داستانها و حکایتهای نماز، ص ۱۶۵ / نماز اوّل وقت، ص ۱۳۹.

آلوده به ریا بوده، وگرنه نمی بایست صف آخر، شائبه ای در دل من ایجاد کند. همان دم توبه کرد و تصمیم گرفت نمازهای سی ساله اش را قضا نماید.(۱)

آگاهی از باطن

آگاهی از باطن

نقل شده! روزی سید هاشم امام جماعت مسجد « سر دوزک » بعد از نماز منبر رفتند. در ضمن توصیه به لزوم حضور قلب در نماز فرمودند: روزی پدرم می خواست نماز جماعت بخواند، من هم جزء جماعت بودم. ناگاه مردی به هیأت دهاتی وارد شد. از صفوف عبور کرد، تا صف اول، و پشت سر پدرم قرار گرفت مؤمنین از اینکه یک نفر دهاتی در صف اول ایستاد، ناراحت شدند. او اعتنایی نکرد، و در رکعت دوم در حال قنوت قصد فرادی کرد، و نمازش را به تنهایی به اتمام رساند. همانجا نشست و مشغول نان خوردن شد.

چون نماز تمام شد، مردم از هر طرف به او حمله و اعتراض کردند. او جواب نمی داد. پدرم فرمود: چه خبر است؟ گفتند: مردی دهاتی و جاهل به مسئله آمد صف، و پشت سر شما اقتدا کرد. آن گاه وسط نماز قصد فردای کرده و نشسته نان می خورد. پدرم به آن شخص گفت چرا چنین کردی؟ در جواب گفت: سبب آن را آهسته به خودت بگویم یا در این جمع بگویم؟ پدرم گفت: در حضور همه بگو! گفت: من وارد این مسجد شدم به امید اینکه از فیض نماز جماعت با شما بهره مند شوم. چون اقتدا کردم، دیدم شما در وسط حمد از نماز بیرون رفتید، و در این خیال واقع شدید که من پیر

۱- استعاذه، ص ۱۴۳.

شـده ام و از آمـدن مسـجد عاجز شـده ام، اُلاغی لازم دارم، پس به میـدان اُلاغ فروشـها رفتید، و خری را انتخاب کردید. و در رکعت دوم در خیال تـدارک خوراک و تعیین جای او بودیـد. من عاجز شدم، و دیدم بیش از این سـزاوار نیست با شـما باشم، لـذا نمـاز خـود را تمـام کردم. ایـن را بـه گفـت و رفت، پـدرم بر سـر خـود زد و نـاله کرد و گفت: این مرد بزرگی است او را بیاورید! من با او کار دارم. مردم رفتند که او را بیاورند، ناپدید گردید و دیگر دیده نشد.(۱)

نماز جماعت در سرزمین غدیر

نماز جماعت در سرزمین غدیر

مراسم حـج به پایان رسـید، مسـلمانان اعمال حـج را از پیامبر عالیقـدر اسـلام آموختنـد. پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله وسـلم تصـمیم گرفت که مکه را به عزم مـدینه ترک گوید، فرمان حرکت صادر گردید، هنگامی که کاروان به سـرزمین رابُع(۲) که در سه میلی جُحفه (یکی از میقاتهای احرام است) قرار دارد، رسـید. امین وحی در نقطه ای به نام غدیر خم فرود آمد و او را به آیه زیر مورد خطاب قرار داد.

یا اَیُّها الرَّسُولُ بَلِّغْ ما اُنْزِلَ اِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ ...(۳) ای پیامبر آنچه از طرف خدا فرسـتاده شده به مردم ابلاغ کن و اگر ابلاغ نکنی رسالت خود را تکمیل نکرده ای خداوند ترا از شر مردم حفظ می کند.

لحن آیه حاکی است که خداوند انجام یک امر خطیری را به عهده پیامبر گذارده است.

چه امر خطیری بالاتر از اینکه در برابر دیدگان صد هزار نفر علی علیه السلام را

۱- راهنمای سعادت، ص ۱۰۲ / نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۹۴.

۲- رابع هم اکنون بر سر راه مکه به مدینه است.

۳- سوره مائده / آیه ۶۷.

به مقام خلافت و وصایت و جانشینی نصب کند.

از این نظر دستور توقف صادر شد کسانی که جلو کاروان بودند از حرکت باز ایستادند، و آنها دنبال کاروان بودند به آنها پیوستند.

وقت ظهر هوا به شدّت گرم بود. مردم قسمتی از ردای خود را بر سر و قسمتی را از زیر پا می افکندند.

برای پیامبر سایبانی به وسیله چادری که روی درخت افکنده بودند درست کردند اوّل پیامبر نماز ظهر را با جماعت خواند.

سپس در حالی که جمعیت حلقه وار دور او را گرفته بودند بر روی نقطه بلندی که از جهاز شتر ترتیب داده بودند قرار گرفت و با صدای بلند و رسا فرمود:

... مَنْ کُنْتُ مَوْلاهُ فَهذا عَلِیٌّ مَولاهُ اللّهُمَّ وَ الِ مَنْ والاهُ وَ عادِ مَنْ عاداهُ وَ اَحْبِبِ مَنْ اَحَبَهُ وَ اَبْغض مَنْ اَبْغَضَهُ وَ انْصُر مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ وَ اَدِرِ الحَقَّ مَعَهُ حَیْثُ دارَ.

هر کس را من مولایم، علی مولای اوست، خداوندا! کسانی که علی را دوست دارند. آنان را دوست بدار، و کسانی که او را دشمن بدارند دشمن دار. خدایا یاران علی را یاری کن، دشمنان علی را خوار و ذلیل نما، و او را محور حق قرار بده.(۱)

نماز جماعت آخوند ملاّ عباس تربتی (از زبان پسرش)

نماز جماعت آخوند ملاّ عباس تربتی (از زبان پسرش)

آقای « حسینعلی راشد » در شرح حال پدرش مرحوم حاج آخوند « ملاّ عبّاس تربتی » می نویسد: یک شبِ بسیار سرد زمستانی از « کاریزک »(۲) به «

۱- فروغ ابدیت، ج ۲، ص ۸۴۰.

۲- « کاریزک ناگهانی ها » محل تولد حاج آخوند است، که در پانزده کیلومتری شرقی « تربت حیدریه » واقع شده است.

تربت » می رفتیم، مردی به نام « شیخ حبیب » که از دوستان و مریدان پدرم بود همراه ما بود. یک ساعت به اذان صبح مانده بود، پدرم هم چنانکه پیاده می رفت نماز شبش را خواند و شیخ حبیب نیز با او همراهی می کرد.

چون به حاجی آباد رسیدیم صبح دمید و در آن هوای سرد و باد تندی که می وزید روی آن زمین یخ زده که بدن انسان را خشک می کرد، مرحوم حاج آخوند جلو ایستاد، رو به قبله، نخست اذان و اقامه گفت و شیخ حبیب به او اقتدا کرد و او نماز صبح را با همان طمأنینه و خضوع و توجهی خواند که همیشه می خواند، در حالی که از چشمان من از شدّت سرما اشک می ریخت و دانه های اشک روی گونه هایم یخ می بست (و من در آن زمان حدود ۹ یا ۱۰ سال داشتم).(۱)

نماز جماعت در نمایشگاه بین المللی

نماز جماعت در نمایشگاه بین المللی

همه جا زن و مرد، دختر و پسر سرگرم بازدید از غرفه های داخلی و خارجی نمایشگاه بودند، ناگهان صدای اذان به گوش رسید که دعوت به نماز و نیایش با خالق را اعلام می کرد.

دنبال صدای اذان حرکت کردم و آدرس مسجد را جویا شدم وقتی به مسجد نمایشگاه رسیدم آنجا مملوّ از جمعیت نمازگزار بود به سختی جایی را پیدا کرده نماز خواندم.

بعد از پایان نماز جماعت باز هم زن و مرد مسلمان برای اقامه نماز هجوم می آورند، منظره بسیار روح بخش بود که در میان آن همه غوغای مادی،

۱- هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۴۵ / فضیلت های فراموش شده، ص ۱۳۷ و ۱۳۹.

مسجد منادی معنویت می درخشید و بهار انسانیّت با نماز می بارید، به راستی با حال و هوای ملکوتی نماز جماعت شور و شکوه خاصی بر فضای نوزدهمین نمایشگاه بین المللی طنین افکنده بود.(۱)

نماز جماعت عزاداران حسینی

نماز جماعت عزاداران حسینی

روز عاشورا بود از هر طرف گریه و ضجّه به گوش می رسید، خیابانها مملوّ از جمعیت زن و مرد، پیر و جوان، همه و همه مشغول عزاداری بودند هیأت مذهبی دسته دسته وارد صحن حضرت معصومه علیهاالسلام می شدند تا شهادت سرور شهیدان ابا عبداللّه الحسین علیه السلام و یارانش را به حضرت معصومه علیهاالسلام دختر موسی بن جعفر علیه السلام تسلیت بگویند.

در این هنگام ناگهان صدای مؤذن بلند شد اللّه اکبر! اللّه اکبر با آن اشک و آهی که هیأت داشتند با آن شور و شوقی که به عزاداری داشتند در عین حال نوحه و سینه زدن و عزاداری را رها کرده و به « نماز جماعت » ایستادند صحن حضرت معصومه صف ها بسته شد و نماز جماعت با شکوه خاصی اقامه و پس از آن به عزاداری پرداختند.

و بدین گونه اهمیت و برتری نماز « خصوصاً نماز جماعت » را بر هر کاری ثابت کردند امیدواریم سایر عزاداران حسینی و مدّاحان اهل البیت علیهم السلام سرمشق گرفته هنگام نماز که رسید مانند مولایشان امام حسین علیه السلام که ظهر روز عاشورا نماز را بر جنگ مقدم داشت. آنها هم عزاداری و سخنرانی و روضه خوانی، حتی اطعام و پذیرایی را رها کرده و نماز جماعت را در اوّل

۱- روزنامه رسالت، ۲/۸/۷۲.

وقت به جا آورند سپس به عزاداری و کارهای دیگر بپردازند.(۱)

نماز جماعت در مقابل دشمن

نماز جماعت در مقابل دشمن

بیش از پنج سال بود که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم از مکه معظّمه به مدینه هجرت کرده بودند جنگهای مهم بدر و احد و احزاب را با همه سختیها و مشکلاتش پشت سر گذاشته بودند در این هنگام خبر آوردند که قبیله های غطفان و بنی محارب و انمار و ثعلبه تدارک جنگ می بینند و خود را آماده می کنند تا به مدینه حمله کنند!

پیامبر بزرگوار اسلام با لشگری مرکّب از هفتصد مرد جنگی به سوی آنان روانه و در ذات الرقاع فرود آمدند طرفین صف آرائی کرده و آماده جنگ شدند.

دلهره و نگرانی بر دشمن غلبه کرده و بیم و هراس دلهای آنها را پُر کرده بود، بعضی از مشرکین که شتابزده از مسیر لشگر اسلام فرار کرده بودن زنانشان به اسارت مسلمانها درآمده بود.

لحظات بسیار حساسی بود در این هنگام مسلمانها متوجه شدند که وقت نماز ظهر است و باید این فریضه الهی را انجام دهند. لشگر دشمن مقابل آنها در طرف قبله قرار دارد.

پیامبر اسلام جلو ایستاد مسلمانها پشت سر رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به نماز ایستادند و نماز ظهر را با جماعت خواندند و کفّار از دور آنها را می دیدند و رکوع و سجودشان را مشاهده می کردند.

۱- نماز اوّل وقت، ص ۸۳.

بعد از نماز کفّار متوجه شدند که این عبادت آنها بود. گفتند ای کاش در حال نماز حمله می کردیم و آنها را از بین می بردیم! یکی از آنها گفت نگران نباشید اینها غیر این نماز یک نماز دیگر دارند که وقتی مشغول آن شدند ما حمله می کنیم در این هنگام جبرئیل امین نازل و این آیه مبارکه را آورد.

وَ اِذا کُنْتَ فیهِمْ فَاَقْمتَ لَهُمُ الصَّلوهَ فَلْتَقُمْ طائِفَهً مِنْهُمْ مَعَکَ وَلْیَأْخُذْ اَسْلِحَتَهُمْ فَاِذا سَجِدُوا فَلْیَکونوا عَنْ وَرائِکُم...(۱)

که خلاصه معنی آیه مبارکه این است که وقت نماز، مسلمانها باید دو دسته شوند وقتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم به نماز ایستاد یک عده از مسلمانها با اسلحه شان بیایند اقتدا کنند و رکعت اول را با پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم بخوانند و در رکعت دوم قصد فرادی کنند و نماز را سلام دهند.

و بروند در مقابل کفار قرار بگیرند و آن عدّه دیگر مسلمانها که نماز نخوانده اند بیایند و در رکعت دوم به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم اقتدا کنند و وقتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم خواست سلام دهد اینها بلند شوند و رکعت دوم نماز را خودشان بخوانند که این گونه نماز را نماز خوف می نامند و این یک معجزه ای بود که از رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم که آن حضرت نماز ظهر را با همه اصحاب با جماعت خواند و کفّار چون مشاهده کردند تصمیم گرفتند که در نماز عصر حمله کنند این آیه نازل شد و حضرت نماز عصر را به این کیفیت انجام دادند و تمام نقشه های کفّار نقش بر آب شد.

آنها نماز را در اوّل وقت با جماعت در مقابل دشمن به جا آوردند و بعد

۱- سوره نساء / آیه ۱۰۲.

به جنگ پرداختند و دشمن را تار و مار کردند و غنائم بسیاری هم نصیب آنها گردید.(۱)

اقامه نماز جماعت در اول وقت

اقامه نماز جماعت در اول وقت

« ابراهیم بن موسی قزّاز » روایت می کند:

به همراه امام رضا علیه السلام برای استقبال تعدادی از سادات و قوم و خویشان او، از شهر خارج شدیم، اندکی راه پیمودیم که وقت نماز رسید، آن حضرت راه خود را کج کرد و در یک ساختمان قدیمی توقّف نمود، و به من فرمود: برای نماز اذان بگو.

گفتم: ای مولای من، اندکی صبر کنیم تا یاران ما هم برسند و در نماز جماعت شرکت کنند. آن حضرت فرمود:

غَفَرَ اللّه ُلَکَ لا تُؤَخِرَّنَّ صَلوهً عَنْ اَوَّلِ وَقْتِها اِلی اخِرِ وَقْتِها مِنْ غَیْرِ عِلَّهٍ عَلَیْکَ اَبَداً بِاَوَّلِ الْوَقْتِ. فَاَذَّنْتُ وَ صَلَّیْنا.(۲)

خداوند تو را مورد رحمت خویش قرار دهد، هیچ گاه نماز را بی جهت از اول وقت به تأخیر مینداز، و بر تو باد به اوّل وقت. آن گاه من اذان گفتم، و در اوّل وقت نماز را با امام رضا علیه السلام به جماعت برگزار کردیم.

حاج شیخ عباس قمی رحمه الله و نماز جماعت

حاج شیخ عباس قمی رحمه الله و نماز جماعت

یکی از فضلای معاصر می گوید: در یکی از ماههای رمضان از مرحوم حاج شیخ عبّاس قمی رحمه الله خواهش کردیم که در مسجد گوهرشاد نماز جماعت برپا کند و امامت آن را بپذیرد، اصرار و خواهش ما را قبول کرد و

۱- نماز اوّل وقت، ص ۱۵ / تفسیر منهج الصادقین، ج ۳، ص ۱۰۰.

۲- بحار الانوار، ج ۸۰، ص ۲۱.

نماز ظهر و عصر در یکی از بُستانهای آن جا اقامه شـد. هر روز جمعیّت نمازگزاران فزونی می یافت، هنوز به ده روز نرسیده بود که مردم اطلاع یافتند و جمعیّت فوق العاده زیاد شد.

یـک روز پس از اتمـام نماز ظهر، آیت اللّه حاج شـیخ عبّاس قمی رحمه الله به من، که نزدیک ایشان بودم گفتنـد: « من امروز نمی توانم نماز عصر بخوانم » از مسجد رفتنـد و دیگر آن سال را برای نماز جماعت نیامدند. چون خدمت ایشان رسیدم و از علت ترک نماز جماعت پرسیدم، گفتند:

حقیقت این است که در رکوع رکعت چهارم متوّجه شدم که صدای اقتدا کنندگان که پشت سر من می گفتند « یا اللّه ، یا اللّه ، اِنَّ اللّه ، مع الصّابِرین » از محلی دور به گوش می رسید، و این صـداها مرا متوّجه کرد که جمعیت زیـادی برای نمـاز آمـده است و این، مرا شادمان کرد و خوشم آمد، بنابراین من برای امامت نماز جماعت، شایسته نیستم و اهلیّت ندارم!(۱)

شیخ علی مقدّس قدس سرهو نماز جماعت برای خدا

شیخ علی مقدّس قدس سرهو نماز جماعت برای خدا

یکی از دوستان می گفت: در موقع ورود مرحوم آقا شیخ علی مقدّس رحمه الله به شـهر تهران، من در تهران بودم، وی راهی خراسان بود ولی از او خواستند در تهران اقامه جماعت کنـد وی دعوت آنها را پـذیرفت و نماز جماعت برپا شد. مردم زیادی در جمـاعتش حاضـر می شدنـد. این امر باعث شـد تا بعضـی از ائمه جماعت از آن مرحوم رشک برنـد. در یکی از روزها که مرحوم شیخ سوار مرکب خود به قصد زیارت شاه عبدالعظیم در حرکت بود با سر به

۱- فوائد الرضویه، مقدمه کتاب / هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۴۳.

زمین افتاد و از هوش رفت او را به بیمارستان منتقل نمودند. و تحت معالجه قرارش دادند. وی چند هفته ای را در آن جا ماند تا حالش بهتر شود. در این مدت آن افراد از این فرصت استفاده نموده شایعه انداختند که شیخ در اثر ضربه مغزی دچار دیوانگی و جنون گشته. شیخ وقتی بهبودی یافت دوباره جهت اقامه جماعت روانه مسجد شد.

مسجد را دوباره پر از نمازگزاران یافت. شخصی شیخ را همراهی می کرد می گوید: در اثنای راه زمزمه ای از شیخ شنیدم که می گفت: کجایند افرادی که نسبت جنون به تو داده اند تا تو را از چشم مردم ساقط کنند. بیایند و مشاهده کنند که مسجد پر از نمازگزاران است.

ولی ناگهان دیدم که شیخ برگشت بدون آنکه وارد مسجد شود و نماز جماعت بخواند، من علت بازگشت را پرسیدم؟ فرمود: چون شک دارم که این نماز جماعت برای خدا باشد. وقتی نمازگزاران از جریان اطلاع یافتند به سراغ شیخ آمدند و هر چه اصرار کردند که او را به جماعت ببرند قبول نکرد و تا وقتی که در تهران بود اقامه جماعت نکرد و سپس روانه مشهد مقدس شد.(۱)

اجابت دعایی که در نماز خواسته شده بود

اجابت دعایی که در نماز خواسته شده بود

دو ساعت قبل از شهادت شهید « اخباری » بچه ها نماز جماعت را به امامت ایشان خواندند. او مشغول خواندن قنوت بود، که یک مرتبه بچه ها می بینند صدای دعای ایشان کوتاه شد و بچه های صف جلو در حال نماز

۱- یکصد داستان خواندنی، ص ۵۰ / داستانها و حکایات نماز، ج ۲، ص ۹۷.

می شنیدند که ایشان در قنوت می گوید: « اَللّهُمَ ارْزُقْنا تَوْفیقَ الشَّهادَه فی سَبیلِک »

او دو ساعت بعد، وقتی که می خواست یک سری موانع را با مواد منفجره از بین ببرد، به وسیله یک گلوله خمپاره به شهادت رسید و از جنازه اش چیزی باقی نماند.(۱)

مکبّر

مکبّر

عراقی ها از اجتماعات واهمه عجیبی داشتند، به خصوص نماز جماعت، برادران آزاده هم در اقامه آن خیلی مصر بودند، با گذاشتن نگهبان کار خود را می کردند.

روزی یکی از بچه ها اذان گفت و آنها فهمیدند. آمدند و او را بردند، شکنجه کردند و بعد در سلول انفرادی زندانی اش نمودند. خیلی در فشار و سختی بود. در آن چله تابستان، روزی یک لیوان آب آنهم آب گرم به او می دادند. مدتی گذشت بعد برای آزادی اش شرط گذاشتند.

به شرطی تو را آزاد می کنیم و دست از سرت برمی داریم که بروی جلو همه بگویی اشتباه کردم. آن برادر با وجود آن همه شکنجه و زندان و سختی حاضر نشده بود ذرّه ای از موضع حق خود عقب بنشیند، به عراقی ها گفت: من هرگز از عقیده ای که برایش جنگیده ام دست برنمی دارم.

با این حرف بعثی های خشمگین، دوباره با مشت و لگد به جانش افتادند و آن چنان زدند که کلیه اش را از دست داد. و دردی جانسوز به جانش چنگ انداخت، با تمام این تهدید و زدن ها او در همان شب اول آزادی که در میان

۱- خاطرات کوتاه از عملیّاتهای بزرگ، ص ۴۵ / داستانها و حکایات نماز، ج ۲، ص ۶۸.

ما آمد. مکبّر نماز جماعت شد و تکبیر گفت! این نماز جماعت ها تا آخر اسارت ادامه داشت.(۱)

آیه « و جعلنا... »

آیه « و جعلنا... »

سه سال از اسارتم می گذشت، تصمیم گرفته بودیم از این پس نماز را به جماعت برگزار کنیم، روز موعود یکی را پشت پنجره گذاشتیم تا به محض آمدن نگهبان، ما را خبر کند، نماز جماعت که شروع شد، جاسوسها به نگهبان خبر دادند، او یک شب قبل از برگزاری نماز، سینه خیز تا پشت پنجره آسایشگاه آمده به کمین نشسته بود و ما غافل از او. همین که نماز شروع شد او برخاست و امام جماعت و ۳۵ نفر مأموم را شناسایی کرد.

گفتیم فردا دیگر کار همه ساخته است، مخصوصاً پیشنماز، صبح که در باز شد اول به سراغ امام جماعت آمد. اما هر چه گشت پیدایش نکرد به آسایشگاه دیگر رفت و بعد برگشت و در جستجوی پیشنماز به هر دری زد او را نیافت، در صورتیکه پیش چشمانش بود! یکی از بچه ها به شوخی گفت: شاید از میان دیوار بیرون رفته.

و او گیج و متحیر شده دائم می گفت:

« اللّه عظیم! اللّه عظیم! »

او که رفت پیشنماز گفت:

می دانید بچه ها، من آیه « وَ جعلنا ... » را خوانده بودم.(۲)

۱- فریاد بلند اسارت، ص ۲۰، به نقل از حسین روانشاد، تبریز.

۲- فریاد بلند اسارت، ص ۴۸، به نقل از امیر تجلی فرد، دزفول.

قبول نماز جماعت به سبب یک آه

قبول نماز جماعت به سبب یك آه

در زمان پیامبر اسلام شخصی برای نماز به مسجد رفت ولی با کمال تعجب مشاهده کرد مسلمین در حال خروج از مسجد می باشند لذا پرسید: چرا شما از مسجد بیرون می آیید مگر امروز نماز جماعت برپا نبود؟ گفتند: چرا ولی شما دیر به مسجد آمدید.

وی آه سوزانی کشید، شخص زرنگی متوجه شد و به او گفت: دوست من شما ناراحت نشوید من ثواب نماز جماعتم را به شما می دهم در عوض شما هم ثواب آن آه سوزان را به من بده، او نیز قبول کرد و از هم جدا شدند.

شخصی که به نماز نرسیده بود شب در خواب دید که هاتفی به او می گوید: مرحبا به تو که به آب حیات رسیدی و به خاطر آه سوزانت که به فلانی بخشیدی خداوند نماز تمام آن افرادی که در آن روز در نماز جماعت شرکت کرده بودند قبول نمود.(۱)

سکوت در نماز جماعت

سکوت در نماز جماعت

سجده آخر نماز مغرب بود. یاران و اصحاب و شاگردان، به علامه بحرالعلوم اقتدا کرده و سه رکعت نماز را در پشتِ مرقد مطهر امام هادی علیه السلام و امام حسن عسگری علیه السلام به جای می آوردند. تشهد نیز تمام شد و علامه با ابهت خاصی گفت: « اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّها النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللّه ِوَ بَرَكاتُهُ » و بعد سکوت بود و سکوت.

۱- نماز، پرواز بسوی بی نیاز، ص ۲۶.

همه گمان کردند که فراموشی به آن جناب دست داده است پس از چند دقیقه، گل سرود عشق از زبان علامه شنیده شد: « اَلسَّلامُ عَلَیْنا وَ عَلی عِبادِ اللّه ِ الصّالِحینَ، السَّلامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَهُ اللّه ِ وَ بَرَکاتُهُ »

هیبت و عظمت علامه، مانع آن شد تا راز سکوت وی در نماز را بپرسند. وقت شام، آخوند زین العابدین سلماسی و دوستِ دیگرش، پای سفره نشستند، اما دست به غذا نبردند.

علامه گفت: « شام بخورید »

دو نفر عرض کردند: « اگر علت سکوت در بین نماز را بیان فرمایید، غذا می خوریم و گرنه، نه ».

از خصوصیات بحرالعلوم این بود که اگر کسی سر سفره او می نشست و غذا نمی خورد، بسیار بدش می آمد و ناراحت می شد.

لبخندی زد و گفت: حالا شام بخورید، بعد علت سکوت را برای شما بیان می کنم.

بعد از صرف غذا، لب وا کرد: « چون من سلام اول را گفتم، ناگاه دیدم امام عصر عج الله تعالی فرجه الشریف به زیارت جد و پدرش به حرم تشریف آوردند، پس زبانم لکنت پیدا کرد و از هیبت آن حضرت، قدرت تکلّم نیافتم.

از طرف دیگر، چون در نماز بودم، قدرت برخاستن هم نداشتم و نمی توانستم نماز را قطع کنم در مقام احترام امام، آن قدر لکنت زبان من ادامه داشت تا امام از زیارت مرقد عسگریین علیه السلام فارغ شد و مراجعت فرمود. آن وقت به حال خویش آمدم و زبانم جریان پیدا کرد و سلام دوم نماز را

خواندم.(۱)

نماز جماعت در سه وقت

نماز جماعت در سه وقت

در بیان حالات و عبادتهای علامه محقق سید محمد تقی شوشتری آمده است. که ایشان نمازش را در صبح و ظهر و مغرب در مسجد به جماعت می خواند. بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب، در محراب مسجد، قرآن و دعا می خواند و شبها پس از نماز، برای مردم مسأله و احکام می گفت: ایشان مقیّد به نوافل به خصوص نافله شب بود و در شرایطی که ایام نقاهت را با کهولت سنی می گذراند و توان رفتن به مسجد را نداشت قسمت زیادی از وقت خود را صرف تلاوت قرآن می کرد.(۲)

آخرین نماز جماعت

آخرین نماز جماعت

پس از قطعنامه قرار شد تبادل اسرا انجام شود. مقامات صلیب سرخ آمدند و گفتند: آزادی شما حتمی است و ما الآن می خواهیم اسامی شما را برای آزادی بنویسیم. ما هم فرصت را غنیمت شمرده با خیال راحت وضو گرفتیم و جلو چشم مزدورانی که دیگر جز حرص خوردن کاری نمی توانستند بکنند نماز جماعتی بدون کتک، با شکوه و دلچسب اقامه کردیم. آنها فقط داد می زدند نماز را به جماعت نخوانید!

امّا بچه ها آخرین نمازِ اردوگاه را با صبر و طمأنینه خواندند.(۳)

۱- فوائد الرضویه، ص ۶۸۰ / قصه های نماز، ص ۱۹.

۲- ستاره درخشان شوشتری، ص ۳۶ / بهترین پناهگاه، ص ۹۱.

۳- فریاد بلند اسارت، ص ۳۸، به نقل از اسفندیار بهمنی.

بخش پنجم: نماز جماعت در کلام اندیشمندان

اشاره

بخش پنجم: نماز جماعت در کلام اندیشمندان

زیر فصل ها

استاد گوویلیام (Coriliam)

استاد گوویلیام (Coriliam)

« استاد عبداللّه گوویلیام » انگلیسی، متولد ۱۸۸۷ میلادی، که در سنّ سی و یک سالگی مسلمان شده بود، افراد زیادی را به اسلام دعوت کرد و به سال ۱۸۸۹ کتاب « آئین اسلام » را به زبان انگلیسی تألیف نمود، و کتاب او در سال ۱۳۲۰ هجری شمسی به زبان فارسی ترجمه شد، ایشان درباره منظره ای که سبب جلب او به اسلام گردیده، می گوید:

« با یک کشتی بخاری عازم « طَنجه » در کشور مغرب بودم، ناگهان دریا طوفانی شد و کشتی در حال غرق شدن قرار گرفت،

تمام سرنشینان با عجله و اضطراب زیاد مشغول بستن چمدانها و اثاثیه خود شدند، و با هول و هراس به این طرف و آن طرف می دویدند و نمی دانستند باید چه کنند؟

در آن حال عده ای مسلمان را دیدم که در یک صف ایستاده و مشغول عبادت شده اند، کسی از آنان پرسید: چه می کنید؟ آنان گفتند: نماز می خوانیم. آن شخص پرسید: از این که کشتی در حال غرق شدن است، ترسی ندارید؟ یکی از افرادی که به طرف نماز می رفت پاسخ داد: نه، زیرا ما برای خدایی نماز می خوانیم، که همه کارها تحت فرمان اوست، و اگر او بخواهد ما زنده می مانیم، و اگر او بخواهد تسلیم مرگ می شویم ».

آری، آن نماز و آن مطالب باعث شد، که « گوویلیام » درباره اسلام به

مطالعه و تحقیق بپردازد و سپس مسلمان شود.(۱)

محمّد گلایتون (Mohammad Clayton)

محمّد گلایتون (Mohammad Clayton)

« محمّد گلایتون » آمریکائی، که منظره زیبا و جذّاب نماز جماعت مسلمانان، او را به اسلام جذب کرده، داستان را این طور باز گو می کند:

مسلمانان صفهای طولانی را که پشت سر هم قرار می گرفت، تشکیل می دادند. ما در عین حال که با سکوت کامل نظاره گر این منظره بودیم، بسیار شگفت زده شده بودیم، زیرا هیچ گونه امتیازی بین افراد این جمعیّت دیده نمی شد. در بین آنها مردمان سفید پوست و زرد پوست، فقیر و دولتمند و تهیدست و تاجر وجود داشت و همه آنها پهلو به پهلوی یکدیگر نشسته بودند، بدون این که اصلاً توجّهی به اختلاف نژاد و اختلاف ثروت و شغل خود داشته باشند... آری، روح برادری که در این جمعیّت (دارای اختلاف ظاهری) احساس می گردید، چنان اثری داشت که به آسانی از بین نخواهد رفت، از آن روز تا به حال سه سال می گذرد، و من بسیار خوشحالم که دو سال از این سه سال را در دامان اسلام به سر برده ایم.

باری، اکنون هم که مسلمان شده ام، هنوز خود را در میان جمعیّتی حسّ می کنم، که دور هم گردآمده و شب یا روز به آن صدای زیبا اذان و نماز گوش فرا می دهند، و اخلاص واقعی و همراه با صداقت خود را نسبت به خدای خویش به نمایش می گذارند.(۲)

۱- راه تکامل، ج ۷، ص ۲۱۱ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۱.

۲- عبادت در اسلام، ص ۱۱۲ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۰.

دکتر فیلیپ. ک. حتّی (Dr. Philipe.K. Hata)

دکتر فیلیپ. ک. حتّی (Dr. Philipe.K. Hata)

استاد دانشگاه پرینستون (متولد ۱۸۸۶ م)

این تاریخ نویس مسیحی آمریکایی در کتاب تاریخ عرب می نویسد:

هیچ یک از عبادات عمومی به شکوه و سادگی نماز جماعت مسلمانان نیست، که نماز گزاران با قامت راست و صف های منظّم در مسجد ایستاده حرکات امام را با دقّت و احترام پیروی می کنند. واقعاً دیدار چنین منظره ای در بیننده، اثر عمیقی می گذارد.

این نماز جماعت، یک وسیله برای ایجاد انضباط در دل فرزندان مغرور و خود پسند صحرا بود و در آنها اثری فوق العاده داشت.

احساس مساوات اجتماعی و درک مصالح عمومی و توجّه به یک هدف را در ایشان پرورش داد. و نیز فکر برادری را (که دین محمّد صلی الله علیه و آله وسلم آن را به جای روابط خویشاوندی نهاده بود) در اجتماع مؤمنان تقویت کرد.

بنابراین مسجد برای مسلمانان، نخستین میدان تمرین بود.(۱)

دکتر روژه گارودی (Dr. Roje Carodi)

دکتر روژه گارودی (Dr. Roje Carodi)

دانشمند و فیلسوف مشهور فرانسوی می نویسد:

« در نماز، انسان به خود باز می گردد و همه راستی را در وجود خویش احساس می کند. و چنین است که انسان با ایمان به ستایش وادار می شود.

در نماز، همه مسلمانان جهان در برابر محرابهای تمام مساجد که به سوی کعبه ساخته شده است در صفهای فشرده، با همدلی و حضور خود به طور

۱- اسلام از دیدگاه دانشمندان جهان، ص ۵۲۸ / تاریخ عرب، ص ۱۷۰.

گسترده و عمیقی مجذوب مرکز خود و بنیاد خود می شوند ».(۱)

ژوزف اِرنست رِنان (Josef. Ernesr. Renan)

ژوزف اِرنست رِنان (Josef. Ernesr. Renan)

نویسنده و فیلسوف فرانسوی (۱۸۲۳ _ ۱۸۹۲ م) می نویسد:

« برخلاف سخنان ناروائی که درباره اسلام و عرب شنیده بودم، هرگاه وارد یکی از مساجد مسلمانان می شدم، صحنه های دلپذیر و جذّابی را می دیدم، که به خود لرزیده و افسوس می خوردم، که چرا من مسلمان نیستم؟! ».(۲)

لوروا (Lorya)

لوروا (Lorya)

لوروا، اسقف بزرگ مسیحی می گوید:

« هرگز دیده نشده است که کسی برای اولین بار با مسلمانان برخورد کند و تحت تأثیر قرار نگیرد و مجذوب مظاهر دینی و عقیده و ایمان آنان نشود...

اما نماز جماعت، بخصوص در روز جمعه که گاه ممکن است عده نمازگزاران از پانزده هزار نفر نیز تجاوز کند و همه غرق در نماز و عبادت باشند و با خضوع و خشوع به درگاه با عظمت خداوند روی آورند، هر حرکتی از حرکات و اعمال آنها خود، نموداری از بالاترین آثار و نشانه های تعظیم و خوف و ترس در برابر خداوند است، با این اوصاف چنانچه شخصی در طول دوران حیات خود، حداقل یکبار هم که شده برای تماشای عظمت و شکوهی که در سیمای این نمازگزاران موج می زند بپردازد،

۱- هشدار به زندگان، روژه گارودی، ترجمه علی اکبر کسمایی، ص ۲۵۹ / خلوتگه راز، ص ۱۹۸.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۳ / محراب عشق، ص ۹۱.

بی گمان تحت تأثیر و جذبه آن قرار گرفته و موجب شگفتی و تعجّب در اعماقِ قلبش خواهد شد و نیز با دیدن این عظمت و جلال که از عبادت این گروه پدیدار می گردد، امتیاز این نوع عبادت از سایر عبادات نزد او آشکار خواهد شد.(۱)

سرتوماس آرنولد (Sir Tomas Arnold)

سرتوماس آرنولد (Sir Tomas Arnold)

« سرتوماس آرنولد » دانشمند معروف اروپایی در کتاب « دعوت به اسلام » بیان می کند: نماز جماعت با این وضع منظّم و مرتب، عبادت خدائی بزرگ است، که موجب امتیاز مسلمانان از دیگران می گردد و زندگی دینی آنان را مشخّص می سازد، و زیاد مشاهده شده جهانگردان و دیگران در مشرق زمین، تحت تأثیر این آئین و عبادت معنوی قرار گرفته اند.

آری، وقتی انسان مشاهده می کند، پانزده هزار نفر در مسجد جامع « دهلی » هند روز جمعه آخر ماه رمضان، همه به نماز ایستاده اند و همه غرق در عبادت می باشند، و بزرگترین شعار اسلامی را به نمایش گذاشته اند، با خود می گوید: « به راستی کسی نیست که این صحنه زیبا را مشاهده کند و قلبش تحت تأثیر آن قرار نگیرد، و این روش عبادت را بر سایر مراسم دینی ممتاز نشمارد ».

برای نماز صبح در وقت معیّن اذان گفته می شود، ظهر این اذان تکرار می گردد و مردم را شیفته و منقلب می سازد، شب نیز اذان گفته می شود و مردم را به نماز فرا می خواند، و در این اوقات، عظمت و جلال ایمان و

۱- نتایج و فوائد دین، فضل اللّه کمپانی، ص ۲۱ / محراب عشق، ص ۹۰.

عبادت به نمایش گذاشته می شود، و انسان این معنویّت و خلوص را در مسلمانان به چشم خود می بیند ».(۱)

استاد هراس لیف (Heras Leef)

استاد هراس لیف (Heras Leef)

این دانشمند اروپایی درباره نماز جماعت می گوید:

« من بسیاری از کلیساها و معبدها را دیده ام که در آن جاها مساوات برقرار نیست و طبعتاً معتقد بودم که باید همین تبعیض در داخل معابد اسلامی (مساجد) هم حکم فرما باشد. ولی هنگامی که در روز عید فطر، در مسجدی در لندن، ملاحظه کردم که عالیترین نوع مساوات در میان مسلمانان وجود دارد. سخت دستخوش حیرت گردیدم. من دیدم که نژادهای مختلف و شخصیت های عالی و دانی، در کنار یکدیگر قرار گرفته اند و برادرانه مشغول عبادت هستند و همچنین مانند آن منظره را در مسجد نوبنیاد از بلاد ممباساه نیز دیدم که کارگران با سیاستمداران دست می دهند و تکلفات و تشریفات از میان آنها برداشته شده است. هیچ کس در هیچ مقامی، از ایستادن در کنار دیگران برای نماز جماعت ناراحت نیست و همه در پیشگاه خداوند برابرند. هیچ کس را بر دیگری برتری و رجحان نیست. هنگامی که پیشوا و امام مسجد مسلمانان، به من گفت که به عقیده مسلمانان همه انبیاء بر حق بودند و کتاب های آنها از جانب خداوند است، گمان کردم گوشم بد شنیده است. زیرا این نخستین باری بود که از یک رهبر دینی چنین سخنی را می شنیدم. از این رو دیگر برای من شکی باقی نماند که دین اسلام صلاحیت

۱- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۴.

دارد که دین جهانی گردد ».(۱)

استاد ی. هیل (Y. Hill)

استاد ی. هیل (Y. Hill)

دانشمند محقق، آقای ی. هیل در کتاب تمدن غرب می نویسد:

« از روزی که اسلام ظاهر شد، نماز یگانه شعار اسلامی به صورت یک ضرورت درآمد، ارتباط این نماز با مسیحیّت و یهودیّت هر چه باشد نیروی خاص و اهمیتی فوق العاده در بین مسلمانان پیدا کرد. و بعدها به صورت « نماز جماعت » به اقتداء امامی که اغلب، خود (حضرت) محمد صلی الله علیه و آله وسلم بود، اقامه می شد. هر کس به هنگام نماز جماعت، اجتماع مسلمانان را مشاهده کند که برای نماز صف بسته اند و با نظام خاص در کمال وقار و با طرز حیرت انگیزی رکوع و سجود می کنند، به شگفت درآمده، آثار تربیتی آن را در روان مسلمین (از همان روزهای نخستین) درک خواهد نمود.

کافی است که ما نقش این نماز را مورد بررسی قرار دهیم که چه تأثیر مهمی در پیدا کردن روح نماز و حفظ نظام داشته است، آنگاه به خوبی در می یابیم که در حقیقت « نماز » برای مسلمین مانند یک آموزش نظامی بوده است. و همین نظم مسلمانان در نماز، و اجتماع با شکوه آنان، روح وحدت و یگانگی را زنده کرده، برادری، مساوات، برابری و دیگر دستاوردهای اجتماعی اسلام را عملاً ایجاد می نموده است ».(۲)

۱- راه تکامل، ج ۳، ص ۱۰۲ / خلوتگه راز، ص ۲۰۲.

۲- اسلام از دیدگاه دانشمندان جهان، ج ۱، ص ۳۸۴ / محراب عشق، ص ۷۸.

محمد پور جفلید (M. Poor. Jefild)

محمد پور جفلید (M. Poor. Jefild)

یکی از دانشجویان آلمانی که اکنون به نام محمدپور ـ جفیلد معروف است، اسلام اختیار کرد. خبرنگار مجله « حضاره الاسلام » در آلمان غربی از وی پرسید چرا مسلمان شدید؟ در پاسخ اظهار کرد: نماز، آری نماز اسلامی مرا به این آیین مقدس ترغیب نمود.

در راه شناسایی اسلام گامهای بلندی برداشتم و روز به روز معرفتم زیادتر شد. در مرحله اول تنها محرک من برای شناخت دین، نماز بود. در سه سال قبل که از طریق یکی از دوستان قدیمی در روز تولد رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم با دانشجوی مسلمانی آشنا شدم و در جلسه آنها شرکت کردم ناظر نماز خواندن آنها بودم، ابتدا حرکات رکوع و سجود آنان، در نظرم مضحک جلوه می کرد! چون در آن زمان براستی نمی توانستم به معنای عمیق و ریشه دار این حرکات وقوف پیدا کنم، تقریباً بعد از یک هفته متوجه شدم که همان مشاهده چند دقیقه ای آن حرکات به ظاهر بی معنی، انقلابی عمیق در من ایجاد نموده است؛ انقلابی که نمی توانم آن را وصف کنم. وجدانم بیدار گشته و مرا به تفکر و تحقیق فرمان می داد. تصمیم گرفتم که این آیین را، آن طور که هست بشناسم آیینی که می توانـد به وسیله حرکات هماهنگ کاملی که نماز نام دارد. جسم و جان را در برابر پروردگار یکتا به کرنش و تعظیم وا دارد.(۱)

۱- چرامسلمان شدم؟،ص۱۷ / درسهایی از مکتب اسلام، سال ششم، شماره۹، ص ۶۲

بخش ششم: سخنی با متولیان و مروجان فرهنگ نماز

اشاره

بخش ششم: سخنی با متولیان و مروجان فرهنگ نماز

سفید است

توصیه های کلی به برنامه سازان

اشاره

توصیه های کلی به برنامه سازان

زیر فصل ها

ضرورت توجه به نماز(۱)

علل بی توجهی به نماز

توجه به راه های درمان

ضرورت توجه به نماز

ضرورت توجه به نماز(۲)

ایمان ستونی است که آدمی را در طوفان زندگی حفظ می کند و در شرایط تزلزل درونی و بیرونی، تکیه گاه انسان است. اعتقاد به خدا عامل حل بسیاری از تضادها و درگیری های فکری و کشمکش های درونی و وسیله ای برای دست یابی به آرامش است. دوران نوجوانی مرحله بیداری است و این بیداری عاملی برای رشد معنوی، اخلاقی و برای پیشگیری است.

در این حال تربیت دینی در نوجوانی، توجه دادن او به نماز، عبادت و ایجاد رابطه اُنس بین او و خداست که نه تنها احساسات مذهبی او را راضی نگه می دارد بلکه تمایلات طبیعی و هواهای نفسانی او را هم مهار کرده و رفتار او را تحت کنترل در می آورد.

۱-

۲- با بهره گیری از کتاب هدایت نوجوان به سوی نماز.

دیگر اینکه احساس رنج درونی، فشار عاطفی، نگرانی، ترس و آشفتگی که از ویژگی های این دوره است به وسیله نماز می توان آن را از بین برد.

از شِکْوه های والدین این است که بعضی از نوجوانان به نماز توجهی ندارند، دراین رهگذر ما با والدینی مواجهیم که اهل عبادت و تقوایند ولی فرزندان آن ها افرادی بی توجه و بی نمازند. البته چنین وضع و حالتی در نوجوانانی که تمرینات مذهبی را از سنین کودکی و حتی خردسالی بصورت امری لذت بخش با چشیدن عواطف گرم والدین و بدون تحمل فشار آغاز کرده اند به ندرت دیده می شود و این خود نشان دهنده اهمیت دوران کودکی و پایه گذاری درست این سنت حسنه و فریضه است.

آنچه که در شرایط فعلی ضروری می نماید اینکه خانواده ها در درجه اول و وسایل ارتباط جمعی نیز در کنار آن ها، پیش از آنکه وسایل گمراه کننده کودکان و نوجوانان ما را از سفره دیانت دور دارند باید تمهیداتی بیاندیشند و با اقدامات پیش گیرانه و پایه گذارانه آن ها را متوجه نماز که یگانه وسیله صیانت انسان در برابر طوفان حوادث است. آشنا سازند.

علل بی توجهی به نماز

علل بی توجهی به نماز

تا از ریشه و اساس امری سر در نیاوریم و آن ریشه را نخشکانیم نمی توانیم اقدامی سازنده داشته باشیم. قبل از هرگونه تصمیم گیری در مورد واداشتن نوجوان بی اعتقاد به نماز باید با تحقیق جامع دریابیم که علل بی توجهی به نماز چیست؟ حرف و سخن آن ها چیست؟ آیا از والدین و مربیان، الگوهای تربیتی سرخورده شده و می خواهند عصیان خود را نشان دهند؟ یا بر اثر تنبلی و بی حوصلگی است؟ در این رابطه باید از دو منظر به بررسی نشست:

الف: بررسی هایی که در خانواده صورت می گیرد و خانواده ها با شناخت مشکلات به مداوای آن همت خواهند گماشت.

ب: وظیفه رسانه اسلامی که این مهم در مرحله اجتماعی و در سطح وسیع و مقطع سنی نوجوانان حائز اهمیت است. رسانه باید بکوشد تا با ریشه یابی دقیق از طریق مصاحبه، گفتگو، نظرسنجی و غیره ریشه مشکلات را بیابد و متناسب با آن اقدام نماید بدیهی است که اهم مشکلات را می توان در محورهای زیر جستجو کرد:

۱ـ علل فردی؛ مهمترین عواملی که مربوط به خود نوجوان است می تواند: عدم درک صحیح تعالیم مذهبی، ناآشنایی به وظیفه و تکلیف. تنبلی و تن پروری، غفلت و مسامحه کاری، و نداشتن روحیه لازم برای اقامه نماز، اثبات وجود و نشان دادن این که او برای خودش کسی است و می تواند یاغی و عاصی باشد، و... باشد.

۲ـ علل خانوادگی؛ از این جنبه هم عللی قابل تأمل است مانند: عدم ایجاد عادت در او به نماز از دوران خردسالی، عدم دعوت به نماز در شرایط کنونی، دعوت به نماز از روی خشونت و در نتیجه عقده سازی، سلب اعتماد از متولیان امور مذهبی توسط خانواده، آلودگی در غذای خانواده از حیث عدم رعایت حلال و حرام و...

۳ـ علل مربوط به گروه همسالان؛ نقش این گروه به حدی است که می تواند اندیشه ها را دگرگون و حتی در دین و اعتقاد افراد اثر گذارد. تابعیت و همرنگی با دوستان، اُنس ها و دوستی ها در این مرحله و غالبا ابرآلود و مبهم است. اساسا در امر ترک نماز و زمانی هم رغبت و عادت به نماز الگوها و معاشران نقش اساسی دارند.

۴ـ علل اجتماعی؛

دوران نوجوانی، دوران تجسس است این جستجو در حیطه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، مذهبی و فرهنگی صورت می گیرد، در این حال عوامل متعددی از جامعه و محیط در او تأثیر می گذارد و در او احساسی برای گرایش یا ترک مذهب پدید می آورد.

توجه به راه های درمان

اشاره

توجه به راه های درمان

مادام که در فرد ریشه یا عامل جهل و غفلت و تن پروری و بی رغبتی زدوده نشود، مادام که خانواده ها سرو سامان نداشته و یا بی توجه و بی برنامه باشند، مادام که دوستان و معاشران ناباب، کودک و نوجوان را احاطه کرده و در میان گرفته اند و تا زمانی که جوّ جامعه و شرایط محیط، نابسامان و آشفته است، امید به اصلاح بسیار ناچیز و اندک خواهد بود.

برنامه ریزی برای اصلاح کودکان و نوجوانان در محیط خانواده یک سوی قضیه است و تلاش برای کنترل جامعه و محیط سوی دیگر آن، این دو در هم دارای تأثیر و تأثرند. رابطه ای اساسی بین شرایط حیات سیاسی ـ اجتماعی ـ خانوادگی با حیات فردی و معنوی وجود دارد. بنابراین باید اقدامات موازی در جهات مختلف چهارگانه صورت پذیرد که اهم آن ها عبارتند از:

الف: در رابطه با کودکان و نوجوانان

الف: در رابطه با کودکان و نوجوانان

۱ـ جهل زدایی از طریق والدین، مربیان، رسانه های جمعی با استفاده از توان بیانی، تصویری، کتاب ها، مجلات و...

۲ـ ایجاد رغبت در آن ها از طریق برقراری ارتباط دوستانه با او و پذیرش دوستان او.

۳ــ استفاده از حساسیت و شور و هیجان مذهبی و شور عرفانی نوجوان و نشان دادن صحنه های مهیج مذهبی.

۴ــ پاسخ به پرسش های مذهبی و تجهیز آن ها برای دفاع از مذهب.

۵ــ زمینه سازی برای خودیابی، خودسازی و محاسبه نفس.

۶ــ آشنا کردن آن ها با حقایق پیرامون و خطراتی که از جنبه های گوناگون متوجه آن هاست و...

ب: در ارتباط با خانواده

ب: در ارتباط با خانواده

۱ــ بُعد الگویی خانواده باید تقویت شود به هنگام نماز باید پدر و مادر همه کارها را تعطیل کنند و به سوی نماز روی آورند که این نوعی درس سازنده و عملی است.

۲ــ استفاده از جاذبه های صوتی کلامی برای جلب و جذب آنان مثل قرائت نماز و قرآن با صدای خوب، لحن خوب و آهنگین توسط خانواده.

۳ــ ایجاد ارتباط گرم و سازنده با آن ها و اعلام محبت و نشان دادن رحمت و عنایت خود و گاهی هم بهره گیری از مِهْر و قهر به صورت توأم و مشترک.

۴ــ استفاده از نیروی برادر یا خواهر بزرگتر برای جلب و جذب آن ها.

۵ــ کنترل غیرمستقیم و زیر نظر داشتن برنامه های او.

ج: در رابطه با همسالان

ج: در رابطه با همسالان

۱ــ فراهم آوردن زمینه لازم برای دوست یابی فرزندان از طریق معاشرت با خانواده هایی که فرزندان سالم و هم سن و سال با فرزندان آن ها دارند.

۲ــ جهت دادن نوجوان به عضویت در تشکیلات و گروه هایی که در مسیر مـذهب و عبادت و نمازنـد و مشارکت آن ها در هیات های مذهبی و پرورش روح دینی در آن ها.

د: اصلاح جو و شرایط محیطی

د: اصلاح جو و شرایط محیطی

بالاـخره به این نکته هم بایـد توجه داشـته باشـیم که شـرایط و جو و محیـط اجتمـاعی در سازنـدگی یـا ویرانی بنـای اخلاقی و مذهبی شدیدا مؤثر است محیط فاسد و مسموم زمینه ساز فساد است و محیط صالح و شایسته زمینه ساز رشد و تعالی است.

یکی از رسالت های برنامه ریزان و برنامه سازان درکِ درست و واقع نگرانه به این معضل مـذهبی و تلاش و مساعی در جهت رشـد و ارتقای برنامه های جذاب مذهبی بویژه در اوقات نماز است. صدا و سیما در این خصوص می تواند با تهیه برنامه های جـذاب، اهتمـام بیشتری به فرهنـگ سـازی و انتقال ارزشـی نمایـد. بنظر می رسـد که رسانه بایـد حتی در این زمینه مبادرت به نشست با متفکران و متولیان مذهبی برای تهیه برنامه های جذاب تر و پرمحتواتر در زمینه نماز کند زیرا آمارهای غیر رسمی در این خصوص بسیار نگران کننده است و رسالت دست اندرکاران صدا و سیما را دو چندان می نماید.

در شـرایط کنونی ما نیاز به یک حرکت فرهنگی گسترده داریم نه فقط صرف یک همایش باشد، این حرکت فرهنگی باید به وسـیله صدا و سـیما، ائمه جمعه، روزنامه ها، مجلات، مدارس، خانواده و نهادهای متولی امور فرهنگی ایجاد شود. این حرکت فرهنگی بایدنسبت به نماز، ضرورت برپایی نماز، آثار و فواید نماز و... صورت پذیرد تا جامعه اسلامی ما جامعه ای شود

که کوچك و بزرگ، زن و مرد و خرد و کلان ما بیش از پیش به مسئله نماز که در حقیقت حافظ امنیت اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی و مذهبی ماست اهتمام بورزیم.

ه: توجه به مساجد و نماز جماعت به عنوان عوامل تربیت دینی

ه: توجه به مساجد و نماز جماعت به عنوان عوامل تربیت دینی

الف: مساجد در طول تاریخ همواره پایگاه وحدت و عبودیت و در زمان هایی نیز سنگر مبارزه علیه ظلم و فساد بوده اند. مسجد در تشکیل اجتماعات، تنظیم قیامها و رفع نیازها و معضلات مسلمانان از اهمیت بالایی برخوردار بوده است. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، نقش مساجد تا حدودی احیا شد و در اوان انقلاب به عنوان کانونی برای آموزش، تربیت، قضاوت، ارتباط، سیاست های رزمی و تعاون رخ نمود. باید دانست اهمیت دادن به مسجد تابعی از کیفیّت اعتقادی، سیاسی و اجتماعی جامعه اسلامی است. این پیروان اسلامند که قادرند مسجد را از نظر کمی و کیفی در حال رشد نگه دارند. در مقابل دشمنان اسلام با ترفندهای مختلف مانع از ایفای نقش مساجد شده و به تخریب آن می پردازند. مسجد یکی از کارآمدترین وسایل ارتباطی است که در آن نمادها و نمودهای مختلف به مؤمنین منتقل می شود و از سه کیفیت قوی و غنی، پیام های کلامی، رسانه های نیمه کلامی و نمادهای غیرکلامی یعنی شکل ساختمان بهره مند است. محوریت مسجد در مسایل سیاسی، اجتماعی، فرهنگی باعث شد در هر شهر و برزن مسجد جامع شکل بگیرد و در حقیقت این مساجدند که محل شکل گیری نیروهای جوان و هسته های بسیج بوده و هستند و نقش مهمی در پاسداری از ارزشهای اسلامی بر عهده دارند.

اینک در نظام جمهوری اسلامی، نقش مساجد همچون صدر اسلام دگربار احیاء شده و سنگری جهت پاسداری از ارزشهای انقلاب و هوشیاری در مقابل توطئه ها و محلی برای تجهیز منابع مالی و انسانی شمرده می شود با این حال باید در شرایط کنونی در الگونمودن مساجد و استمرار فعالیت هایی که در نسل جوان و انقلابی، پویایی بوجود می آورد، کوشید و برنامه های دینی را با فعالیت های هنری، ورزشی، مسابقات علمی همراه نمود و حتی در بعضی اوقات با تغییر در ساختارهای مدیریتی مساجد به توفیقاتی دست یافت.

ب: نماز جماعت وسیله تعاون و برّ و تقواست. احادیث بسیاری در نکوهش کسانی که بدون عذر در نماز جماعت شرکت نمی کنند آمده و آثار و برکات دنیوی و اخروی را به صفوف جماعت پیوند داده است. نماز جماعت باعث قبولی شهادت و بشارت فرشتگان و دعای ملائک و درخشندگی چهره و دوری از نفاق دنیاست. با این وجود در راستای نهادینه کردن این سنت حسنه، صدا و سیما نیز می تواند بسیار تأثیرگذار باشد که این امر در دو محور سلبی و ایجابی قابل دقت است. رسانه در اوقات نماز نباید به هیچ وجه اقدام به پخش فیلم ها و برنامه های جذاب کند و در گام بعدی باید در جهت تشویق و ترغیب به نماز جماعت آثار، فواید و برکات نماز جماعت را در قالب هنر اولیه نماید و در مواردی از مساجد نمونه الگوسازی کند. رسانه اسلامی باید ایام نماز را در سراسر ایران اسلامی به عطر دل انگیز یاد و نام نماز آغشته سازد و در تعظیم و تکریم نماز جماعت که از بزرگ ترین شعائر اسلامی است، کوشا باشد.

برنامه ی نماز جماعت در خانواده، مدرسه، مساجد و حتی بساتین و هوای آزاد و پخش آن از صدا و سیما، می تواند عاملی برای گسترش و اشاعه فرهنگ نماز جماعت باشد.

ج: سازمانها و دستگاه های اجرایی با توجه به اینکه عوامل مستقیم اعمال حاکمیت نظام اسلامی بشمار می آیند در تحقق احکام اسلامی و فرایض دینی و در رأس آن اقامه ی فریضه روح بخش نماز مسؤولیتی بس سنگین دارند و لازم است علاوه بر انجام وظایف و مأموریت های رسمی خود، برنامه ی نماز جماعت را برپا دارند. چه نیکوست گاه گاهی صدا و سیما تصویری از برپایی نم_از جماعت در بین عوامل برن_امه س_از، تهی_ه کننده، بازیگ_ران و ک_ارمندان را ارایه دهد. این امر در ترویج فرهنگ جماعت آثار و پیامدهای فراوان و مثبتی دارد، اساسا نماز جماعت روحیه برادری و اخوت ایمانی را تقویت، نیروها و صفوف مسلمان_ان را متحد و متشکل می سازد، به امت اسلامی رشد فکری و دینی و آگاهی سیاسی می بخشد، روحیه جمعی مسلمین را افزایش می دهد و در مواقع نیاز به نیروهای با ایمان و بسیج برای دفاع یا امداد و حل مشکلات اجتماعی، این قدرت عظیم را به صحنه می آورد. نماز جماعت افزون بر اینکه خود موجب شکوه اسلام و مسلمین است، روحیه اجتماعی نیز در آن شکل می گیرد و می تواند رهگشای مشکلات مسلمین باشد، این ویژگی دین اسلام است که مسلمانان را از تک روی و انزواطلبی برحذر می دارد و از آنان می خواهد تا در جماعت مسلمین حضور بهم رسانند. پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرماید:

هرکس نماز مغرب و عشا و صبح را در مسجد و با جماعت برگزار کند مانند کسی است که تمام شب را (با عبادت) احیا نموده باشد (وسایل / ج ۵)

صدا و سیما باید زمینه مشارکت بیشتر را به این امر فراهم آورد. پخش نماز جماعت بزرگان و یا نماز جماعت کشورهای مسلمان با قرائت صحیح عربی نیز می تواند در این راستا اثربخش باشد.

د: آسیب شناسی نماز جماعت

با همه ی پاداشها و آثاری که برای نماز جماعت وجود دارد، برخی از این فیض بزرگ محرومند و با تأسف، شاهدیم که بسیاری به آن بی اعتنا و کم رغبت اند و حتی در همسایگی مسجد به سر می برند، ولی در جماعت مسلمین حاضر نمی شوند و مسجدها، گاهی به صورت ناراحت کننده و دردآوری خلوت است.

شرکت نکردن افراد در نمازهای جماعت، علل گوناگونی دارد.

بعضی واقعا عذر دارند و دلیلشان پذیرفتنی است، ولی در بسیاری موارد، بهانه هایی پوچ و واهی بیشتر نیست.

۱ ـ بعضی، از پاداشهای نماز جماعت، غافلند.

۲ ـ عده ای، از بدرفتاری برخی نمازگزاران در مسجد نسبت به نماز جماعت بی رغبت می شوند.

۳ ـ بعضی، تنها بداخلاقی امام جماعت را، بهانه ی عدم شرکت خود قرار می دهند و آن را منافی با عدالت او به حساب می آورند.

۴ ـ بعضی، به خاطر همفکر نبودن امام جماعت با دیدگاههای سیاسی آنان نسبت به موضوعات و اشخاص و... از شرکت در جماعت دوری می کنند.

۵ ـ بعضی، به خاطر مشغولیت های اقتصادی و اجتماعی و گرفتاری های روزمرّه، از پاداشهای عظیم نماز جماعت محروم می شوند.

۶ ـ بعضی، از برخورد سرد افراد مسجد، دلسرد می شوند و دیگر به مسجد نمی روند.

۷ ـ بعضی، عیب های بستگان و نزدیکان امام جماعت را به حساب او می گذارند و او را قبول ندارند.

۸ ـ بعضی، شرکت خود در نماز جماعت را، مایه ی تقویت و بزرگ شدن پیشنماز در جامعه می دانند و از آن پرهیز می کنند، بی آنکه دلیلی روشن بر بی عدالتی امام جماعت داشته باشند.

۹ ـ بعضی، از روی غرور، حاضر نیستند، در نماز جماعت یک امام جوان یا فقیرزاده، امّا پاک و متعهد و لایق، شرکت کنند.

۱۰ ـ برخی هم، تن پرور و تنبل اند و در عبادات، بی حوصله و کسل اند و نماز جماعت را، به جای آنکه کار بدانند، بار می دانند و به سختی حاضرند دست از کارهای دیگر بکشند و به جمع مسلمانان در نماز بپیوندند.

۱۱ ـ بعضی نیز، از طول کشیدن نماز جماعت، از مسجد می گریزند.

۱۲ ـ بعضی نیز، از متولی یا دست اندرکاران مسجد، خوششان نمی آید، از این رو به نماز جماعت نمی آیند.

اینها گوشه ای از علل سردی عده ای نسبت به حضور در نماز جماعت بود. همانطور که دیدید، بیشتر اینها، بهانه هایی غیرقابل اعتناست.

اگر آگاهی و رشد دینی مردم به حدی برسد که عوامل یاد شده را کنار بگذارند، و با خلوص و همدلی، در صفوفی منظم کنار هم بنشینند، به پاداش های عظیم نماز جماعت، توجه داشته باشند، بدخلقی پیشنماز را، مغایر با عدالت او ندانند، گناه بستگان او را به حساب او نگذارند و... و به برکات

و آثـار مثبت فراوان این «گردهمایی دینی» بیندیشـند، خواهیم دیـد که مساجـد، رونق بیشتری خواهـد یافت و خلوتی نمازهای جماعت، از میان خواهد رفت.

البته، صـلاحیت های علمی و اخلاقی پیشـنماز، و آموزنده و با حرارت بودن محیط مساجد، و برخورد شایسـته و احترام آمیز با شرکت کننـدگان در نماز، به خصوص با جوانان و نوجوانان، می توانـد سـهم عمـده ای در جـذب آنان به مسـجد، این کانون وحدت و معنویت داشته باشد.

سهم مسؤولان فرهنگی، تبلیغی و تربیـتی کشور نیز در این زمینه، مهم است. اگر مربیـان محترم و معلمـان و پـدران و مـادران، خود در جماعت ها شـرکت کننـد و در برابر شاگردان و فرزنـدان به نماز بایسـتند، یا به مساجـد بروند، الهام بخش دیگران نیز خواهد بود.(۱)

۱- پرتوی از اسرار نماز، ص ۲۲۱.

سخن آخر

سخن آخر

بی شک همه انسان ها فطرتا به دنبال کمال اند و نماز وسیله تقرب و نزدیک شدن هر انسان پرهیزگاری به خداست. اگر نماز با معرفت و یقین همراه باشد نمازگزار حلاوت و شیرینی آن را درک کرده و نور چشم انسان می گردد.

از اینرو گفت شاه عشق سیرت

به بوذر چونکه دیدش با بصیرت

که روشن دیده ی من از نمازاست

دلم چون صحن گلشن زین نیازاست

نظام اسلامی که برترین هدفش، پرورش انسانهای والا و با فضیلت است سازندگی فرد و جامعه را از هر دو سو، یعنی هم از جسم و هم از جان، هم در عرصه ی مادی و هم در ساحت معنوی به پیش می برد و هر دو بال پرواز و تعالی آدمی را می گشاید و می آراید.

ریشه ی همه تلخ کامی های بشر در غفلت از یاد خداست و نماز، آدمی را از این حصارهای ظلمانی می رهاند و شهوت و غضب او را به سوی حقیقت و خیرهمگانی رهنمون می سازد.

نماز خاشعانه و سرشار از حال و حضور، بهشتی واقعی در دل و جان نمازگزار و به تدریج در محیط زندگی می آفریند و صلاح و فلاح را به انسان هدیه می دهد.

یکی از برکات انقلاب اسلامی این است که دل های پرشور و شوق را به اهمیت و والایی فریضه ی نماز توجه داده و ترویج روزافزون این پایه ی اساسی دین را مرکز همت و تلاش آنان ساخته است.

آری، آنگاه که مسلمانان با شنیدن صدای اذان، راهی مساجد شده و چون قطره به دریای موّاج معنویت می پیوندند، بهترین و زیباترین اجتماعات انسانی در سکوتی ملکوتی و پرشکوه شکل می گیرد، خودخواهی ها رخت بر می بندد. جان ها در کنار هم معراج را می آزمایند و در پایان با فشردن دست یکدیگر پیمان صلح و صفا و یاوری دین خدا می بندند. در چنین اجتماعی کینه ها در قعر پشیمانی فرو می روند و بدخواهی ها و بدبینی ها رخت بر می بندد و جای خود را به مهر و صفا، برادری و برابری می دهد.

در پایان از پیشگاه ربوبی می خواهیم که خدایا! اگر نمی روم آن جا که باید، مرا ببر؛ اگر می روم آن جا که نباید، بازم دار؛ اگر نمی گویم آنچه باید، گفتنم آموز؛ اگر می گویم آنچه نباید، خاموشم کن؛ الهی بینایی ده که در چاه نیفتم، دانایی ده که در راه نیفتم.

آمین یا رب العالمین.

فهرست منابع و مآخذ

قرآن کریم

نهج البلاغه، فیض الاسلام

ارزش و اهمیت نماز، محمد تقی صرفی، مَدْیَن

استعاذه، شهید آیت اللّه عبدالحسین دستغیب

امام در سنگر نماز، ستاد اقامه نماز، مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام رحمه الله

انوار الهدایه، علامه مرحوم شیخ حسن یزدی کثنوی، نجف اشرف

بحار الانوار، علامه محمد باقر مجلسی

بهترین پناهگاه، رحیم کارگر محمد یاری، ستاد اقامه نماز

پرتوی از اسرار نماز، محسن قرائتی، ستاد اقامه نماز

پرستش آگاهانه، محمد رضا رضوانطلب، ستاد اقامه نماز

تحف العقول، حرانی، مکتبه حیدریه

تفسیر نمونه، آیت اللّه ناصر مکارم شیرازی

ثواب الاعمال، شیخ صدوق، نشر صدوق

جامع احادیث شیعه، آیت اللّه بروجردی، جلد ۶

جامع آیات و احادیث موضوعی نماز، عباس عزیزی، جلد اول، نبوغ

جایگاه نماز در احادیث و روایات، ضیاء فقیه ایمانی، حوزه علمیه اصفهان

جلوه های نماز در قرآن و حدیث، احمد صادقی اردستانی، نشر مطهّر

حبیب و محبوب، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

خصال، شیخ صدوق

داستان نماز عارفان، سید مهدی شمس الدین، طرح اقامه نماز

داستانهای نماز، مرتضی عطایی، نشر الف

داستانها و حکایتهای نماز، رحیم کارگر، محمد یاری، ستاد اقامه نماز

درس سخنوری، سیدابوالفضل نبوی قمی

سوگنامه آل محمد، محمد محمدی اشتهاردی، انتشارات ناصر

فروغ ابدیت، آیت اللّه جعفر سبحانی

فریاد بلند اسارت، محمد حسین قدمی، مؤسسه انتشارات آوای نور

قصه های نماز، جواد نعیمی، سازمان تبلیغات اسلامی

کنزالعمال، علاء الدین هندی، مؤسسه الرسالات

لئالی الاخبار، شیخ محمد بنی توسرکانی، کتابفروشی محمدیه

محراب عشق، محمد مهدی علیقلی، ستاد اقامه نماز

مجله حوزه، دفتر تبلیغات اسلامی، ش ۳۲

مستدرک الوسایل، نوری، احیاء التراث العربی

من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق

منهاج الشارعین، میر محمد عبدالحسیب

نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، سید حسین موسوی زاده لاهیجی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

نماز اوّل وقت، رجایی خراسانی، انتشارات رستگار

نماز پرواز بسوی بی نیاز، علی صادقی تبار سبزواری، مؤلف

وسایل الشیعه، شیخ حر عاملی، جلد ۵، داراحیاء التراث العربی، بیروت

۱۴۴ هزار و یک نکته درباره نماز، حسین دیلمی، نمایندگی ولی فقیه در بسیج وزارتخانه ها و ادارات

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که مـا را در دستیـابی به این هـدف یـاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادنـد تقـدیر و تشـکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصـفهان -خیابان عبـدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شـهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹